

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת נשא תש"פ

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

שבת. פרק תשיעי – אמר רבי עקיבא דף פז עמוד ב – מתוך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזילץ)"

1 **ולטיבולו** בני שמיש וליקבלו תורה בניו שמישי. פירש בקונטרס דר"ר עקיבא פריך.
2 ור"י אומר: דאדיר אלעור בן עזריה ור' ישמעאל נמי פריך. וזילף מחבא
3 אדענות פקיר קרא. דא ארמיים – לקבלו תורה בי שמישי;
4 **ולטיבולו** בצפרא אדשבתא. דא ודאי לא פריך אלאל לר' עקיבא, אבל אדענות פקיר
5 קרא. דגימא דילמא בעינן ש
6 ענות. וכי חטאנא אם וזו תפלות בסוף כל שבת
7 מתי טיבולו – לטיבולו בצפרא אדשבתא. אבל לראי'
8 הרבי שמישלא לא פריך. דגימא חלימת פקיר
9 רחמנא אענות דפעמיס היא קולא, כגון אם
10 שמישה בחולתא חלילה. דאי קאפדת אענות –
11 משעבדו לה ענות תורה. והשתת קאפדת אענות –
12 אינה חורה עד תרתי יומי. ודמיא דעמיא מעינן
13 למימי דפרין דילמא פקיר אענות ואניסם
14 אתרווייהו לדחמרא. כשימישה בחולתא חלילה
15 – מילד בתי יומי, וכי עימישה בסוף דיום – גיול
16 בתי ענות: **אמר ר'** יצחק שלא ידא הללו
17 הילוכים לקבל תורה. ואי: אכ"כ מיר עיר רבי
18 יצחק לדרשה אמר מראש שבת דרבתי: וס
19 לומה דאייציקו, דאי לאו הכי – לטיבולו
20 בחולתא ליל השבת. ומתנתא לילה ואילין יקבלו
21 תורה. אבל ביום, אם היו מתעורר עד טיבולו –
22 מילד חזו ומתבטלן מתי: **אבל** פירשה
23 אנא שמתא לא זמן שדאיה לה. הקשה ר'ר'
24 רדמתי היא. דתנו פרקי דר' יודנה' (נדה דף:
25 חזוב הניע הדינא ושבתא ורע – מיטמאין לוחן
26 ואין מיטמאין בישין? ומיהו, לא קשה כולי האי.
27 אדיבא לדימא כבודא לחין – חורן ג' יומי
28 נפשיה. התעב סתמא שריבך ופלט ר'ר'
29 אדעה. ודחיה בראא קרי. וכן פ' רוח: **וכותיב**
30 תתם הדרש הזה לכם. תימה: דברקם קמא
31 פרסחיים (דף ק) פריך אחאי קרא ופיה. מטאי
32 ברביש ורחא קאי: וי"ל ודאי ברביש פירא קאי
33 אדמרי' במרדש (מכילתא): שדראות הקביה
34 למשה בצנצנא. ובפסחים לא פריך אלאל דבעי
35 למליק מינה את האפס שהבי' שדרישין ליה
36 הפסח בחלכות האפס שתי שבותו. שדרי בניאי
37 עמוד ר"ח ומודיה על הפסח וממאי דבאי
38 בריש דילמא קאי: וזו דבראש חרש אמר ליה
39 הקביה – ר'ר' ירמיה משת' שטאמרי לישאל –
40 אבריבך בירחא או בוטמאס הה קאי. ונסיק
41 דילין "מדרב" מימדרב", ודבוחא ד"באדוח
42 לחדש השני – אמירתא משה לישאל היתב
43 ביום. כדכתיב ביאדו לחדש השני ויתילדו על
44 שפתותיכם וי". ואי: דאמאי לא לייף הכא
45 מדרב מנדרב, ר'ר' דילמא התב דהבא מתי כתיב
46 מדרב "בא מדרב סגור" וזו לומה דפעי ניתא
47 ליה תימ' התיף "זהו ולא מדרב" מימדרב:.
48 **בתלתא** אמר ליה מצות הגבלה. לבעי הגבלה קדמה לפירשה, דתלתא "דאמר"
49 כתבי, וסבאי ודא דכל אחוז נאמרו בינו. בקמא כתיב "ואתם תהיו לי וני"
50 ובבתרא כתיב מצות פרישה ומצת הגבלה, ובאמצעי אל כתב בה מדיי שיעשה משה
51 שלימות לישאל. ואת לן למישרי מצות הגבלה אחריא אמריה, דא אמצעות מוסט פירשה.
52 שדרי מדר אחוז אמריה אחיונהו כתיבא מצות פרישה:

1 **והא** טבוליו יום ניהו. ויהו ד'בלולוהו שעמינן דבדליו שבת נקבל. הוו להו טבוליו יום
2 כשקבלו תורה. שלא היה להם הערב שמש אחר הטבילה. ויבין דהכי הוא. איבא
3 למימר דמבעי' טבולו שם. ואפ"ה פליטין טהורה. ובגרי' להו תרא ענהא אל"בא בדלוח:
4 **ר'איהו קאמסא**. ראיהו לייחן לטבוליו לאו. וקסברי גמי תנאי. אבי שפדשה תורה על
5 טבוליו יום. ודלא כתיב הערב גמי טבוליו.
6 קדשיים. הלכך. כל ג' ימים ואקדוים לינן
7 פרישה החוקקו לחיות אקודים טבילת. ומיהו. לא
8 ניתנה לטבוליו יום לפי שקבלו מבעי' ולא
9 פלטו. ואם היו פלוטו – יחזרו ויטבולו
10 שמישהו. אבל לא הערבו לקר: **וילבולו** בי
11 שמישהו וליקבלו תורה בי שמישהו. לילי שבת קרי
12 בי שמישהו בכל דוכתא. מפני ששבת חלילה
13 שלו חזק מכל ימים ודוחרך לחזירו כבחה
14 מקומות. והכי פריך: לר' עקיבא, דאמר
15 הקשדנה תורה על מגן השענות, ולא הקשדנה
16 אלא על חמש – לקח לא קבלוהו בליילה
17 מדתתמוחן עד דהכר איבא למימי שחקדנה
18 עד פליטת הלילה. ואיבא ר' ענות: **לא כתיב**
19 דבתי. "במקום ארץ חשך", וליקלה חשך הוא:
20 לייטבולו בשבתא בצפרא. וקמה חזקוני' (ב)
21 ליריד בהשקמה דיום. אי פרשע עז חשקה בה'
22 ויטבולו בשבת שחרית. ואם פלטו לאחרי טבילה
23 שחרית. וקא עברו ה' ענות פלמוטו. ואם
24 פלטו לילי שבת ונטמאו – לא איבית לן.
25 וטובלין שחרית. דאנא בעל קרי טובלין ביום.
26 ואת אמרתי וניתנה תורה לטבוליו יום. ויש פסחים
27 דארסין ביה חרי לישני. ורסין דהי: לר'
28 לאוקרו לישמיש בומקום דהמשא. לר' ישקמלא
29 לישמיש בליילת השמיא. לר' עקיבא לישמיש
30 בומקא דאיבנה. ואומר גמי שדואו שבימי
31 והגורסו טעה ולא ידע לקרש מהו שאמר ר'
32 ישקמלא שעמיס שרון ה' ענות: **ואבל**
33 **הכמים** אפריים ה' ענות שלמות. סבר להו
34 וכו'. וסבי ר' יודנהו וקאמר עבדי. פרישה
35 ובתשמיש בר' עקיבא. וליית להו שקבלו בליילת
36 שבת. אלא סבירא להו דאוון ששבולו לילי
37 שבת ופלטו לאחרי טבילה – דהערבו לטבול
38 שבת שחרית. ולפיכך נתעבקה שבתה
39 מלייתן עד הבקר. ולא משום "לא סביר"
40 דברתי' לחייה: שפירשה מן האשה. כגון
41 פולטת שבת ור' עקיבא מהזכר. הוא דאמר
42 ר' אלעזר בן עזריה דבתי יומי משרתה מפני
43 שמתחמתה בגופה: **אבל פרישה** מן האישי
44 על הכניג מטמאה לעולם: כל זמן שהיא
45 חיה. ומיהו משוקעשא לא ממפיא. דזו לא
46 תיהי לחורי: **כאי לאו שפירשה** מן האישי
47 על הכניג. ומטור לה להא משרתה. דלא
48 קוני פרט לכשוקביה: **ש' ישראל** כפינו ש' ישראל
49 ויא' פקלה אל בתי ג' קוהר דנגוב שגיבא. או לאו
50 דאילו דכתי' – אמרינן במשכב נדה קרוי קוהר. כפי' "גלות כותים" (נדה דף לה.).
51 דר'יי' כפיצתו לקיים מצות. ודריסין בקרי. דמתוך דאנה מתחמין. ודריסין (תהלים
52 על"ם לבי קדברי' קביל. וכן: **דאית** ארמי. בשר כותלי' בתי דורבא ואלט מן

השנים ולחון? ובית הירוס היו מן השנים ולפנים: אשה אית לה פחדויה. לפיכך
54 דאמר פקיר קמא
55 ויבא (דף ד) זה היה משעשע את עשרת הדבורות. ור' יוסי סבירא ליה דמשה ובל ישראל עומדים לקבל עשרת הדבורות. וכל קא הכותב אלא לזלף כבוד לישאל: **כתיב**
56 **הא**. "תהי' תהי' לגוריה שוקו: מה לזלף". "זכור את היום הזה". בעצמו של יום הזה: ויהי' תהי' שבת
57 נאמר לזכור את יום ג'. **בקיבא** ויראה. כאיהו יום דהקניע החישים חלישא ד'ארואו ורסין: כתיב **שקבא** אפס ליה ולא וקמיא אליו' כל
58 הענין. עד "אלה הדברים אשר תרבו" וגו'. דהקירם האלה אמרו לה למותר ביאתם. כדאמרין: כל פלייתיו כשהמנה היה ואפי' לטאן דליה בהשקמה ידך, דלא אקיש –
59 את אלה בהשקמה עלה. דאם בדאיית כתיבא:

דיוס

54 **לא** שלט בה אורי בגופה. ומתחמת: בני' כתיב: **בר** חוש' בני' דהא דכתיב "ויכסודו הניין ששת ימים וקרא אל משה ביום השביעי" – סבירא להו בר' וי' הנגילי. דאמר פקיר קמא
55 ויבא (דף ד) זה היה משעשע את עשרת הדבורות. ור' יוסי סבירא ליה דמשה ובל ישראל עומדים לקבל עשרת הדבורות. וכל קא הכותב אלא לזלף כבוד לישאל: **כתיב**
56 **הא**. "תהי' תהי' לגוריה שוקו: מה לזלף". "זכור את היום הזה". בעצמו של יום הזה: ויהי' תהי' שבת
57 נאמר לזכור את יום ג'. **בקיבא** ויראה. כאיהו יום דהקניע החישים חלישא ד'ארואו ורסין: כתיב **שקבא** אפס ליה ולא וקמיא אליו' כל
58 הענין. עד "אלה הדברים אשר תרבו" וגו'. דהקירם האלה אמרו לה למותר ביאתם. כדאמרין: כל פלייתיו כשהמנה היה ואפי' לטאן דליה בהשקמה ידך, דלא אקיש –
59 את אלה בהשקמה עלה. דאם בדאיית כתיבא:

שבת. פרק תשיעי – אמר רבי עקיבא דף פז עמוד א – מתוך מהדורת 'אבן ישראל' (שטיינזולץ) קלז

1 היום במחר. אין זו דרשה נגמרת, אלא משמע דחזון משט, דאי לא הכי – אין זו מדעת: 2
 3 **ומה** ישראל כו. ואית מאי קאמר (הרוסיס) מדעת: דאורייתא הוא, דקוי ניתן 4
 5 לדרשו וי'ל דלא הוי קי גמור. דשאני התם משום עשרת הדברות: 6
 7 **וקבע** להם זמן. הימה לר"ה דהיא הנותנה, דמתום שקבע להם זמן, וידעו, שבאותו יום 8
 9 היא זמן שכניה עומה – והצטרפו לפרוש, אבל 10
 11 הוא מספק, למה פירשו: וי'ל דלהם נמי איכא 12 ספיאק, שבאז לא תפלוט. דהכי עבדי ק"ה ומה 13
 14 ישאל שקבע להם זמן, וי'ל לא הוי מריכס 15
 16 לפרוש משום קרי, דביים אחד היה די – אפ"ה 17
 18 משום חשש פליטה שהיא קלה. דהחוקק לפרוש 19
 20 אני, שלא קבע לי זמן, ויש חשש קרי שהוא תמור 21
 22 – לא כפי שיש לי לפרוש: 23

24 **ואתה** פה עומד נמתי. ואית: מנלן פדריש 25
 26 משה מדעתו קודם, ושוב הסכים 27
 28 הקב"ה על דוד: שטנה זה הוא צווי גמור שצוה לו 29
 30 לפרוש: וחרץ ר"ת: איתא איתא דמתמת צווי 31
 32 הקב"ה פריש, ולא מדעתו – וברוך שאדם הולך בו 33
 34 אחריו ומרבים דכתיב: "ותרבו מרים ואחרן 35
 36 במשה, אלא דהוי מתחלה פירש ממנה לגמור 37
 38 משה מדעתו, ואע"ג דהסכים פירש על ידו – 39
 40 מ"מ נתרגמו עליו, לפי שאילו לא פירש מדעתו 41
 42 לא היה הקב"ה מסכים, וברוך שאדם הולך בו 43
 44 מליכין אתו. שרתי לאהרן ונרמס לא אמר 45
 46 לפרוש, אע"ג שגם עמדה היה מדבר. ומיד 47
 48 קשה לדשטמ במורש שלא ידעו זמן ונדל 49
 50 שפירש ממנה, גבי אלדד ומידד שהיו מתנבאים, 51
 52 שאמרו מרים: איש שנתחוק על אלו, תשטמ 53
 54 בליהן פרסוק על הצמור. אמר צפרה, אית 55
 56 להם לנתחוק על אלו, שגמס עניתייהו 57
 58 שכינה עם אחר פירש ממני. מיד: "ותרבו מרים 59
 60 ואחרן במשה שמעע לא ידעו קודם לכן, וכי 61
 62 לא ידעו את דכתיב: "זאתה פה עומד ממורי 63
 64 ואורתי: דהוי דיעו, אבל הוי סבורין שפירש ע"פ 65
 66 הדבור, עד שאמרה להם צפרה שמדעתו פירש 67
 68 ממנה מתחלה: 69

70 **ומה** פסח כו. אין זה קיז גמור, אלא משומד 71
 72 אסור בפסח שהוא קרבן, מ"מ לא היה לו 73
 74 למנעו מליחן לתום התורה, ולדחורים בתשובה: 75
 76 **קשיא** לרבנן. פ"י: למה שפירש רבא לעיל 77
 78 דבקיבטא וירחא מליני: 79
 80 כאשר

81 **אל ה' דכתיב** "ויגד משה את דברי העם אל ה'". מה אמר לו הקב"ה למשה, ומה אמר להם 82
 83 משה לישראל, ומה אמרו ישראל למשה, ומה השיב משה לפני הנבזרה? זו מצות הנבזרה, דכרי 84
 85 ר' יוסי בר יודנה. רבי אמר: בתחילה פירש עונשה, דכתיב: "ולשב משה" – דכריים שפושבבין 86
 87 דעתו של אדם, ולבסוף פירש מותן שפרה – דכתיב: "ויגד משה" – דכריים שפושבבין לבו של אדם 88
 89 כנאדה. ואיפא דאמרי: בתחילה פירש מותן שפרה, דכתיב: "ולשב משה" – דכריים שפושבבין דעתו 90
 91 של אדם, ולבסוף פירש עונשה – דכתיב: "ויגד משה" – דכריים שקשין ל'אדם גנידון. תא שמע 92
 93 'שש' – שש' בחודש, שש' בשבת, קשיא לרבנן! תא נמי רבי יוסי דהוי. 'שש' למאי? רבא אמר: 94
 95 לחיתון

96 (ונשמע). ל'אדם משה שאמר לןן לישראל, ומה אמרו לישראל משה על פה, שהוצרך משה להגיד למקום. ותלא את נאמר ביתמא אלא 'זדה אנכי בא' וגו': זו מצות הנבזרה. 97
 98 שאנפ' שנתנה אחר מצות פרישה – בשלישי באמרה לו, והוצרך להשיב שקבלו עליהן: עונשה. של תורה: משבבין. כמו 'וחלך שובב' (ישעיהו ו) – שמונעין מלקבל, שאם 99
 100 יקבלו – יגשמו. דכריים הללו משבבין את לבם מן המקום, ואע"פ כן קיבלו עליהן: גנידון. ק"ה: מר: שש' שש' בחודש בו, לקמהי בעיני ש קקא לעמאי: דהקא לכיא למימר 101
 102 שש' בלאתון דכריים, ובשטמאן שלישי דבריתא לעיל – איכא למימר דאדריי ביה. דתא כל י' מימס יתה משה מרבר באותן דהכריים, דעל כפרדון 'ויגד משה' בר' שבת, דכריים 103
 104 שקבלו בני: קשיא לרבנן. דמשטמ דכתיב בשבא אקבע ירדא:

1 בתלתא אמר ליה מצות הנבזרה. שדכריים באמרו לו בשני ירד לערב ואמרו לישראל, 2
 3 דכתיב: "ויבא משה ויקרא לקני העם" וגו'. ולקריית השבים ועלה וישב משה את 4
 5 דברי העם" וגו', דבאמר כל עליותיו בתשקמה הוי, ובו ביום באמר לו 'זדה אנכי בא 6
 7 אלקי בעב' וגו'. ומצות הנבזרה דהשקמו ל'כב עלות בקרי', אע"פ שהיא בתוכה אתר 8
 9 'וקדשתם ידוים ומחר', שהיא מצות פרישה – 10
 11 קודם לכן באמרה. דכתיב בהיא עליה נעשה 12
 13 בשלישי להשיב להקב"ה דברי העם דנעשה 14
 15 (ונשמע) ו'זדה אנכי בא אלקי', והקרא 16
 17 'ויגד משה את דברי העם' וגו'. וכי מה דברי 18
 19 העם יש כאן? אלא מצות הנבזרה באמר לו בו 20
 21 ביום. ולקמן נאמר לה הכי, ולערב אמרה 22
 23 לישראל, ויקרא בדי השבים ועלה והריד 24
 25 שקבלו עליהם מצות הנבזרה, ואמרה לו 26
 27 מצות פרישה 'וקדשתם ידוים ומחר'. ואע"פ 28
 29 שיש ערו י' מימס עד יום שבת – האמרינן ל'לקמן 30
 31 לרי' דמשה הוסיף יום אחד מדעתו: ידוים 32
 33 וקרי. ופירש בה באמר לו לפרוש ה' הוי: אמר 34
 35 לך ר' יוסי. בעלמס כרבינו באמר לו לפרוש ד' 36
 37 הוי, והוא הוסיף יום אחד, והסכים הקב"ה 38
 39 לדעתו: 'ופירש' מן האשה. לגמור, לאח מתן 40
 41 תורה. מיד שפירש עם כפריו, שוב לא חזר 42
 43 למשה: אף היום. צריך להיות לילו עמו, 44
 45 ודא לא אפשר: וקבע להם זמן, אימתי דבר 46
 47 עמיהם: אמר תורה ויהי נבונים וגו'. (א' פירש 48
 49 ממשותקן: ולא קבע לי זמן, לדבורו, באוכל 50
 51 לפרוש קודם לכן: ולא קבע, להחיי נשותיהם 52
 53 להשמע, שאסתיי להם: מן גבר. מתורה, 54
 55 שנתקברו מעשיו לאביו שבשמים: התורה 56
 57 בולת, חלה בלוחות הללו הישראל 58
 59 ממשומד, על אמת כמות וכמה שאינם בלי: 60
 61 אשר. אישורו ושיבוהו ושיבוהו: 62
 63 ה' ויהי יבנותם ה' ויהי שלישי ויהי נבונים 64
 65 לשלשת ימים: תא אמרין יום אחד הוסיף, והאי 66
 67 קרא ד'יהוה נבונים ליום השלישי' קודש בריך 68
 69 הוא אמר (א'ב). ומשה אמר לןן 'ולבונים 70
 71 לשלשת ימים' ולא אמר ליום השלישי, אלא 72
 73 פירשו י' ימים: וקרא דכתיב: ויהי ביום השלישי 74
 75 ברידת הקבר' – שלישי למימס שלמים שילין 76
 77 עמו. קאמר: ת"ש: דתנאי בבדיהא קבי 78
 79 שלישי – שלישי בחודש הזה. שלישי בשבת 80
 81 היה. ולקמן קבי: שלישי קסא לנאוי: ע"כ 82
 83 במילתא דשלישי קמריי, וקאמר עליה: שלישי 84
 85 – זה שלישי בחודש: קשיא לרבנן. דשמעין 86
 87 בחד שבבא איקבע ירדא, איכ ע"כ בךרן חברי 88
 89 שבבת אמרי: ואתם תודיו, בתלתא הנבזרה 90
 91 בארבעה פרישה. ובשביעית נתנה תורה, דתא 92
 93 כ"ע' שבבת נתנה תורה: לקביאמי בי, והכי 94
 95 קאמר: יום שלישי ל'דכריים שהתחיל משה 96
 97 לחמשיי ל'כב של ישראל, ולפרש עונשו ומתן 98
 99 שפרו, ואותו יום היה שלישי בחודש שלישי 100
 101 שבבת, ר"ה יוסי קאמר לה: וקבי יגדי ופי 102
 103 אמר הקב"ה: וקבי בן וקבי משה דנעשה 104

105 (ונשמע). ל'אדם משה שאמר לןן לישראל, ומה אמרו לישראל משה על פה, שהוצרך משה להגיד למקום. ותלא את נאמר ביתמא אלא 'זדה אנכי בא' וגו': זו מצות הנבזרה. 106
 107 שאנפ' שנתנה אחר מצות פרישה – בשלישי באמרה לו, והוצרך להשיב שקבלו עליהן: עונשה. של תורה: משבבין. כמו 'וחלך שובב' (ישעיהו ו) – שמונעין מלקבל, שאם 108
 109 יקבלו – יגשמו. דכריים הללו משבבין את לבם מן המקום, ואע"פ כן קיבלו עליהן: גנידון. ק"ה: מר: שש' שש' בחודש בו, לקמהי בעיני ש קקא לעמאי: דהקא לכיא למימר 110
 111 שש' בלאתון דכריים, ובשטמאן שלישי דבריתא לעיל – איכא למימר דאדריי ביה. דתא כל י' מימס יתה משה מרבר באותן דהכריים, דעל כפרדון 'ויגד משה' בר' שבת, דכריים 112
 113 שקבלו בני: קשיא לרבנן. דמשטמ דכתיב בשבא אקבע ירדא:

שבת. פרק תשיעי – אמור רבי עקיבא דף פז עמוד ב – מותר מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזילץ)"

תוספות

1 **כאשר** צוך בבורה. ואם תאמר: מנה לנו דבורה איפקוד אשבת: ודלמא 'כאשר צוך' –
2 בפרשת מן, ואדשכח ריני שבת כחובין שם? אמר אשור תאפו אוו? ויל: משום
3 דרביבא ואם בני כתיב 'כאשר צוך', ומסתמא כי דהכי דהאי 'כאשר צוך' בבורה. הכי
4 נמי אמר: וכן מוכח בפרק 'ד' מיתות' (סנהדרין דף גז) דאימרת מילתיה דר' יודנה
5 תארווייהו. ואית: וזוהי דבורה איפקוד אשבת.
6 דהכי אמרינן בפ' 'כל בחבי' (לקמן דף קס"ד) אלמלא
7 שמרו ישראל שבת ראשונה לא שלטה בוך
8 אומה ולשון, שבאמר 'יודי ביום השביעי יצאו מן
9 העם ללקוט וגו'. וכתוב בתריה 'זיבא ענלקי'.
10 אמאי ר' חני? אמר ליה שבת ראשונה? בריך דבורה
11 נעטו. ודא לא היתה שבת ראשונה. דמיעבדא
12 כתיב 'וישמע מאלים ורבי' ואמרין מקרא
13 דאתו דיום שבת היה ועוד מקשים: דמשמע
14 מותר פסוקים ששתי שבתות היו קודם: ראשונה
15 שבשנת המסוף, ואחר אותו שבת ירד לחם המן.
16 וכתבי 'יודי ביום הששי לקטו לחם משנה וגו'
17 ויחיד אותו עד הבקר וגו' ואומר שמא אכלודו
18 היום וגו' ששתי תלקטוהו וגו' יהי ביום
19 השביעי יצאו מן העם ללקוט וגו' משמע
20 שבשבת שלישית שאחר מרה היא:
21 **ואמר** רב יודנה כאשר צוך בבורה. היא
22 קרא במשנה תורה כתיב: וליבא
23 למינתי (כ' כאשר צוך' בנותן תורה – שריד
24 משה לא היה מספר אלא על הסוד, ובבבולא על
25 כתיב 'כאשר צוך':
26 **אתחמוזין** לאיפקוד. אי ציל דאחאי בר
27 עקיבא. דבסי תחמוזן איפקוד
28 דהא משמע לבי. ודמי לכל הפחות איפקוד
29 אתחמוזין. דלאו דוקא נקט תחמוזין. אלא כלומר
30 הוצאה, שהיו מוליכין ענות כל אשר לתן. ועד
31 סבר אהוצאה לאיפקוד, ומר סבר איפקוד.
32 ואע"ג דבבבית מן כתיב 'אל יצא אש ממקמור
33 ודרשין מניה הוצאה בספק דיערובין (ה' דף)
34 איכא למימר שארז מותן תורה אמר. לרד
35 שנעשה המשכן. ובמנו שאמר הקב"ה: איך
36 צנצנת לפני העדות, ומשום דשיכי למלי דמן
37 בתבניתו תהו. ולמאן דאמר איפקוד – אפי'
38 שבמרה תהו. בתביה תהו. כדפרשיה:
39 **ואתו** יום תמישי בשבת היה. כי אם כן
40 ברביעי שהוה פסחיהו. ונמצא שבת
41 שעברה לקוטו פסחיהו, שאו היה בעשור לחרש.
42 ועל כן קורין אותו 'שבת הנדול', לפי שנעשה בו
43 נס גדול. כדאמרינן במדרש (שמות רב פ' בא'
44 שבלקוטו פסחיהו). באותה שבת נתקבצו בבורות
45 אומות העולם אצל שטיאל, ואלות נמנה זה
46 עושין כי אמרו לתן: ויהי פסח לה' שיהיו
47 כבורי מבימים. והלכו אצל אבותיהם ואל פרעה
48 לבקש ממנו שישלחו ישראל, ולא רעו, ועשו
49 בבורות מלחמה והרגו מותן הרבה. הוה' ד' למנה
50 מבימים בכבוריהם: **וכתיב** ששת ימים
51 שלקטוהו. ומיהו דהכי מיתוי ראיא מתיא קרא וכשבת היה: והלא זה הפסוק נכתב אחר שירד כבר מן שבעו. כשהגידו נשיאי העדה למשה שבתו לחם משנה, דכתיב 'ויאמר משה
52 אבאלו היום יום תמישי רשען שבחתי עמך וירד מים ראשון שעברת אותי': דאע"ג דלא נאמר עד אח"כ. למי מוכח ששיר משה שבח למר להם, היה אומר. היה נמנה לכל
53 מה שאמר הקב"ה כשתן אתן המן, שתלקטוהו ששת ימים. וא"כ אחר שבבת היה: **עשר** עסרות נטל אותו היום. והלא חשיב ראשון להקמת המשכן – משום דאמרין במדרש (ויקרא
54 רבא פ' שמני) ככל ד' ימי המלואים היה משה מעמיד המשכן ומפוקר. או נמי: משום דעליה דהקמת המשכן קאי. דה"ק אתו היום על הקמת המשכן נטל עשר עשרות אחרת: **ראשון**
55 לאבילת קדשים. ובתיב במקום 'אבילת קדשים' קתי' 'שדחתן בפינ' (ר' R'
56 עבירי עבדור באבילתו לעיל. אלא משום דלרי' איצטרך למימר דשבעה חסירי עבדו. דהא תניא לעיל דראונו יום זה בשבת היה. וקמי' עבדור לרבנן שמה:

שבת. פרק תשיעי - אמור רבי עקיבא דף פח עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"
 קבג רש"י

1 לְרֵגְלָן ח' חֲסֵרִים עֲבוּד. וְלֹא יָרָד פֶּסַח דֹּאֲמֵקֶר לִפְסַח דִּקְדָּיִנָא אֲלֵא ב' יָמִים,
 2 וּבִנְצָא דֹאֲמֵקֶר בְּעִשֵׁי: בְּשֵׁנֵי עֵלְמָ מוֹשֶׁה. וְשִׁמְעַן אֲזַמְתָּה תְהִי לִי, וְיָרַד הַיְהוּדִי: בְּג'
 3 עֵלְמָ. וְשִׁמְעַן הַבְּהֵלָה, וְיָרַד הַיְהוּדִי: בְּד'. יָרַד. לְהַפְרִישָׁם: וְשׁוּב לֹא עֵלְמָ. עַד קִבְּלַת
 4 חֲדָרוֹת. שְׁעָלוּ בּוֹלֵם: וּבִאֲחֵר שְׁלֹא עֵלְמָ מִדְּבִין. וְדִ. דֹּאֲמֶר בְּךָ יָרַד, וְלֹא אֲמַרְתָּ
 5 עֵלְמָ יָרַד. אֵילָא אִימָא: בְּד' עֵלְמָ וְיָרַד. וְשׁוּב
 6 לֹא עֵלְמָ: וּבְהִישֵׁי בְּנָה מוֹטָה: כְּדִרְכֵיכִי 'וּבִן'
 7 מִזְבַּח הַחַח הַיְהוּדִי: מִי לֹא מִשׁוֹם תּוֹרָה. לֹא
 8 הָיָה לוֹ פְּנָאי לְעֵלְמָ: וְשִׁמְעַן בּוֹלֵן בּוֹלֵן יָרָד אֵת
 9 הַדְּבָרוֹת: עֵלְמָ דְרַב הֶסְדָּא. לְפָנֵי רַב הֶסְדָּא.
 10 לִפִּי שְׂרַב הַסְדָּא אִישׁ וְהִדְרִישׁ עִמָּה קִאָּמֵר
 11 'עֵלְמָ', דְּרוּמָה בְּמָה שֶׁהִטְמַד מְלַמְּעָה לוֹ
 12 הַיְהוּדִים: אֲוִרְיָאן תְּלִיתָא. תּוֹרָה כִּיבֵיאִים
 13 לְרַבְהִינְסִי: עַל לֵעָם תְּלִיתָא. כְּהִינֵס לִים
 14 וְיִשְׂרָאֵלִים: עַל יַד תְּלִיתָא. מִשָּׁה תְּלִיתָא
 15 לְקַטְן מִרְיָם אֲדָרָן מוֹשֶׁה: בְּיוֹם תְּלִיתָא.
 16 לְפִרְשֵׁיהּ: תְּחִמְתִּי הָרִי. תַּחַת הָרִי מְשִׁט:
 17 גִּינִית. קוֹבֵא שְׂמִירְתִּין בַּה שְׂכֵר: בְּקוֹמָא דְרַב.
 18 שְׂאָם וְיָמֵנָה: לֵאלּוּ לֵקָה לֹא קוֹמֵתָם מִן
 19 שְׂקִבְלָתָם עֲלֵיכֶם - יֵשׁ לָהֶם תְּשׁוּבָה, שְׂקִבְלוֹהִי
 20 בְּאִנְסִי: בְּיָמֵי אֲחִישֵׁרוּשׁ. מֵאֲהַבְתָּ תֵּנֵס שְׂעִישָׁה
 21 לָהֶם: דִּין. תּוֹרָה: בְּתוֹרָה. קוֹדֵם שְׂאֲמֵר
 22 שְׂכֵר. וְיָרַד עֵשֶׂה וְנִשְׁמַע: יִרְאֶה. שְׂמָא אֵת
 23 וְקִבְּלוֹהִי. וְחִזּוֹהִי הַעֲלֵם לְהוֹדוּ וְבַה: כְּדִרְלָה:
 24 וְלִבְסוּף. וְשִׁמְעַן: בְּתוֹרָה: יוֹם הַשָּׁשִׁי. מֵאִי שְׂנָא
 25 דְּכִתְבִּי ה' בְּיוֹם גִּמְרַם מְעִישָׁה בְּרֵאשִׁית: לְפִלְפֵי
 26 שְׁתַּחֲנֶה בּו'. 'הַשָּׁשִׁי' מִשְׁמַע הַשֵּׁשׁ הַמִּיּוּדָה
 27 מִקְּדוּם אֲחֵר. כְּדִבְרֵיכִי עֲבָלְמָן (חֲלִיף) דְּר'
 28 (צ"א) 'תְּרַד' - הַמְּיֻנְמָנָה. אֵף אָפָא אֵת
 29 וְהִי בְּכָר' שֶׁל גִּמְרַם בְּרֵאשִׁית - 'וְהִי בְּיוֹם
 30 הַשָּׁשִׁי', וְהוּא ר' סִימֹן. שְׂתַחֲנֶה בּו תּוֹרָה.
 31 מִרְבִּי דה' דְּרִישׁ בַּיה מֵהָ הָא: שְׁנֵי כְּתָרִים.
 32 מִיּוֹם שְׂבִיעִי: מֵאִי וְעֵשֶׂה: וְכָל א' וְא' נִטַל
 33 כְּתוֹרָה: מִעֵנֵי. בְּהַתְרִים. וְהִכִּי מִשְׁמַע 'אֵת עֲדָם'
 34 וְאֵשֶׁר יָהִי לְחֵסֶם מִדֵּי חוֹרְבִי: בְּחֹרֵב חוֹרְבִי:
 35 דְּמִשְׁמַע נִי עֲדָם עֲרִיב מִדֵּי חוֹרְבִי:
 36 וּמִשָּׁה אִתָּה. קוֹדֵם עֲרִי. לִשְׁוֹן אֲחֵר: אֵת אֲהוּלָה.
 37 לִשְׁוֹן 'בְּהַלּוּ בְרָא' (אֵיב טוֹב) כִּי. הוּא הָיָה קִירָן
 38 עוֹר פְּנִי: עוֹשֵׂי דְבָרִי לְשִׁמּוֹעַ. מִקְּבִיל עֲבֵדִים
 39 קוֹדֵם שִׁישְׁמַע. וְלֹא בִּרְדָן שְׂאָר עֲבֵדִים
 40 שְׁמוֹנִים תִּחִילָה אֵת דְּחָרְבַּי. לְעִידָם אֵם יִבְלוּן
 41 לְקַבְּלוֹן עֲלֵיהֶם אֵם לֹא: מִפְּרִי קוֹדֵם לְעֵלוֹ. כִּי
 42 דְּרַבְּו, וְלִמְלֹק מִשְׁמַרְאָא אֵילְנֹת. תְּחַטֵּס פִּירוּמֵי
 43 קוֹדֵם לְעֵלְמָ: אֲצַנְעֵתָא דְרִידֵיהּ. אֲצַנְעֵתָא דְרִידֵיהּ:
 44 וְקָא בְּרִין פְּנִי: וְהָיָה מְשַׁנְעֵן כְּרִגְלוֹ וְאֵיט
 45 מְבוּן. מִתּוֹר שְׂרָדָה: עָמָא פִּיּוּאָא: נְגִדָה:
 46 דְּקִרְשִׁימוֹ: פּוֹרְשִׁיבוֹ: אֲדִיבְרִיעֵבוֹ: קוֹדֵם
 47 שְׂעִישְׁמַע: מֵתוֹרָה הִיאָךְ הִיאָ קְשֵׁה. וְאֵם תְּבוּלָה
 48 לְעוֹמַד בָּה - קִבְּלָתָם עֲלֵיכֶם קוֹמֵתָה:
 49 דְּבִסְנִין

36 וְכָאֵו צִיּוֹן בְּרַבָּה וְשִׁמְתָם עוֹלָם עַל רֵאשִׁים. - שְׂמָחָה שְׂמִיעוּלֵם עַל רֵאשִׁים. אִמֵר רַבִּי אֱלֵעָזָר: בְּשִׁיעָה
 37 שְׂהַקְדִּימוּ יִשְׂרָאֵל 'עֵשֶׂה' לְשִׁמְעוּ' יָתֶהּ בַּח קוֹל וְאִמְרָה לְהֵן: מִי גֵלָה לְבָנֵי וְהוּא שְׂמָחָה הַשְׂתָּה
 38 מִשְׁמַשְׁמִין בּו? דְּכִתְבִי 'בְּרַבְּו ה' מִלְּאֲכוֹי גִּבְרִי בַּח עֵשֶׂי דְּבִין' לְשִׁמְעוּ בְּקוֹל בְּרַבְּו', בְּרִישָׁא 'עֵשֶׂי', וְהִדְר 'לְשִׁמְעוּ'. א"ר חִמָּא בְּרַבִּי חֲנִינָא: מ"ד
 39 "בְּתַפְחָה בְּעֵצֵי הַיַּעַר וּגו'" לְמַה נִּמְשְׁלוּ יִשְׂרָאֵל לְתַפְחָה - לֹאמֵר לֵךְ: מִה תְּפִיחָה זֶה פְּרִי קוֹדֵם לְעֵלוֹ, אֵף יִשְׂרָאֵל - הַקְדִּימוּ נְעִישָׁה לְשִׁמְעוּ. הַהוּא
 40 מוֹנֵא דְּחִיּוּיָהּ לְרַבָּא דְקָא מְעִינֵי בְּשִׁמְעָתָא, וְהִחְבֵּה אֲצַנְעֵתָא דְרִידֵיהּ תּוֹתִי פְרַעָא, וְקָא מוֹיִן בְּהוּ, וְקָא מְבַעֲנֵן אֲצַנְעֵתוּהוּ דְמָא, א"ל: עָמָא פִּיּוּאָ
 41 דְּקִדְמִיתוּ פּוֹרְשִׁיבוֹ לְאוֹרְיָנִין, אֲפִתִּי בְּתוֹתוּיָחִיבוֹ קוֹמִיתוּ! בְּרִישָׁא אִיבְעֵן לְבוֹ לְמִשְׁמַע, אֵם צוּרְתוֹ - קִבְּלִיתוּ, וְאִי לֹא - לֹא קִבְּלִיתוּ. א"ל: אֲנִן
 דְּבִסְנִין

וְלֹא

ולא כתיב הסרית. לשון מנוחה לא היה לו לכתוב. אלא כלומר: ולא כתב סרית רוח, דהיה משמע הסרית, אבל כתב "נתן" לשון חיבתו: **מה** פטיש זה מתחלק למהו ניצוצות. הקשר רבוע שמואל: הוא קרא ששבע דהפטיש פמוציג את השלע. מילא כתיב "דחפטיש ליפצעו סלעי" וכן אנו רואין, שהפטיש פמוציג סלעים: ולכאן למיגרס "מה שלע מתחלק למהו ניצוצות" ודא דיבור רדיני תורה

6 נגשלה לפי שש, ולא סלעי. וכוונתו פיר: מה
7 פטיש מתחלק השלע על ידי. ואינו מושבש
8 שהדיבור הוא רבוע מתחלק - ואינו דמיון נמוך.
9 ואומר ר"ת: דקרא מיירי באבן המפוצץ ברול,
10 דאמר במדרש חז"ת: מעשה אחד שקע ספירין
11 ובא לברקה. נתנה על הסדן והכה עליה כקורס
12 - נחלק הפטיש ונשבר הסדן, וספירין לאו ה'
13 ממוקמו. מהר"ה: "וכפטיש יפוצץ סלעי". ואף על גב
14 דלא כתיב "יפצעו סלעי" - הריבא פטוקים יש
15 כענין זה: "אבנים שחוק מים" (אבן דר) פ"י: שחוק
16 אתון מים. ואתו שפיר דאמר בפ"ק דקידושין (דף
17 לו) תנא דאבי רבי ישימנאלא בני. אבא פנע בר מנור
18 וזו משכחו לבימיה. ואבא פנע הוא נמות, שאני
19 אבנים שחוק מים" פירוש: שחוק אתון מים. ואם
20 ברול הוא מתפוצץ - פירוש: אם יתר הרע מתחלק
21 עליו כבדול - מתפוצץ, שאומר "וכפטיש יפוצץ
22 סלעי" ואף על פי הדיחה מזה: יצטרך לפי שש
23 וכאן מדרש ד"ת פטיש - אין לחוש. ודמקרא
24 אחר יוצא למהו טעמים:
25 תורה

1 דקצינן בשלימותא. התלכנו עמו בלחם. כל כךך העושים אהבה, וקמבנו עליו
2 שלא יטענו דבקר שלא נוכל לעמוד בו: בתקלה. בקבלה שקבלתם - אחת הוא
3 אצלכם, ולכסוף בשקיקתם - שמים וש: לכתבתי. קרבתני: עלובה. חוצפה. דעלבאנא
4 לישאנא דחוצפא ודאי, ודאי אמר בקס' גיטין: מונה בתוך חופתה. כישראל, כשעמדו
5 בסנין ועשה העגל: כמסביב: בחופתו: נתן, עוב
6 רוחו תשוב לאחריים: יעניין **כביאותא היא אבן**,
7 אע"פ שמקרא מספר בנינוהו קה"ה לנו
8 לשון תבה. ומלא כתיב "הסדיר": המעללים
9 ואינם עוללים. אחריים באין עליהם בחוצפה.
10 ולא ידן על אחריים: עושין מאהבת הפקוס
11 ושפטים כספורים. על עליהם הכתא עליהם:
12 **צבא רב**. כל האמונה מה פטיש. מתחלק
13 השלע על דוד לכתוב ניצוצות: לפי מים (ב)
14 וסוקים ככל כהם. תורדים לדעת סודך. כאדם
15 ולשמים כספורים. על עליהם הכתא עליהם:
16 שני כתיבים. לדבורה שיהיה בו משע, ונראה
17 כדכתיב "וראים את תקולות" (שמות כ): **אילם**
18 שפירב ומימר לי דודי. כעגלה. ואמר "הורד
19 ערדך: בין שדי ילתי. אמר מיד לעשות לו משקן,
20 לדידת ממנוצמת שכיתו בין שני הברים,
21 שגארי במקדש ראשון כשני שדים, דוחקין
22 ונולטין פוכות שבנגד הפתח: עין נתי. עין
23 עגל. שהוא מן הכהנים. לשון אחר: לשון ע"ז.
24 "העורכים לגד שלחן" (ישעיהו סח): שפרכתי.
25 שפסתי, להתאחות לאלות הרכה, כדכתיב
26 "אלה אלקיך ישראל" (שמות לב): שפרכתי
27 ארובה ומנקבת נקבים ארת הנגדים. והוא דף
28 ציור. ומנקבת נקבים ארת הנגדים. והוא דף
29 תחתי, והכליל מתפוצץ מדרך הנקבים.
30 לישאנא ומכנס גרסין: **מקביר ראשון** (ו) ג'ן
31 עז: מור עובר. על העבדן: גשם נבות. גבי
32 מןן תורה כתיב. כספר תשלים: "ב' או
33 היא מרת מתענים. והיו הקורבים לדיבור
34 תורין מפתח הקול עד קצה המטה: כדדון
35 אותן. מיטעין אותן להתקרב מעט עבדן. והעבדן, ולא
36 תלשים. באשה המרדה את בנה בתחלת
37 הילוכו: ידוין, משמע הם עקמם ידוין: ידוין,
38 מדרך אחריים: תתקד: דווחת. (ו) כאלפים
39 שעה שקדנה תורה לעולם היו עתידין דווחת
40 הללו להקבירות. ששאמר (תתלים סח) "דברך
41 עזה לאלף דוד". ונראה הקבה שאין העולם
42 מתקיים בלא תורה כל כך - ותעבדן, ולא
43 כדא. ונתנה לכ"ז דווחת. דבי תשקורו תתקעיד
44 מאלף: פת אר"י שפיר. אר"י הוא הרכה בארץ.
45 ואין ארצה לך ליתן תודך שמי. בין אם על השמים:
46 פירש שדי כיון. נטריוקן על פירש:

1 **דקצינן בשלימותא - כתיב בן "המות ישרים תנחם"**
2 **הך אינש דקצינן בעליותא - כתיב בהו "לכלף בודים ישרים"**. א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן: **מאי דכתיב**
3 **"לכתבתי אחותי כלה לכתבתי באחת מעיניך"**, בתחילה -
4 **"באחת מעיניך"** **לכתשעשי - בשתי עיניך. אמר עולאי:**
5 **עלובה פלה מונה בתוך חופתה. אמר בר מר ברה דבת**
6 **שמואל: מאי קרא - "עוד שהפיקה ממסבו נרדו וגו'."**
7 **אמר רב: כתיב "החיות והחיה היא אבן דבת" "נתן ולא**
8 **כתב "הסרית" ח"ר: עלובין ואינו עולבין, שומעין הורמן**
9 **ואינו משיבין, עושיין מאהבה ושמוין כספורין - עליהן**
10 **כתובת אומר "וארבוני צצאת השמש בגברתו."** א"ר יוחנן:
11 **מאי דכתיב "ה' יתן אמר המבשרות צבא רב" - כל**
12 **דיבור ודיבור שציצא מפי הגבורה נחלק לשבעים לשונות.**
13 **תני רבי ר' ישימנאל: "וכפטיש יפוצץ סלעי" מה פטיש**
14 **זה נחלק לכמה ניצוצות - אף כל דיבור ודיבור שציצא**
15 **מפי הקב"ה נחלק לשבעים לשונות.** אמר בר תנאלא בר
16 תורה

17 **מ"ד "שענו פי נגידים אדרב" למה נמשלו דברי תורה כנגד - לומר קדי: מה נגיד**
18 **זה יש בו להמת והלחיות - אף ד"ת יש בו להמת והלחיות. היינו דאמר רבא: למימינא**
19 **בה - סמא דתי, למשמאלים בה - סמא דמוחא. ד"א "נגידים" - כל דיבור ודיבור שציצא**
20 **מפי הקב"ה קו"שרים לו שני פתרים. א"ר יהושע בן לוי: מ"ד "צרו המור דודי לי בין**
21 **שדי ילתי" - אמהה כנסת ישראל לפני הקב"ה: רבש"ע, אף על פי שצויר ומימר לי דודי**
22 **- "בין שדי ילתי" "אשבל הכפר דודי לי בכרמי עין גדי" - מי שהכל שלו מכפר לי על**
23 **עון גדי שפרכתי לי. מאי משמע דהאי "פרמי" לישאנא דמכניש הוא? אמר בר ונראה כריה**
24 **דרב נחמן: כדתנן "כפא של כובס שפוכים עליו את הפללים" ו"א"ר יהושע בן לוי: מאי**
25 **דכתיב "לחיו פערותת הבשם" - כל דיבור ודיבור שציצא מפי הקב"ה נתמלא כל העולם**
26 **כולו בשמים. וכון שפודיבור ראשון נתמלא, דיבור שני להוכן להך? הוציא הקב"ה הרוח**
27 **מאוצרותיו, ויהי מעבור ראשון ראשון, ששאמר "שפתותיו שושנים נומפות מור ערב", אל**
28 **תקרי "שושנים" אלא "שושונים". ואריב"ל: כל דיבור ודיבור שציצא מפי הקב"ה יצתה נשמתן**
29 **של ישראל, ששאמר "יפשי יצאה בדברו". ומאחר שפודיבור ראשון יצתה נשמתן, דיבור שני**
30 **היאך קובלו? הוריד מל שעתיד להחיות בו מתים, והחיה אותם. ששאמר "גשם נדבות תניף**
31 **אלהים נחלתך ונלאה אתה כוננתה". ואמר ר' יהושע בן לוי: כל דיבור ודיבור שציצא מפי**
32 **הקב"ה תהו ישראל לאחיותיו" ב' מיל, והיו מלאכי השרת מרדין אותן, ששאמר: "מלאכי**
33 **צבאות ידוין ידוין" אל תיקרי 'ידוין' אלא 'ידוין'. ואריב"ל: בשעה שעלה משה למרום**
34 **אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבש"ע, מה לילד אשה בינינו? אמר להן: לקבל תורה בא. אמרו לפניו: תמודה גנוזה**
35 **שגוהו לך תשע מאות וכענים וארבעים דורות קודם שנבאר העולם, אתה מבקש ליתנה לבשר ודם? "מה אנש פי תוכרתי**
36 **וכן אדם פי תפקדנו ה' אינינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תורה הורד עלינו בפה! אמר לו הקב"ה: "מהאשה: השור**
37 **לך תשקבה! אמר לפניו: רבש"ע, מאתריא אני שפא שרפוני בתכלי שבפיהם. אמר לו: אחוה ככסא כבודי, תחור לחיך תשובה,**
38 **ששאמר "מאחו פני כסא פרשו עליו עגנו". ואמר ר' נחום: מלמד שפירש שדי מיזו שכיתו ועגנו עליו. אמר לפניו: ובונו של**
39 **עולם, תורה שאמה נתן לי מה כתיב בה, - "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים". אמר להן: למצרים ידרכתם, לפרעה**
40 **השתעבדתם, תורה למה תראה לכם? שוב מה כתיב בה - "לא יהיה לך אלהים אחרים", בין הגוים אתם שרויין שעובדין**

1 קבא
2 קבא
3 קבא
4 קבא
5 קבא
6 קבא
7 קבא
8 קבא
9 קבא
10 קבא
11 קבא
12 קבא
13 קבא
14 קבא
15 קבא
16 קבא
17 קבא
18 קבא
19 קבא
20 קבא
21 קבא
22 קבא
23 קבא
24 קבא
25 קבא
26 קבא
27 קבא
28 קבא
29 קבא
30 קבא
31 קבא
32 קבא
33 קבא
34 קבא
35 קבא
36 קבא
37 קבא
38 קבא
39 קבא
40 קבא

שבת. פרק תשיעי – אמור רבי עקיבא דף פט עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
 קכז
 תוספות

1 קנאח יש ביניכם שאתם באים על דה לדיד רציתו: קסר לו. למדו: בארם, בשכר.
 2 שרופוך קראוך אדם נוצר מארמה. לשון שפלות: קסר לו סודו. להקטיר מחנות
 3 לעד בשעת מגפה. ולעמוד בין המתים ובין החיים: ואי לא דאמר ליה. מלאך המות:
 4 **מא דע**. הלא בתורה לא נכתב: **בדאי אהא**. בתמידי: קושר בתרים. כגון דהך דאמר
 5 בפירי ד'בבא דרף ד'א. תנא דרף לגבי דריש.
 6 וכן שמענו גיץ שערבין קל און ג' וזינים
 7 בדאמרין (במנחות ד'כט). ראש הירון נמחה
 8 לזמן ולשמאל בגז מעט, וכן ראש שריון
 9 השמאלי, וכן כל ראשי שבע אותיות הללו
 10 בכל מקום שהן: אין שלום. אין דרך ליתן שלום:
 11 בעירי. במקומי: לעניני. לומר: תלצל
 12 מלאכתך: פירי בעליה אחרת. אמר לו: יגיד
 13 קא את ח' ה': **מא הסימן**. הוא יצר הרע המהימא
 14 את האדם. הוא העולה ומטסין. ונקאומר
 15 דהוא מדת הדין – אין הנון בעית: אמר לו: יגיד
 16 משה. לקר אמר להם: לסוף מ' יום אני בא
 17 בתוך שש שעות. הם סבורים שאחוזי של שלום
 18 בו מן המנוח הנה, והוא אמר להם מ' יום
 19 שלימים. יום וזילו ויום. עומ ועליתו אין לילו
 20 עמו, שברי בו סיון עלה. נמצא יום מ' ביו
 21 בתמו הדין. ביו אן שון ועירבך את העולם
 22 ודראך דמות חשך ואפילה. דמות ענן ונרפל
 23 וערוביא. לומר: איהו פת משה. שרבי בא
 24 כבר של ולא אבי. ואי אפשר לומר שלא טע
 25 אלא ביום המנוח בין קודם זמנת לאחר זמנת
 26 – שרבי אר לר משה עד עים המקודת. שצאמר
 27 ד'שכימו מקודת': וגי: באי שש. שקבע להם:
 28 שגאך לעיבם. שלא קבלו בו תורה:
 29 שפר

1 **עבודתך גלולים? שוב מה פתיב בה – "ובור את יום השבת**
 2 **לךדשי" בלום אתם ועושים מלאכה שאתם צריכין שבות?**
 3 **שוב מה פתיב בה – "לא תשא", משא ומתן יש ביניכם?**
 4 **שוב מה פתיב בה – "כפר את אביך ואת אמוך" אב ואם**
 5 **יש לכם? שוב מה פתיב בה "לא תרצח" "לא תנאף" "לא**
 6 **תגנב" קנאח יש ביניכם, יצר הרע יש ביניכם? מיד הודו**
 7 **להקב"ה, שצאמר "ח' אדנינו מה אירי שמוך וגו'" ואילו**
 8 **"תנה הודך על השמים" – לא פתיב. מיד כל אחר ואחר**
 9 **נעשה לו אהבה, וקסר לו דבר, שצאמר "עלית למרום שבות**
 10 **שבי לקחת מתנות באדם", בשכר שקראך אדם לקחת**
 11 **מתנות. אף מלאך המות קסר לו דבר, שצאמר "ותן את**
 12 **הקמרת ויכפר על העם" ואומר "ועמד בין המתים ובין**
 13 **החיים וגו'", אי לאו דאמר ליה – מי תיה דיע? וא"ר הושע**
 14 **בן לוי: בשעה שצדד משה מלפני הקב"ה, בא שמון ואמר**
 15 **לפניו: רבנו של עולם, תורה הדין היא? אמר לו: נתתיה**
 16 **לארץ, הלך אצל ארץ, אמר לה: תורה הדין היא? אמרה**
 17 **לו: "אלהים הדין דרבה וגו'". הלך אצל ים ואמר לו: "אין**
 18 **עמדי". הלך אצל תהום, אל: "אין בי". שצאמר: "תהום**
 19 **אמר לא כי היא וים אמר אין עמדי, אבדו ומות אמרו**
 20 **באונינו שמענו שמעה". חור ואמר לפני הקב"ה: רבשע,**

21 **חפשתי בכל הארץ ולא מצאתיה. אמר לו: לך אצל בן עמרם. הלך אצל משה, אמר לו: תורה**
 22 **שנתן לך הקב"ה הדין היא? אמר לו: וכו' מה אני שנתן לי הקב"ה תורה? אל: הקב"ה למשה:**
 23 **משה, בדאי אהא?! – אמר לפניו: רבנו של עולם, תמדה גגוה יש לך שאתה משתעשע בה**
 24 **בכל יום. אני אחזק טובה לעמי? אמר לו הקב"ה למשה: הואיל ומועטת ענינך – תקרא על**
 25 **שמי, שצאמר "וברו תורת משה עבדי וגו'". וא"ר הושע בן לוי: בשעה שעלה משה למרום מצאו**
 26 **להקב"ה ששחה קושר בתרים לאותיות. אמר לו: משה, אין שלום בעורך? אמר לפניו: בלום יש**
 27 **עבר שנתן שלום רבנו? אל: דיה לך לעורני. מיד אמר לו: ועתה יגדל נא בת' ה' באשר דברת' (אמר)**
 28 **ר' הושע בן לוי: מיד "ורא העם בי בשמי משה", אל תקרי 'בושש' אלא 'באש' בשעה**
 29 **שעלה משה למרום אמר להן לישראל: לסוף ארבעים יום, בתחלת שש, אני בא. לסוף מ' יום בא**
 30 **שמון ועירבך את העולם, אמר להן: משה רבכם הדין הוא? אמרו לו: עלה למרום. אמר להן: "באו**
 31 **שש" – ולא השגיחו עליו. "מת" – ולא השגיחו עליו. וראה להן דמות מפתו. והיניו דקאמרי ליה**
 32 **להרין "כי זה משה תאשי וגו'". אל: תהוא מורגן לרב בתנא: מי שמועך לך מאי הר סיני? אל:**
 33 **הר שנעשה בו נסים לישראל. הר ניסאי מיבעי ליה! אלא: הר שנעשה סימן טוב לישראל. הר**
 34 **סימאי מיבעי ליה! אל: מ"ט לא שכיחת קמיה דרב פפא ורב הונא בריה דרב הושע, דמעיני**
 35 **באננתא. דרב חסדיא ורבה ברי' דרב הונא דאמרו תרווייהו: מאי הר סיני – הר שדרה שגאח**
 36 **לאמות העולם עליו. והיניו דאמר לו יוס ברי' הנינא: ה' שמות יש לו: מדבר צין – שצנמו ישראל**
 37 **עליו. מדבר קדיש – שנתקדשו ישראל עליו, מדבר קדמות – שנתנת קדומה עליו, מדבר פארן –**
 38 שפר

ארץ ישראל, כדכתיב (דברים ב) "אשאל מלאכי ממדבר קדמות אל סיון מלך חשבון וגו' שהיתה במדבר של א"י, כדכתיב (שם ד) "בעבר הירדן מרומה שמש", ומדבר צין ופארן היינו ברומה. כמו שמשמע בפסוקים שהבאתי, ואין יתכן ומדבר קדמות היינו מדבר סיני

שבת. פרק תשיעי – אמר רבי עקיבא דף צ עמוד א – מותר מהדרת "אבן ישראל" (שטיינזולץ) קלא רשי

הוא ל' ראוין למתק הקידרה. הואיל וממתקין הוה ליה לעומר, כדפי' בסוף 'כלל גדול' (דף ע"ו. ושם). ואית' הכי מירידא אי בנותן טעם – אפילו אש מינן נמי, ואי אן בהם נותן טעם – אפי' מיני מתוקה נמי לא: וי"ל דאפילו ביש בות נותן טעם שרי בשאר מיני, דנותן טעם לפום הוא. ר"י: **מי** ר' גרליס בן יום. אן גרסא דו נבנהו, דמשמע ע"כ קטן בן יום. ונבנה פרק 'האשה' (ד"ט. ע"ב)

ד' סמנעין מעבידין קטני כל יתי דבא, ומי רגליש. ואקו בעי היתם בנמרא: דילד או מוקו. גרסי' דמיניש 'של מן יום', אית נבאה. והדעת נמי; ומי רגליש שהחמיצו, וכמה דחמתן – שלשה ימים. ונראה ספריים דרסי' ע"מ יום, דמני ימים ע"מ – כמעבידין אותם על הבתם, אבל תוך י' ולאחר י"א – מן מעבידין; **בורית** זה החול, אע"י דכפי' 'המציא' (לעיל ע"פ) הייב בחול שריעא אורינא: כדי ליתן על פי פק של סיד, אשומר רבוא מאיר: והתם מיירי בחול שנתנתן בסיד, אבל הבא איירי בחול שלמכנין בו את הבורים. ולספריים דרסי' הבא בורית זה 'האלא' – אית שפיר:

תרי גונוי אהלא. ולעיל דלא שני תרי גונוי חול, (או גורסא אחת תרי גונוי אהלא) משום דקיים ליה לדיכא ברו תרי גונוי, ויש ספריים דרסי' לעיל מ"י בורית – אהלא. ואפי' הוי אתי שפיר, הדיק לעולם כדאמר מעיקרא, ודברית זה אהלא, ותרי גונוי אהלא:

לא יפחות ממנע סכף. תימה לר"י: דלא יפחות מפרטה הוה ליה לעומר, כי היכי דהניא בפרק בתרא יעמוד (ק"ף: דרי עליו דבז – לא יפחות מדעי' כסף – לא יפחות מדעי' כסף):

מבליא עורב. בערוך בערך כל פי' בדמקדש ראשון מפני רוב קדושה שהיה בו חזרו וקבר, אינו בכל נתיב. ואלא, ואפי' המועד קטן (ט"ו ט). מוכח בהדיא שיהיה במקדש ראשון כלאי עורב:

המוציא קופת הדובלן א"ע"פ שיש בה מינין הרבה אינו חייב אלא אחת. וחזרו הרמאי מילול פשיטא, דאפילו בהוציא חזרו הרמאי אינו חייב אלא אחת, כמו בקצר חזרו וקבר, אינו בכל נתיב ואפילו רב יוסק ומדחיב אליבא ד' אליעזר בקצר חזרו וקבר. בפרק 'אמרו לך' (יטא ד"ט טו). – דהוצאת אחת שרי עלו – יחייב אף על הבלו, ומקו לה רב אש ששנו בהו נבזה, ונודע לו, וחזרו ונודע לו, ובפולגות דרבי יוחנן ור' יודא, דוקא בבלי ואוכלים משביתו מחלקן ידעשת. אבל באוכלין שביתו הכלי – אפילו בפרת אן מחלקת. ור"י מנא ברשומא אילו הוציא הרמאי, כלום אתא חייב אלא אחת לא נביחה אלא לר"א. ולא האמר מיניס הרבה יעשו כהעלמות הרבה והיא חייב על כל אחת ואחת, מקול. פי' יסדי' דמיניס מחלקין, כדאי' ידעשת ממחויין מחלקין, ומיהו, היל' לחוביר ר' ידעשת:

עורב. וכמה? אמר רב יוסף: אמה על אמה. "נחשת" – לא יפחות ממנע סכף. תניא, רבי אליעזר אומר: לא יפחות מצינורא קטנה של נחשת. למאי חזיא? אמר אביי: שפחמטין בה אהתפחיתות, ומקמייהו הוצות. "מקק פתים ומקק ממשפחת". א"י: והיה: מקק דשפיר, תבך דרשיא, ויאלא דעויב, ויהו דתני, ויהו דרמיא, פוליה סמנתי. והוא תלמיא דרמה ותיב קמיה דר' יוחנן, יהו קאכול תמיני, אמר ליה: רבי, קוצין יש בתמיני? א"ל: קטליה פה לרין. **מתני' המוציא קופת הרקלין, אף על פי שיש בה מינין הרבה – אינו חייב אלא המאת אחת. ורעווי נציגה – פחות מצינורא. ר' יהודה בן בתירה אומר: המשנה**

ועי' אב

במיני מתקה. עסקין, רשוקין מיני מתקה קרירה. אבל מין אחר – אין מעורה ומתניין לא מפלגי: **דוקא לאיריא**. מעט צמר. שהוא כמין דוקא ושומא הצבע לבעיה כוה תחופין. או כוה ודוא כדי ליתן באירא של קנה של גרדי. ושעורה מועט: לשירות. ומתני' בשאינן שריוין, ותבא לשירות אינו שורה פחות מכדי בגדי קטן. **אנפטרין** מקום: הוסיפו עליה.

במיני מתקה שנו, הואיל וראוין למתק קרירה. מעטא דהוה למתק את הקרירה – הא לאו הכי לא! הכא נמי חוה למתק. קליפי אנזיון וקליפי רמונים, סמיס ופואה – כדי לצבוע בגדי קטן. ורמיניא: המוציא סמינס שריון – כדי לצבוע בתו דוקא לאיריא! (הא איחמר עליה) אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו: לפי שאין אדם מורח לשירות סמינס לצבוע בתו דוקא לאיריא. ר' ירמיהו תנא: מן רגלים עד בן מ' וי"ב. "נתיר". תנא: נתיר אלפסנדרית, ולא נתיר אנפטרין. "בורית". אמר רב יהודה: זה חול. והתניא: הבורית והחול! אלא, מאי בורית – בבריאה. מיתיבי: הוסיפו עליהו תחלציון והלעונו, והבורית, והאהל. ואי ס"ד בבריאה, בבריאה מי איחא בשביעית? (והתנן): זה הכלל: כל שיש לו עיפר – יש לו שביעית, ושאיין לו עיפר – אין לו שביעית! אלא, מאי בורית – אהלא. והתניא: והבורית ואהלא! (אלא) תרי גונוי אהלא. "קמוליא". אמר רב יהודה: שולח דוין. "אשליג". אמר שמואל: שאילתוניה לכל נחיתו יפוא, ואמרו לי: שונאנת שמייה, ומשפתח בגוקא דמרוגיתא, ומקני ליה פרמיצא דפרולא. **מתני' פלפלת כל שהוא, ועמרו כל שהוא מיני בשמים ומיני מתכות – כל שיהו. מאכני המינחב ומעפר המינחב, מקק ספרים ומקק מנפחותיהם – כל שהוא. שמינעוין אותן לגזון. רבי יהודה אומר: אף המוציא משמשי ע"ז – כל שהוא, שנאמר "ולא דרבך בידך מאומה מן החיים". **גמ'** "פלפלת כל שהוא" למאי חזיא? לרית תפה. "עמרו כל שהוא" למאי חזיא – לעילתתא. "מיני בשמים על שתי", שולח דוין: המוציא רית רע – כל שהוא. שמן טוב – כל שהוא. ארנמן – כל שהוא, ובתולת תוודר אחת. "מיני מתכות כל שתי". למאי חזו? תניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר: שכן ראו לעשות ממנע דרין קטן. ת"ר: האומר "תרי עלי פרול", אחרים אומרים: לא יפחות מאמה על אמה. למאי חזיא? – אמר רב יוסף: כליליא עורב. ואיקא דאמרי, אחרים אומרים: לא יפחות מכליליא**

עורב. וכמה? אמר רב יוסף: אמה על אמה. "נחשת" – לא יפחות ממנע סכף. תניא, רבי אליעזר אומר: לא יפחות מצינורא קטנה של נחשת. למאי חזיא? אמר אביי: שפחמטין בה אהתפחיתות, ומקמייהו הוצות. "מקק פתים ומקק ממשפחת". א"י: והיה: מקק דשפיר, תבך דרשיא, ויאלא דעויב, ויהו דתני, ויהו דרמיא, פוליה סמנתי. והוא תלמיא דרמה ותיב קמיה דר' יוחנן, יהו קאכול תמיני, אמר ליה: רבי, קוצין יש בתמיני? א"ל: קטליה פה לרין. **מתני'** המוציא קופת הרקלין, אף על פי שיש בה מינין הרבה – אינו חייב אלא המאת אחת. ורעווי נציגה – פחות מצינורא. ר' יהודה בן בתירה אומר: המשנה

ועי' אב

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46

1 אב לנטיעה שתיים. פ"י אומר שהם ארומים לנטיעה. אי נמי, כלומר- במקום שירולין
2 לנטיעה, וחי סחמו לנטוע, דאי במוציא ממש לנטיעה - אמר ברש"י פ' המציע'
3 (לקמן אצ"ל) מייבד היה ר' מאיר במוציא טהא א' לוריעה: **שפצניען** אותו לחוד.
4 פירוש: שראוי לית לגוי, ואז למנוח לו. אבל ישראל אסור לגדל חזיר:
5 **דלא ירמז** שראוי מכל אביל ליה ועברו
6 משום כל תשקעה. אומר רשב"א
7 דשמעו כמאן הדוב טורח אין טעון שחיטה
8 מרלה קאמר לרלא לימרו וקאביל ליה בלא
9 שחיטה. ועוד: דת"ק קאמר בסמוך בחבד זו טמא,
10 דילמא תיבא וליבול ליה. ובטורח לא חישה. הייתי
11 משום דטורח בלא שחיטה. אבד ותסתפא ומסתב
12 תרומות גניבא: אבול ארס חגיבים. בין חזין בן
13 שותיין. ואע"ג דאסור לאבול חי משום 'כל
14 תשקע' - מימ מותר לחתוך ממנו אבר ולאכול
15 על ידי חרצה, ואין בו משום אבר מן החי. והיינו
16 הביא ביאלו טרפה' (תולין דף סו.) מה"ג דמפיק
17 חגיבים אין טעונות שחיטה מרתיבין יתא כל נפש
18 הדיה הדימית מביים - אלו גיבס, 'יתא כל נפש
19 השורעת' - אלו חגיבים, ומדתיב חגיבים אורי
20 גיבס - משמע דאין טעונן שחיטה כדגיבס. ואפילו
21 שף היה פטרין ליה בולא כלום, אי לא הוה דרשק
22 ליהבמא כדאמר ב'הושע' (שם כ"א)
23 **ועובר** משום כל תשקעה. משמע דרשטיבא
24 שרי. ואומר ר"ת: דבפי' דמי' ע"ז ופי' (ע"ז)
25 (לו) גבי אביל קטנא. דמפיש רב רפא רהיני
26 ששיבא. ורב חיאי רב אשי אמר משמה דעלא
27 סוכלי. וקאמר התם דבראש ארין - הייתי
28 שחיבא כיע לא פליגי דאסור. ל"ג ד'האסור',
29 אלא גרס 'כיע לא פליגי דשרי'. ורבנא ששקני
30 דרשטיבא שרי. ולתו ביה אלא משום 'כל
31 תשקע'. וסתם מתניתין דפרק 'אלו טרפות'
32 (תולין דף סו.) שרי רשעו ארין. לכך רגאו לר"ת
33 דגרס כיע לא פליגי דשריב'.

1 **וע** קישואין - שנים, וע דילועין - שנים, וע פול המוציא
2 שנים, חבד חי טורח - כל שהוא, מת - פגורות. צפורת
3 פרומים, בין חיה בין מתה - כל שהוא, שפצניען אותה
4 לפרואהו. ר' יהודה אומר: אף המוציא חבד בין טמא - כל
5 שהוא, שפצניען אותו לקטן לחשוק בו. גמ' וימניתי: וכל
6 וחול חרד כפי דביל לקח של פרוב, דברי ר'עו, והכמים
7 אומרים: כפי דביל פרישא! אמר רב פפא: יא - דוריעו
8 הא - דלא ריעו, לפי שאין אדם מותר להוציא נמא אמת
9 לרועיה. 'וע קישואין' ת"ר: המוציא גרעיניו, אם לנטיעה
10 - שמים, אם לאכילה - כמלא פי חזיר, וכמה מלא פי
11 חזיר - אחת. אם להסיק - כפי לבשל ביצה קלה, אם
12 לחשבון - שמים. אחרים אומרים: חמש. ת"ר: המוציא
13 שני נימין מניב הפסם ומניב הפרה - חייב, שפצניען אותו
14 לגשבוין. מלשה של חזיר - אחת, צורי דקל - שמים, תור
15 דקל - אחת. 'צפורת פרומים, בין חיה בין מתה - כל
16 שהוא.' מאי צפורת פרומים? אמר רב: פלא ביארי. אמר
17 אביי: ומשפחתי דרבי רבנא, ונכדי ליה להובינא
18 אביל ליה לפלא דיימיני, ופלגא דשפאלית רמי ליה בגובתא,
19 דנחשא, והחיים לה בשיתין גושפנקו, ותלי לה באיבא
20 דשמאלא. וסימניה 'לב חכם לימינו ולב כסול לשמאלו'.
21 והכיים כמה דבעי, ומר כמה דבעי. ואביל ליה לארדן פלא.
22 דאי לא - מיטקע תלמודו. ר' יהודה אומר אף המוציא
23 כ"ו. ותנא קמא כבר לא, מאי טעמא - דילמא אביל ליה.
24 אי חכי, מהור גמי, דהא רב הניא הנה קאים קמיה דרבי,
25 והנה קמעבר ששיבא אפומיה, אמר ליה: שקליה, דלא
26 למרו מיכל אביל ליה, וקעבר משום 'כל תשקעו את
27 נפש'ושתיה! אלא, דילמא מית ואביל ליה. ורבי יהודה:
28 אי מית - קמן מיספר ספיר ליה.

הדרן עלך א"ר עקיבא

34 **המצניע** וכל אדם אין חייבין עליו אלא
35 כשיעורו. כשיעורו. תימה ליה דאי רבא דאמאי
36 איצטרך למיני ליה הא נתא ליה חיי ומנא
37 בפרק 'ככל דודלי' (עליל דף עט.) ושטאנו כש
38 להצניע - אינו אלא אביב המצניע:
מתקין

המצניע לרוע ולדונמא ולרפואה והוציא בשבת - תיבב בכל שהוא, וכל אדם אין חייב עליו אלא כשיעורו. חזר והכניסו - אינו חייב אלא כשיעורו. גמ' למה ליה למיתני 'המצניע'?

ליתני המוציא לרוע ולדונמא ולרפואה חייב בכל שהוא! אמר אביי: כהן כמאי עסקינן - בגון שהצניעו, ושבת למה הצניעו, והשקא קא מפיק ליה סתמא.

כשיעורו. בכל אחד שיעור המפורש לו. בורעטין - נמשך, וע קישואין או דילועין או פול המוציא - שנים. ובשאר דברים, כגון גז או אבילין או גמ' - כשיעור המפורש
ב'ככל דודלי' ובי 'המצניע': תור והכניסו, זה שהצניע פחות משיעור והוציא. אם חזר ומלך שלא לורעו, והכניסו (ר) אינו חייב. בתקנה זו אלא אם כן יש בו שיעור שלם.
דכיון דנמלך עליו שלא לורעו - ביטל מחשבתו, ותר הוא בכל אדם: גמ' ליתני המוציא וע בכל שהוא חייב. ואף על גב דלא אצטריח מעיקרא לרבי, דתא דבעין שיעורא
היינו טעמא, בדאמרו, שאין אדם טורח להוציא נמא אחת לרועיה, הלכך מוציא סתם - פטור, עד שיתא בו שיעור. אבל זה שרוציא נמא אחת לרועיה - בהדיא גמ' דעתיה
דערה ואחשביה: מאי אביי. ודאי מוציא לרועיה חייב. ואף על גב דלא אצטריח מעיקרא. ומתניתין דבעי מצניע - במוציא סתם קאמר. בגון לטלטלו מביח לבית, דמיא וביי
אלא משום דאחשביה בהצנעתו. ואם חתמו: כבר שנו ב'ככל דודלי' (ע"ה) ג' כל שאינו כשר להצניע אינו חייב אלא מצניע. אף כי מצניע - חייב הבא במנאי עסקין דאיצטרך
למתנייה? - בגון שהצניעו דאי מצניע לרוע. או לדונמא. ושבת למה מצניעו. והשקא ספיק ליה סתמא, לטלטלו מביח לבית:

1 וע קישואין. חזוב הוא, וחייב בשני גרין: המוציא חבד (י) כל שהוא. שפצניען
2 אותו לקטן לחשוק בו, כדמפרש רבי יהודה בספא דמתיני: מת. היה רבי כשאר אבילין,
3 וחייב ככגורות: צפורת פרומים. לקטיה מפרש מאי היא. ומאי רפואתו: שפצניעם
4 אותו לקטן בו. ות"ק מתיא טעמא נמי מתיב ליה בחבד טורח. ומיהו אביל פליג.
5 דלא מצניע ליה לחשוק. ודילמא אביל ליה
6 בדלקטין. גמ' כפי דביל אלא ורע הבא
7 מרעין אחד חשיב: איהו דוריעו. מאחר שחזר
8 ודועק - חשיב כל אחד ואחד. ואין טעון
9 לזבל אחד מהם. אבל דלא ריעו - אין אדם
10 טורח לרוע גרזי אחד: המוציא גרעיניו,
11 גרעיני תורה: ביצה קלה. כגורות מביצה,
12 שדאי קלה לבשל, וחו של תרנגולת: להשפין,
13 כמו שנתנים לסימן (שחול) לכל דרך פשטי:
14 אחרים אומרים: ה' דער די כולות - חשיב
15 אישע אלא מניש, ואין צריך לתת סומן. אבל
16 חשב - מניש, ומחויב סימנא למלוה:
17 להשפין. לצד עופות, ובעלז' ליעי: נקשה
18 של חזיר. נימין קשין בשפודרה של חזיר: אחת
19 דהויא לאשכחי, לתת בראש המשיחה של
20 תפירה: צורי דקלים. גרסינן לפרוס לעשות
21 סלים: שמים. לשתי כתי גרין: תור דקל. דקן
22 אישע אלא מניש, ואין צריך לתת סומן. ואל דעת
23 למאי חזי: פילי בירי. קך שמו: ופיתחב
24 כקלא דתיב נקרא. דקל חזרז שלא נכר
25 צדיקן אלא מניש, א' שדל סכבוותו ורובי:
26 לחובבא. לפתוח הלב: נזבא. קנה: שימין.
27 אשעו על גבה ואומן: ששפנקו. חותמת
28 ותלי ליה באיבא דשמאל. בורעטין ששקאני:
29 וסימן לב כסול. כגון זה שצריך לפקח לב -
30 לשמאלו: ואביל לארדן פלא. בתר דאחביב:
31 ואי לא, אביל ליה. אלא שרי ליה: דילמא
32 תלמודו. והכתיב שקמו על דוד עקב ממנו:
33 ות"ק כפי. חבד טמא אל מצניע' ליה לקטן
34 לחשוק: דילמא אביל. ואפי' למאי דאמר' לקטן
35 אוכל נבלות אין ביד מצניעין עליו להפרישו:
36 מודה הוא דלא ירובעין ליה בידים, ותנאי
37 (ביבמות דף קד.) לא תאכלום - לא תאכלום.
38 לתורה גדולים על הקטנים: א' חייב. וי
39 נמי, ודילמא אביל ליה. ואי משום דאין בו
40 איסור אבר מן החי, דתנא אין טעון שחיטה -
41 אית ביה מיקא משום 'כל תשקע' במסכת
42 מכות (דף טז.) כדבב כרבי: כושיבא. מין
43 חבד טורח: אלא. לאו דילמא דתיש דילמא
44 אביל ליה. תי אלא דילמא מית ואביל ל'
45 וקאביל טמא. אבל טורח - שד: מיספר ספיר
46 ליה. תימק, ולאו אורחיה למקבילי:
47

הדרן עלך א"ר עקיבא

48 **המצניע** בכל שהוא. דהא אחשביה:
49 ב'ככל דודלי' ובי 'המצניע': תור והכניסו, זה שהצניע פחות משיעור והוציא. אם חזר ומלך שלא לורעו, והכניסו (ר) אינו חייב. בתקנה זו אלא אם כן יש בו שיעור שלם.
דכיון דנמלך עליו שלא לורעו - ביטל מחשבתו, ותר הוא בכל אדם: גמ' ליתני המוציא וע בכל שהוא חייב. ואף על גב דלא אצטריח מעיקרא לרבי, דתא דבעין שיעורא
היינו טעמא, בדאמרו, שאין אדם טורח להוציא נמא אחת לרועיה, הלכך מוציא סתם - פטור, עד שיתא בו שיעור. אבל זה שרוציא נמא אחת לרועיה - בהדיא גמ' דעתיה
דערה ואחשביה: מאי אביי. ודאי מוציא לרועיה חייב. ואף על גב דלא אצטריח מעיקרא. ומתניתין דבעי מצניע - במוציא סתם קאמר. בגון לטלטלו מביח לבית, דמיא וביי
אלא משום דאחשביה בהצנעתו. ואם חתמו: כבר שנו ב'ככל דודלי' (ע"ה) ג' כל שאינו כשר להצניע אינו חייב אלא מצניע. אף כי מצניע - חייב הבא במנאי עסקין דאיצטרך
למתנייה? - בגון שהצניעו דאי מצניע לרוע. או לדונמא. ושבת למה מצניעו. והשקא ספיק ליה סתמא, לטלטלו מביח לבית:

שבת. פרק עשירי - המצניע דף צב עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזון) תוספות

1 פסקה. קורע: גַּבְסָא. שוֹךְ חֲתוּכָה אֲרוּחוֹת וְכָל זֶמֶן שֶׁמִּתְקַן בְּפָנִים - לֹא קָהָה;
 2 וּפְרִיכֵין וְכֵן דְּבִיאָה לְעִינֵין רַעוּנוֹת שְׁקוּרֵין אֲשֶׁר לְרִי: מִפִּי לֵיהּ עַד פּוֹמֵיהּ
 3 וְשִׁבְלֵי. וְכֵן דְּמַעֵי מִלְשִׁמְקֵיהוֹן - קָהָה וְלַעֲנֵן שֶׁבֶת לֹא מִתְחַבֵּב עַד דְּמַפְסֵק לַהּ
 4 לְעִינֵין, עַל יְדוֹ הָאֵל אֲנִי דְרֵי: שְׁהָרֵי לֹא יָגָא: וּמִתְחַבֵּב עֵינֵיהּ. שְׂאֵן וְכוּל
 5 לְהוֹרֵצָא וְלֹא שֶׁלֵּן: קָם אֲבִי בְּשִׁבְרֵיהּ
 6 כִּי. שְׁנֵיהּ חוּרֵי בְּדִרְבֵּיהֶם וְהַחֲלִיפוּם: כִּי
 7 חֵיב. מִשְׁקָאוֹ פִּירוּתֵהּ, וְאִיבֵעַ שְׁמֵיהּ בְּרוּשֵׁת
 8 הַיְהוּדִי, וְלֹא אֲמַרְיֵן אֵל גּוֹפֵי מִשְׁמַע אֲנִי:
 9 כְּכִי פְטוּר. כִּי זֶמֶן שִׁישׁ מִקְצֵת הַכְּבִיל בְּבִיתוֹ:
 10 כִּי פְטוּר. דְּאָנֵן גּוֹפֵי שְׁמֵיהּ אֲנִי, וְדִדוּ בַּת
 11 גּוֹפֵי גְרִירָא. כְּכִי חֵיב. וְקָשָׁא אֲתִירְהוּ לֵיהּ לֵמַח
 12 מִלְשִׁמְקֵיהּ שֶׁשְׁתֵּין: הַקָּמֵם אֲלַעֲבֵל מְנֵי. וְעֵבֶע
 13 מִשְׁמֵם לֵךְ נָה, וְלֹא מִשְׁמֵם אֲנִי גּוֹפֵה: וְהָכָא
 14 לְמַשָּׁה מְנֵי, וְלִכָּא לְמִפְטוּרֵי מִשְׁמֵם הַקָּמֵם
 15 בְּדִמְצוּנָה וְדִי: מְחַנְנֵי לְשׁוֹן מִמֵּי בְּיָתֵיהּ.
 16 בְּבִקְהָה יִשְׂרָאֵל (בַּבְּמֵדָר ז), וְיִמֵּן וְשִׁמְלָא וְחִיק
 17 אֲרוּרֵי אֲרִיגֵי. וְכֹסֶם רִבְעֵי יִצְחָק בַּר יְהוֹרֵה
 18 מִקְמָתֵי, שְׁאָמֵר בֶּשֶׁם בַּר הָאֵל, שֶׁמִּפְטוּר
 19 הַתְּלִמְדוֹ יִרְשָׁלַיִם. וְיִפְסֻדָתָה אֲלַעֲבֵר בֵּן אֶהְיֵן
 20 וְהָבֵן שֶׁמֶן הַפִּיאוֹר וְאֶקְוֹרֵת הַסְּהִימֵם וְקִמְנָת
 21 הַתְּמִיד וְשֶׁמֶן הַמַּשְׁחָה, וְשִׁמֹן אֶחָד בְּיָמֵינוּ
 22 וְיִמְעוּן אֶת־שֶׁמֶן הַשְּׂמַלֵּא וְהַקְּטוּרֹת בְּחִדְקָה
 23 וְהַחֲבִיחֵין בְּקָהָה: בְּרַשְׁקֵי. אִישׁיִשְׁלֵי. פּוֹרְתָהּ.
 24 אַחֵר חֲלִילֵי. וְיִתֵּי לְמִשְׁחָה. אֵין דְּרַךְ הַרְצָא
 25 כְּכִי. אֲבָל שֶׁמֶן לְמַעֲלָה - דְּרַךְ הַרְצָא: שֶׁלֵּת
 26 חֲזוּרֵי. עֲשֶׂה הַתְּחוּמֵיהּ: גְּמֵ' הַמוֹצֵיא מִשְׂאֵי
 27 לְמַעֲלָה מִי. מַעֲבִירֵיהּ כְּאִירֵי בְּיָתֵי, וְאִינוּ עַל
 28 כַּתְּפוֹ. וְגִבְהוּ מִן הָאָרֶץ (וְעִשְׂרֵה) קֶאֱמֵר. דֵּי
 29 מִבְּחָה עַל כַּתְּפוֹ - מְתוּחֵיחַ הֵיא. וְהָיָה דַּחֵן
 30 (לְקַמֵּן דִּף ק.) הַחֲזוּק ר' אֲמוֹת בְּבוּהֵל לְמַעֲלָה
 31 מְעִשְׂרֵה שְׂרוּק כְּאִירֵי. אִלְמָא אֵין אֲמַעֲלָה
 32 מְעִשְׂרֵה בְּחֻקֵי הַדִּיבִים - דְּיוֹקָא זֶרֶק. אֲבָל
 33 מַעֲבִיר - חֵיב. דְּלִיף מִבְּנֵי קָהָה בְּמִשְׁקֵי: אִישֵׁר
 34 עַל הַתְּשָׁעוֹן וְנֵי. כְּכִילֵי מִזְבֵּחַ שְׁמֵינֵי: אֵין
 35 קוֹמֵת. גּוֹבְהוּ ר' אֲמוֹת. וְהַדְרִיךְ אֲשֶׁר סוֹבֵב
 36 בְּקַלְעֵי מִי. אֲמוֹת רַחֵם. וְהָיָה אֲנִי מִבְּחָה
 37 זַי' אֲמוֹת קוֹמְתֵיהּ (שְׁמֵת כו) - שְׁמֵת סוֹבֵב
 38 לְמַעֲלָה. וְהָיָה אֲנִי מִקְמֵים 'זִקְמָה ה" -
 39 דְּלִעֲבֹל מִשְׁפַּת מִזְבֵּחַ לְמַעֲלָה. כִּי מִמִּשֵׁר
 40 בּוֹכְחִים (דִּף נגה) שְׁהוּי קַלְעֵימֵם ט"ו אֲמוֹת:
 41 מִכָּאן אֲתֵּי לְפִי. וְסִדְרֵי שְׂאֵר הַלּוּחִים מִן
 42 גְּבִידֵי כְּבוֹשֶׁת: תִּלְתָּא מְלִעֵילֵי וְכוּן דְּמִזְבֵּחַ
 43 עֵשֶׂר אֲמוֹת. וְהָיָה גּוֹשָׁא בְּקָהָה כְּרַבִּיבִי
 44 (בַּבְּמֵדָר ז) וְלִבְנֵי קָהָת לֹא תִּלְתָּא (גְּבִילוֹת וְנֵי),
 45 וְהָלוּי' י. אֲמוֹת. בִּי מִדּוּלֵי לֹא תִּלְתָּא לְמַעֲלָה
 46 מִקְמָאִיתֵין אֵין כְּתוּבִים - מִנְּעָא גּוֹבֵה מִן הָאָרֶץ
 47 קְרוּב לְשִׁלְשֵׁל ש' אֲמוֹת. דְּהוּוּ טוֹבָא טַפֵּי
 48 וְהָיָה מִן טַפְסוּם: וְאִיבֵעֵיתֵי אִימָא. לֹא בִּידוּ
 49 לָלוּם. וְלֹא מִזְבֵּחַ מִרְיָן. דְּשִׁעֵן לָלוּם אֵל
 50 גְּבִידֵי אֵלָא ז' אֲמוֹת, וְאֵין מִשְׁאֵן דְּמִזְבֵּחַ גְּבוּהַ
 51 מִן הָאָרֶץ אֵלָא ב' א' ג' טַפְסוּם. וְמֵאֲרוֹן גִּמְר
 52 לַה ר' אֲלַעֲבֵר. אִישְׁתַּבַּח לְמַעֲלָה מְעִשְׂרֵה
 53 קָא. טוֹבָא. אֲפִילוּ אֵין גּוֹבֵהן, דְּשִׁעֵן לָלוּם אֵל
 54 ג' אֲמוֹת מִבְּנוֹ - דְּרַךְ יֵח טַפְסוּם. וְאֲרוֹן אֵינו
 55 תְּלוּ לְמַשָּׁה מִכַּתְּבוֹתֵיהֶן אֵלָא ר' טַפְסוּם וְכִי
 56 שְׁלִישׁ טַפְסוּם. וְאִישְׁתַּבַּח דְּגִבְהוּ י' וְיִזְרֵה י' וְלִיעֵשֶׁר
 57 מִשְׁפָּה. שְׁפָרֵשׁ הַמְשָׁקֵן, וּמִנְּעָא דְּגּוֹבֵהן שֶׁ לָלוּם עֵשֶׂר אֲמוֹת, וְיִלְכֵן מְלוּיִם נוֹשְׂאֵי
 58 הַמִּזְבֵּחַ: דְּאִשֵׁר מִי. בְּמִסְכַּת דְּרִיבִים: אֲנִשׁ חוֹצֵי. וְהוּ שְׂנַאֵין פִּירִים מִן יָמִין עַל רַאשֵׁיהֶן,
 59 וְאֵין אֲחִיקוּן אֲחֵיהֶם בְּרִיבִים:

1 דֵּא' כֵּעִי מִקְפָּע לֵיהּ וְשִׁקְלו! גַּבְסָא. וְכֵן דְּאִיפָא שְׁנֵינֵין,
 2 מִפִּי לֵיהּ עַד פּוֹמֵיהּ, וְשִׁרֵי וְשִׁקְלו וְשִׁנְעִין אֲגִידֵי מִנְּעָא
 3 דְּלִיבָא שְׁנֵינֵין. וְאִיבֵעֵיתֵי אִימָא: דְּאִית לֵיהּ, וּמִתְכַּרְבֵּי עֵינֵיהּ.
 4 וְכֵן אֲמַר רְבָא: לֹא שִׁנְנֵי אֲלָא בְּקוֹפָה מְלֵאָה קִישׁוּאֵין
 5 וְדוּלְעוּן, אֲבָל מְלֵאָה חֲרָדֵל - חֵיב. אִלְמָא קִסְבֵּר: אֲנִי
 6 כִּי לֹא שְׁמִיָה אֲנִי. אֲבִי אֲמַר: אֲפִילוּ מְלֵאָה חֲרָדֵל
 7 - פְטוּר. אִלְמָא קִסְבֵּר: אֲנִי כִי שְׁמִיָה אֲנִי. קָם אֲבִי
 8 בְּשִׁמְרֵתֵיהּ דְּרָבָא, דִּקָּם רְבָא בְּשִׁמְרֵתֵיהּ דְּאֲבִי, וְרַמֵּי דִּבְשֵׁי
 9 אֲרִבְאֵין. וְרַמֵּי דְּרָבָא אֲרִבְכָא. דְּאִיתְמַר: רְבָא פִּירוּתֵי
 10 לְהַר"ה, אֲבִי אֲמַר: בֶּדֶךְ - חֵיב, כְּכִילֵי - פְטוּר. וְרָבָא
 11 אֲמַר: בֶּדֶךְ - פְטוּר, כְּכִילֵי - חֵיב! אִפּוּדֵי: בֶּדֶךְ חֵיב.
 12 וְהַתְּנִין: פִּשְׁט בְּעַל הַבֵּית אֵת יְדוֹ לְחֵיץ, וְנִמְלֵי הֵעֵנִי מִתּוֹכָהּ
 13 אוֹ שְׁתֵּן לְתוֹכָהּ וְהַכְּנִים - שְׁנֵיהֶן פְטוּרִין! הַתָּם לְמַעֲלָה
 14 מְנֵי, הָכָא - לְמַשָּׁה מְנֵי. מְחַנְנֵי הַמוֹצֵיא בֵּין בִּימֵינוּ בֵּין
 15 בְּשִׁמְאֵלוֹ, בְּתוֹךְ חִיקוֹ אוֹ עַל כַּתְּפֵינוּ - חֵיב, שְׁשׁוֹן מִשְׂאֵ
 16 בְּנֵי קָהָת. כְּכִילָחֵר יְדוֹ, בְּרַגְלוֹ, כְּפִיו, וְכַמְרָפְקוֹ, בְּאוֹנוֹ,
 17 וְכַפְּתוֹ, וְכַפְּתוֹתָיו וְפִהָ לְמַטָּה, בֵּין פּוֹרְתָהּ לְחֻלְקוֹ,
 18 וְכַשְׁפֵּת לְחֻלְקוֹ, מְבַנְעֵל, כְּבִנְדֵלוֹ - פְטוּר, שְׁלֵא הוֹצִיא
 19 בְּרַךְ הַמוֹצֵיאֵין, גְּמֵ' אֲמַר ר' א': הַמוֹצֵיא מִשְׂאֵי לְמַעֲלָה
 20 מְעִשְׂרֵה טַפְסוּם - חֵיב, שְׁשׁוֹן מִשְׂאֵ בְּנֵי קָהָת. וּמִשְׂאֵ בְּנֵי
 21 קָהָת מְנַלְ - דְּרַבִּיבִי: 'עַל הַמְשָׁקֵן וְעַל הַמִּזְבֵּחַ כְּכִילֵי'
 22 מְקִישׁ מִזְבֵּחַ לְמַשְׁקֵן; מַה מִּשְׁקֵן י' אֲמוֹת - אֵין מִזְבֵּחַ
 23 אֲמוֹת. וּמִשְׁקֵן גּוֹפֵיהּ מְנַל? דְּרַבִּיבִי "עֵשֶׂר אֲמוֹת אֲוִךְ
 24 הַקֶּרֶשׁ" רַבִּיבִי "וְיִפְרֵשׁ אֵת הָאֵהֶל עַל הַמְשָׁקֵן". וְאֲבִי
 25 מְלִעֵילֵי, וְתֵרֵי תִלְתֵּי מִתְּלַחַת - אִישְׁתַּבַּח הַהוּוֹ מְוִדְלֵי
 26 מִטּוֹבָא. וְאִיבֵעֵיתֵי אִימָא - מֵאֲרוֹן. דְּאִמַר מַר: אֲרוֹן הַשְּׁעֵת,
 27 וְכַפּוֹרֵת טַפַּח - תֵּרֵי פִאן י'. וְגִמְרֵי, דְּכָל מִנְּעָא מְוִדְלֵי
 28 בְּמוֹטוֹת - תִּלְתָּא מְלִעֵילֵי וְתֵרֵי תִלְתֵּי מְלִעֵילֵי, אִישְׁתַּבַּח
 29 דְּמִלְמַעֲלָה מִי הוּוֹ קָא. וְלִיגְמַר מִמִּשְׁחָה? דְּלִימָא מִשְׁחָה
 30 שְׂאֵין, דְּאִמַר מַר: אֵין הַשְּׁכִינָה שׁוֹרֵה אֵלָא עַל חֵבֶם גְּבוּר
 31 וְעֵשֶׂר וְעַל קוֹמָתֵהּ. אֲמַר רַב מִשְׁמֵם רַבִּי חֵיבֵי: הַמוֹצֵיא
 32 מִשְׂאֵי בְּשִׁבְתָּה עַל רֵאשׁוֹ - חֵיב הַפּוֹאֵת, שְׁשׁוֹן אֲנִשֵׁ
 33 חוֹצֵל עוֹשִׂין כֵּן, וְאֲנִשֵׁ חוֹצֵל רּוֹבֵא דְּעִלְמָא?! אֵלָא, אֵי
 34 אִיתְמַר הֵכי אִיתְמַר: אֲמַר רַב מִשְׁמֵם רַבִּי חֵיבֵי: אֵחָד
 35 מִבְּנֵי חוֹצֵל שְׂרוּצֵיא מִשְׁוֵי עַל רֵאשׁוֹ בְּשִׁבְתָּה - חֵיב, שְׁשׁוֹן
 36 כֵּן עוֹרֵו עוֹשִׂין כֵּן, וְלִכְתַּמֵּל דַּעְתּוֹ אֲעַל כֵּל אֲוִים, אֵלָא,
 37 אֵין אִיתְמַר הֵכי אִיתְמַר: הַמוֹצֵיא מִשְׁוֵי עַל רֵאשׁוֹ - פְטוּר.
 38 וְאֵת':

וגי דיוק ראה דהדריך ארבע אמות, ביש כרס בחרת (דף ב.) משום צוור וראש, ובקל
 יגיבה עצמו שיכול לראת, כך צריך ארבע אמות. הא דאמרינן בימי שהוציאנו
 (עירובין דף תמז) ומקטנו של אדם ארבע אמות - היינו כשמשוף ידו למעלה כראשו:
 ואתל'

1 **ואת** אנשי העזל העתן כן בטלה דעתן אצל כל אדם. שמשע דעל אתרא נמי אמר
 2 דבטלה דעתן. וכן בריש "בבל מערבין" (עירובין דף כח) פריך: ובכל תוי חוב
 3 דעלמנא: ותתניא בר. וכן בתר הכי פריך: ופרסאי ותי רובא דעלמנא: ושטה רבנ' "ובית"
 4 (למקן קמח) גבי של בית מנשיא היו סחוטין ברומניה. ופריך: בית מנשיא תוי חוב
 5 דעלמנא: ושטה א"י. דהותג: והקיסר קוצים בבית
 6 בו שכן בערבא מקמינן קוצים לגמליהן. ופריך:
 7 בו דמי: שריא אתרא אורא. הכא בטלה דעתו
 8 אצל כל אדם ויל' הותג: חושב מנהג ערביא
 9 דלכל העולם נמי אם היה להם רוב גמלים – הו'
 10 נמי מקמי. אבל בית מנשיא. דחד גברא – בטלה
 11 דעתו. אינו דלכל העולם אם היה להם רומנס'
 12 דהרבו וזו היתה הסיבה

13 **רבי** יהודה אומר אף מקבלי פתקין. שטרש
 14 רבינו שמואל: שיש ארם ממנה למק'
 15 שנשא פתקין של שקו. לידע מנן גברוי וחילי'
 16 ובית ארורתו. ושטאן אתון בבסיתן התלינן
 17 באוריתין: ואתון כיסין תורין. פגמסין לפתק'
 18 ופגמסין ראשורין. ותי מנש דמיא אשין
 19 דלעיל. שהוא חזר. ותי ד' יהודה לא חשיב
 20 ליה חזר. ותי דמייתו גבורא תנא: שכן כלבלי'
 21 מלכות רשין. כ' כלמנא: שחזר. ודבעין לו מיירי
 22 רשין (דריביאט) דומתין:
 23 **תברא** מי ששעה זו בו. ת' ת' ה' ל' למעקט
 24 לאחרי ובה לו לפני פטור. ולבטא לו
 25 בתרא דמחייב – דהו' לו למעקט לפני וכלו
 26 לאחרי דהוי רבוא טפ. אלא הדשהא לא ידע
 27 שיש שיהו שותק:
 28 **הא** לאחרי ובה לאחרי ובה: (לעיל דף
 29 צא) גבי חזקה ששע' "נעשה" ובפי'
 30 דקדושין (דף ק) גבי תנהי היא אמרה היא
 31 ובמה דוכתי לא משני: **זו** אינו יכול הוא
 32 יכול ר"מ רבי יהודה מחייבי. מה שחשק
 33 רביא: אמאי לא אמרנן חטאת אחד אמר
 34 דחננא ולא שנים ועלשה כדאמר גבי כופר –
 35 מפרש פסוק ד' ה' (ב' דף מ' ה' כופר)
 36 תלתא

17 **לו** לאחרי ותיב? וְאָמְרוּ לוֹ: וְאִי אִתְּמַר מוֹדָה בְּלֹא אֶחָד וְדוֹ וְגַלְלוּ שְׂהוּא פְטוּר? אָמַר ר' יְהוּדָה:
 18 אֵינִי אֲמַרְתִּי דְּבַר אֶחָד, וְהֵן אָמְרוּ דְּבַר אֶחָד. אֵינִי לֹא מַצְנֵיתִי תְּשׁוּבָה לְדַרְבֵּיהֶם, וְהֵן לֹא מַצְנֵיא
 19 תְּשׁוּבָה לְדַבְּרִי. מִקְּדָמָא לְהוּ אִי אָתָּם מוֹדִין – לֹא מִכְּלָל דְּפַטְרִי רַבְּנִין? וְלִישְׁמִיעֵיהּ, דְּקָאָמְרוּ לֵיהּ
 20 "אִי אָתָּה מוֹדָה" מִכְּלָל דְּמַחֲמִיב רַבִּי יְהוּדָה? וְהֵתְנֵיא: לְאַחַר דְּדוֹ וְגַלְלוּ – ד"ה פְטוּר! אֲלֵא: לְאַחֲרֵיהּ
 21 וְכֹא לֹא לְאַחֲרֵיהּ – ד"ה תֵּיב. לְאַחַר דְּדוֹ וְגַלְלוּ – דְּבַרֵּי הֵבֵל פְטוּר, כִּי פְלִיגֵי – בְּמִנְהַגְתָּ וְפִיחָ לְמִשְׁחָה
 22 מִדְּמִי לִיהּ לְאַחֲרֵיהּ וְכֹא לֹא לְאַחֲרֵיהּ, וְכֹר מְדַמֵּי לִיהּ לְאַחַר דְּדוֹ וְגַלְלוּ. "בְּאִמְתָּ אֲמְרוּ הָאֵשָׁה כו"
 23 [תַּנָּא: כָּל "בְּאִמְתָּ" – הִלְכָה הִיא. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר אֵף מִקְבְּלֵי פַתְקִין]. תַּנָּא: שְׁכֹן לְבַדְי מַלְכַת
 24 עוֹשִׂין בֵּן. **מִתְּנֵי** הַמוֹצֵיא כְּכֹר לְרִשׁוֹת הַרְבִּים – תֵּיב. הַמוֹצֵאוֹ שְׂנֵים – פְטוּרִין. לֹא יִכּוֹל אֶחָד
 25 לְהוֹצִיא וְהוֹצִיאָהוּ שְׂנֵים – חִיבִין, וְר' שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר. **גַּמְ'** אִמֵּר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, וְאֲמַרְוּ לֵיהּ
 26 אָמַר אֲפִי, וְאֲמַרְוּ לֵיהּ בְּמַתְנֵיתָא תַּנָּא: הוּא יִכּוֹל וְהוּא יִכּוֹל – רַבִּי מֵאוּר מַחֲמִיב, וְר' יְהוּדָה וְר' שְׁמַעוֹן
 27 פּוֹטְרִים. וְהוּא יִכּוֹל וְהוּא יִכּוֹל – רַבִּי יְהוּדָה וְר' מֵאוּר מַחֲמִיבִים, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר. הוּא יִכּוֹל
 28 וְהוּא יִכּוֹל – דְּבַרֵּי הֵבֵל תֵּיב. תַּנָּא נְמִי רַבִּי: הַמוֹצֵיא כְּכֹר לְרִשׁוֹת הַרְבִּים – תֵּיב, וְהוֹצִיא
 29 שְׂנֵים – רַבִּי מֵאוּר מַחֲמִיב רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: אִם לֹא יִכּוֹל אֶחָד לְהוֹצִיא וְהוֹצִיאָהוּ שְׂנֵים – חִיבִין,
 30 וְאִם לֹא – פְטוּרִים, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר. מֵאַנְ הֵי מוֹיֵל – דְּתַנּוּ רַבְּנִין: "בְּעִשְׂתָּה" – הַעוֹשֶׂה אֶת
 31 מוֹלָה, וְלֹא הַעוֹשֶׂה אֶת מִקְצָתָהּ. מִצִּיד: שְׂנֵים שְׂהוּי אֲחוּזִין בְּמִלְּטוֹ וְלוֹנִין, בְּכַפְרֵי וְשׁוֹבְכִין, בְּקוֹלָמוֹס
 32 [וְכוֹתְבִין, בְּקַנְהָ וְהוֹצִיאָהוּ לְרִשׁוֹת הַרְבִּים, יִכּוֹל יְהוּ חִיבִין – תַּלְמוּד לְמוֹר: "בְּעִשְׂתָּה" – הַעוֹשֶׂה אֶת מוֹלָה וְלֹא הַעוֹשֶׂה מִקְצָתָהּ.

1 **מתני'** המחביין להוציא לפניו. בגון שצדק מעות סקדינו כדי שיחזיק תלמן לקניו.
 2 וְכֹא לֹא לְאַחֲרֵיהּ: פְטוּר. דְּלֹא נִתְקַיְמָה מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְהִל כְּמַעֲשֵׂה וְלֹא מַחֲבִיב: לְאַחֲרֵיהּ
 3 וְכֹא לֹא לְפָנָיו תֵּיב. בְּגַמְ' מִפְּרַשׁ טַעְמָא: סִינִי. כַּעֲנֵן מְכַנְסִים טַעְמֵיהּ וְגִזְרַת אֲתוּ
 4 לַעֲיֵנוּתָהּ. וְאִם תִּלְקַח בּוּ שוֹם דְּבַר לְהוֹצִיא, וְכֹא לֹא לְעַד אֲחֵר – תֵּיב: שְׁכֵן רֵאִי
 5 לְהוֹצִיא. חוֹזֵר. דְּרַבּוּ לְהוֹת חוֹזֵר סְבִיבוּתָהּ

6 וּמַתְקַלְתָּהּ דַּעֲנָה שְׂשׁוּפֵי לְהַתְפַּח: ר' יְהוּדָה
 7 אֹמֵר אֵף מִקְבְּלֵי פַתְקִין. שְׁכֵן שֵׁל מִלְּךָ לְמוֹסֵם
 8 לְרִצְיָא, אֵף הֵם חִיבִים בְּהוֹצָאָהּ. אֲפִילוּ לֹא
 9 נִתְקַיְמָה מַחֲשַׁבְתּוֹ. כַּעֲנֵן הוֹצִיאַן עַל מַתְּ
 10 תִלְתָן לַרְזֵן זָה וְנִתְּלוּ לָהּ. כֹּה לְשׁוֹן רַבּוּתִי
 11 וְלִבִּי מְגַמְּסֵם **גַּמְ'** מִי שֶׁנָּתַן זָה לֹא שָׁנָה ז'.
 12 תִּיךְ פֶּטֶר בְּתוֹרִיתוֹ, וְשֶׁנָּתַן אֶתְּרָא מַחֲמִיב
 13 בְּתוֹרִיתוֹ: וְעָלְתָה כִּדּוּ שְׂמִירָה פְחוּתָהּ. וְאֵן
 14 סְתִידֵי דְלֹא יִזְוֹא לִיהּ. אֲבָל סִיפָא – כָּל שְׁכֵן
 15 וְלִבִּי מְגַמְּסֵם **גַּמְ'** מִי שֶׁנָּתַן זָה לֹא שָׁנָה ז'.
 16 דְּמַצְנֵין לְמִידָן מַמְתַּי: לְאַחֲרֵיהּ וְכֹא לֹא לְפָנָיו
 17 הוּא דְתֵיב. דְּעִלְמָה כִּדּוּ שְׂמִירָה מַעֲשֵׂה:
 18 וְנִתְקַמֵּים פּוֹטְרִין. שְׁאֵן דְּבַר יְהוֹצֵאָה בְּכֵי: אִי
 19 אֲמַרְתִּי דְּבַר אֶחָד. אִי אָתָּם מוֹדִים כִּי: וְהֵם
 20 אֲמַרְוּ דְּבַר אֶחָד. אִי אָתָּה מוֹדֵה כִי: מִכְּלָל
 21 דְּמַחֲמִיב רַבִּי יְהוּדָה. בְּתַמְנֵיהּ הָא וְדִיא דְּבַר
 22 הֵבֵל פְטוּר. דְּלֹא מִפְּקֵי אֲשֵׁיךְ הִכִּי לְאַחֲרֵיהּ
 23 וְכֹא לֹא לְאַחֲרֵיהּ דְּבַרֵּי הֵבֵל תֵּיב. וְשֵׁשׁ מַצְנֵיאָן
 24 כִּי בְשִׂמְדָה פְחוּתָהּ: לְאַחַר דְּדוֹ דְּבַרֵּי הֵבֵל
 25 פְטוּר. דְּאֵן מַצְנֵיאָן בֵּן: רַבִּי מִקְפִּי לֵת
 26 לְאַחֲרֵיהּ. דְּשְׂמִירָה פְחוּתָהּ הִיא. וְכֹר מַדְמֵי לֵהּ
 27 לְאַחַר דְּדוֹ – דְּלֹא דְמִי לְמוֹצֵיא לְאַחֲרֵיהּ. וְהֵתְנֵים
 28 וְנִתְקַמֵּים מִן תּוֹ הַגְּבִים, אֲבָל אִילוּ נִזְנַלִּין
 29 מֵאֲלֵהֶן, וְאֵן מַצְנֵיאָן בֵּן: שְׁכֵן לְבַדְי מַלְכַת
 30 עוֹשִׂין בֵּן. דְּרַעֲנָה לְמוֹסְקֵי לֵהּ, וְאֵן מַצְנֵיאָן.
 31 דְּבַר הַמֶּלֶךְ נְחוּץ, וְעָנָא אֲתוּר וְמוֹסְרוּ לוֹ:
 32 **מִתְּנֵי** הַמוֹצֵיא (ב) שְׂנֵים פְטוּרִין. כְּדוּלְמַתָּה
 33 "בְּעִשְׂתָּה" – יְהוּדָה לֹא עֲשֵׂים: תֵּיבִים. וְשַׁעֲמָא
 34 מִפְּרַשׁ בְּמִקְרָא: **גַּמְ'** הוּא יִכּוֹל. וְהוֹצִיאָהוּ לְכַדּוּ
 35 וְהוּא יִכּוֹל לְהוֹצִיאָהוּ לְכַדּוּ, וְהוֹצֵיאָהוּ שְׂנֵים: בֵּן
 36 מַחֲמִיב. דְּלֹא דְרִישׁ "בְּעִשְׂתָּה" לְהִכִּי, אֲלֵא
 37 לְפַטוּר יְהוּדָה שְׂעֵשֶׂה בְּתוֹרַת בֵּד, כְּדוּלְמַתָּה:
 38 וְר' יְהוּדָה פּוֹטֵר. דְּלֹא אֲוִרְיָה בְּכֵי. וְהֵתְנֵים
 39 מַחֲמִיב ר' יְהוּדָה הֵתְנֵים: הוּא יִכּוֹל וְהוּא יִכּוֹל
 40 יִכּוֹל. דְּאוֹרְחִיתָהּ לְהוֹצִיאָהוּ שְׂנֵים. כְּדֹא סִבְרָא
 41 לֵיה לְרַבִּי יְהוּדָה כְּרִבִּי מֵאוּר, דְּחִיבִין וְרַבִּי
 42 שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר, דְּחִיבִין מִקְרָא לְדוּלְמַתָּה: הוּא יִכּוֹל
 43 וְהוּא יִכּוֹל. יִכּוֹל. וְהוֹצֵיאָהוּ שְׂנֵין – דְּבַרֵּי הֵבֵל
 44 תֵּיב. וְלִשְׁמֵן מִפְּרַשׁ דְּהוּ מַעֲיִתָה תֵּיב: הוּא
 45 **מִתְּנֵי** הַמוֹצֵיא שְׂנֵים ר' מֵאוּר מַחֲמִיב וְלִבִּי: פְטוּר:
 46 ר' יְהוּדָה אֹמֵר אִם לֹא יִכּוֹל אֶחָד. כְּלִמְטָא
 47 כָּל כְּחָק אֶתְּרָה: וְכֹא לֹא. אֲלֵא הוּא יִכּוֹל וְהוּא
 48 יִכּוֹל – פְטוּר, וְמוֹמְלֵא דְּכֵי הִיא גּוֹזֵר ר'
 49 מֵאוּר מַחֲמִיבִים. פְּלֵט. מַחֲרִיקָא בַּת ג' שְׂנֵים:
 50 וּמַחֲמִיבָהּ בַּה תְּבוּאָה בְּגוֹרָן, וְהוּא מַעֲמֵר דְּהוּא
 51 אֵב מִלְּקָה: וְלוֹנִין, מֵאֲסִפֵּי דְּשִׁבְלֵי: כְּכַרְבִּי
 52 וְשִׁבְלֵי: דְּהוּא אִינִישׁ מִסְּחָ דְּתַרְבֵּי בְּקַרְבִּי: כָּל
 53 גְדוּלִי (לְעִיל דָּף ע"ה) שׁוֹבֵט דְּרִי הוּא כְּבָל
 54 מִסְּחָ: בְּקַנְהָ וְהוֹצִיאָהוּ בֵּן, וְהוּא נִתְּלוּ זָה וְכֹל
 55 וְהוּא יִכּוֹל נִתְּלוּ:

ענין
 בענין

בנביא ר' יוסי אומר אם השלים בתורה יצא: גמ' אין פוחתין מעשרה מלכות בנגד י' קילויסין שאמר דוד הללויה הללו אל בקדשו הללוהו ברקיע עזו וגו' עד כל הנשמה תהלל יה. מיי' זכרונות בנגד י' ודוים שאמר ישעיה רחצו חזכו חסירו וגו' למדו היטב דרשו משפט וגו' מה בתיב בתריה לנו נא ונבכה יאמר ה' וגו'. מיי' שופרות בנגד ז' כבשים פר ואל ושעיר. אלהות עולין לו לשם מלכות דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר אינן עולין לו. אלהות ומלכות עולין לו משם שנים דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר אינן עולין. זמרו אלהים זמרו זמרו למלכנו זמרו עולין לו משם שנים דברי רבי יהודה ר' יוסה אומר אינן עולין. רבי זעירא בעי ביה ובד בתריה פליגינן או ביה לגרמיה פליגינן מן מה דתני הלכה מודין במקל אלהים על גוים שהוא אחד הדיא אמרה בי' ודברתיה פליגינן. "שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם" (תהלים כד, ז) וגו' שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם הראשון משם א' והשני משם ב' דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר הראשון משם ב' והשני משם ג'. ר' יוחנן בן נורי אומר אם אמרן ג' יצא. תוינן סברין מימר שלשה מכל אחד ואחד אשכחתי תני אפלו שלשה מפלו יצא. אין מוכירין זכרון ומלכות ושופר של פרגנות ופרון דכתיב: "אותם זכר" וגו' מלכות – דכתיב: "הי אני נאם ה' אלהים אם לא ביד חזקה" וגו' (יחזקאל כ, לג). שופר דכתיב "כי קול שופר שמעת נפשי תרועת מלחמה" (ירמיה ד, יט): מתחיל בתורה ומשלים בנביא. מה לשעבר הא בתחילה לא אמר רבי יוחנן כיני מתניתא ר' יוסה אומר צריה להשלים בתורה: הלכה ה מתני' העובר לפני התבה ביום טוב של ראש השנה השני מתקיע ובשעת ההלל הראשון מקרא את ההלל: גמ' ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן מפני מעשה שארע פעם אחת תקעו בראשונה והיו השונאים סבורין שמוא עליהם הם הולכין ועמדו עליהן והרגום. מיגו דאינון חמי לון קראי שמע ומצליין וקוראין באורייתא מצליי ותקעין אינון אמרין בנימוסין אינון עסיקין. ואמר אף בהלל בן. לית כל עמא תפון. ואמר אף בתקיעה בן לית כל עמא תפון. אמר רבי יונה, כתיב (ישעיה נה, ב): "ואותי יום יום ידרשון" – זו תקיעה וערכה. רבי יהושע בן לוי בשם ר' אלכסנדרו שמע לה מן הדיא (תהלים יז, א): "שמעה ה' צדק" – זו קריאת שמע. "הקשיבה רנתי" –

[דף כ"א ע"א]

זו רנון תורה. "האזינה תפלת" – זו תפלה. "בלא שפתי מרמה" – זו מוסף מה בתיב בתריה? "מלפניך משפט יצא". אמר רבי אחא בר פפא קומי ר' זעירא: שנייא היא שמוצות היום במוסף. אמר רבי תחליפה קיסרייא קרייא אמר בן יום תרועה ועשיתם. ר' לעזר בי ר' יוסה בשם ר' יוסי בר קצרתא בכל תקרבנות כתיב והקרבנתם וכאן כתיב ועשיתם אמר להן הקדוש ברוך הוא מפיון שזכנתם לדין לפני בראש השנה ויצאתם בשלום מעלה אני עליכם כאלו נבראתם ברעה תרשה ר' משרשיא בשם

ר' אידי בכל הקרבנות פתיב הטא ובקצרת אין פתיב הטא אמר לון הקדוש ברוך הוא מפנין שקבלתם עליכם על תורה מעלה אני עליכם באלו לא הטאתם מימכם: הלכה ט מתני' שופר של ראש השנה אין מעבירין עליו את התהום ואין מפקחין עליו את הצל ולא עולין באילן ולא רוכבין על גבי בהמה ולא שמיין על פני המים ואין הולכין אותו לא בדבר שהוא משום שבות ולא בדבר שהוא משום לא תעשה אבל אם רצה ליתן לתוכו יין או מים ותן אין מעבירין את התינוקות מלתקע אבל מתעסקין בהם עד שילמודו והמתעסק לא יצא והשומע מן המתעסק לא יצא: גמ' כיני מתניתין אסור משום שבות ובלא תעשה. אמר ר' לעזר מתניתא בגדול ביום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת ותני בן מתלמידין מלתקע בשבת אין מעבירין את התינוקות מלתקע ביום טוב: הלכה י מתני' סדר תקיעות שלש שלש שלש ושעור תקיעה פדי שלשה תרועות שיעור תרועה פדי שלשה יבבות תקע בראשונה ומשך בשנייה בשתים אין בידו אלא אחת מי שברך ואחר כך נתמנה לו שופר תוקע ומריע ותוקע ומריע ותוקע שלש פעמים בשם ששליח צבור תיב כהן כל יחיד ויחיד תיב רבן ומליאל אומר שליח צבור מוציא את הרבים ידי חובתן: גמ' אמרן בנפיקה אחת. אשפכת תני אמר בנפיקה אחת יצא והא תנינן סדר תקיעות שלשה שלש שלש יפחות. רבי ועירה רבי אבא בר עילאי בשם רב צריה להריע מתוך פשוטה ר' בא בשם אבא בר רב הונא אינו צריה להריע מתוך פשוטה איזו היא הרעה רבי הנגיא ורבי מנא חד אמר אהן טרימוטה והורנה אמר תלת דקיקן. רבי הנגיה חש להדא דר' מנא ולהדא דידן. והיידא אמרה דא תקע בראשונה ומשך בשנייה בשתים אין בידו אלא אחת רבי אבא בר זמינא בשם רבי ועירה אפלו אחת אין בידו. למה ראשה גבי סופה מצטרף וסופה גבי ראשה מצטרף לא ראשה אית לה סוף ולא סופא אית לה ראש. במקום אחד תוקעין ובמקום אחד מברכין אית תני הולף לו אצל התוקע אית תניי תני אצל המברך מאן דאמר הולף לו אצל התוקע בשאין ביום כדי לתקוע מאן דאמר הולף לו אצל המברך ביום כדי לתקוע נישמעניה מן הדא דאמר רבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי במקום אחד תוקעין ובמקום אחד מברכין הולף לו אצל תוקע ואינו הולף לו אצל מברך. והיידא אמרה דא יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת במקום אחד תוקעין ובמקום אחד מברכין הולף לו אצל מברך ואינו הולף לו אצל תוקע למה שהכל יודעין לתקוע ואין הכל יודעין לברך דבר אחר אדם מוציא ידי חבירו בתקיעה ואין אדם מוציא ידי חבירו בברכה. יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת לא כמי שאין ביום כדי לתקוע ואת אמר הולף לו אצל מברך. הדא אמרה פליגון. רבן ומליאל אומר שליח הצבור מוציא את הרבים ידי חובתן ר' הונא רבה דצפורין בשם ר' יוחנן הלכה ברבן ומליאל באילין תקיעתה. רבי ועירה ורב הסדא הוון יתיבין תמן בתקיעתא מן דצלון את צלותא קמי רב הסדא בעי מצלייה. אמר ליה ר' ועירה: לא כבר צלינן? אמר ליה: מצלינא ותור ומצלי

דף כב

דְּנַחְתוּן מַעֲרַבִּיִּים וְאִמְרִין תַּמָּן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן הֲלִכְהָ כְּרַבֵּן גְּמִלְיָאֵל בְּאִילִין תְּקִיעָתָהּ וְאֵצֶל דְּלֵא כְּוֹנִית. אֵלֹו כְּוֹנִית נֶפֶק יְדֵי הוֹבְתוּ. אָמַר רַבִּי זְעִירָא וַיֵּאֵית כֹּל תְּנַיִיא תְּנִי לָהּ בְּשֵׁם רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל וְרַבִּי הוֹשִׁיעִיהָ תְּנִי לָהּ בְּשֵׁם חֲכָמִים. רַבִּי אֲדָא דְקִיֶּרְיִין בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה וְהוּא שְׂיֵהָא שֵׁם מֵרָאשׁ הַתְּפִלָּה אָמַר רַבִּי תַנְחוּם כְּרַבִּי יְרֵמְיָה מִתְּנִיתָא אָמַרְהָ כֵּן סָדֵר בְּרִכּוֹת אָמַר אַבּוּת וְגַבּוּרֹת וְקִדְשֵׁת הַשָּׁם:

תם ונשלם, מוסכת ראש השנה, שבת לאל עליון

הָדְרוּ עֲלֵהּ מִסְכַּת רֵאשׁ הַשָּׁנָה, וְהִדְרָה עָלוּ. דַּעְתּוֹ עֲלֵהּ מִסְכַּת רֵאשׁ הַשָּׁנָה, וְדַעְתָּהּ עָלוּ. לֹא נִתְנָשִׁי מִנָּךְ מִסְכַּת רֵאשׁ הַשָּׁנָה, וְלֹא תִתְנָשִׁי מִנִּי, לֹא בְּעֵלְמָא דְהָדוּן וְלֹא בְּעֵלְמָא דְאִתִּי: (ג' עָמִים)

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּהֵא תוֹרְתֶךָ אֲמִנְתֵנוּ בְּעוֹלָם הָיָה, וְתֵהָא עֲמִנוּ לְעוֹלָם הַבָּא. חֲנִינָא בַר פְּסָא, רַמִּי בַר פְּסָא, נַחְמָן בַר פְּסָא, אַחֵאי בַר פְּסָא, אַבָּא מְרִי בַר פְּסָא, רַבְרִם בַר פְּסָא, רַבִּי שִׁשְׁ בַר פְּסָא, סוּרְהַב בַר פְּסָא, אֲדָא בַר פְּסָא, דְרוּ בַר פְּסָא: הַעֲרַב גַּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֵת דְּבָרֵי תוֹרְתֶךָ בְּמִינוּ וּבְכַפִּיּוֹת עֲמִךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְנִקְוִה כְּלֵנוּ אֲנַחְנוּ וְצַאצְאֵינוּ וְצַאצְאֵי עֲמִךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כְּלֵנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלֹמְדֵי תוֹרְתֶךָ:

מֵאִיבֵי תַחֲפִמְנֵי מִזּוֹתָהּ, כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי: יְהִי לְבֵי תַמִּים כְּחֻקֶּיךָ, לְמַעַן לֹא אֲבוּשׁ: לְעוֹלָם לֹא אֲשַׁפֵּחַ פְּקוּדֶיךָ, כִּי כִּם הִיִּיתֵנִי: כְּדוּף אַתָּה יְיָ, לְמִדְנֵי חֻקֶּיךָ: אָמֵן אָמֵן סֵלָה וְעַד:

מִזְדִּים אֲנַחְנוּ לְכַנְיָהּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁשָּׂמְתָה חֲלֻקְנוּ מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְבָּר, וְלֹא שָׂמְתָה חֲלֻקְנוּ מִיּוֹשְׁבֵי קְרִנּוֹת. שְׂאֵנוּ מִשְׁפִּימִים וְהֵם מִשְׁפִּימִים, אָנוּ מִשְׁפִּימִים לְדַבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מִשְׁפִּימִים לְדַבְרֵים בְּטָלִים, אָנוּ עֲמִלִים וְהֵם עֲמִלִים, אָנוּ עֲמִלִים וְיִמְקְבִלִים שִׁכְרָ וְהֵם עֲמִלִים וְאִינָם מִקְבִּלִים שִׁכְרָ. אָנוּ רִצִּים וְהֵם רִצִּים, אָנוּ רִצִּים לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רִצִּים לְבָאֵר שַׁחַת, שְׂנֹאמְרָ וְאַתָּה אֱלֹהִים תוֹרִידִם לְבָאֵר שַׁחַת, אֲנָשִׁי דְמִים וּמְרֻמָּה לֹא יִהְיֶהוּ יְמֵיהֶם, וְאֵנִי אֲבַטֵּחַ כֶּךָ.

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי, כְּשֶׁם שֶׁעָוְרַתִּי לְסִיִּים מִסְכַּת רֵאשׁ הַשָּׁנָה, מִן תַּעֲזֹרֵנִי לְהַתְחִיל מִסְכַּתוֹת וּסְפָרִים אַחֲרִים וְלְסִיִּים, לְלַמּוֹד וְלַלְמּוֹד לְשִׁמּוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַבֵּל אֵת כָּל דְּבָרֵי תַלְמוּד תוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה, זִכּוֹת כָּל הַתְּנָאִים וְאֲמוּנָרָאִים וְתַלְמוּדֵי חֲכָמִים, נַעֲמוּד לִי וְלְזַרְעִי, שְׂלֵא תִמּוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי זַרְעִי וְזַרְעֵי זַרְעֵי עַד עוֹלָם, וְתַתְּקִים בִּי, בְּהַתְּהַלֵּךְ תִּנְחָה אִתָּךְ, בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֵי, וְהַקְּיֹצֵת הִיא תְּשִׁיחֶךָ: כִּי כִּי יִרְבּוּ יְמֵי, יוֹסִיפוּ לָךְ שָׁנוֹת חַיִּים: אוֹרֶךְ יָמִים בְּיַמֵּינָהּ, בְּשִׂמְלָה עֲשֵׂר וְכַבּוּד: יְיָ עַל לַעֲמוֹ יִתֵּן, יְיָ יְבָרֶךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

פרק ראשון

[דף א']

הלכה א' מתני' – שבעת ימים קודם ליום הכיפורים מפרישין בהן גדול מביתו ללישבת פתהדרין ומתקנין לו בהן אתר תחתיו שפא יארע בו פסול ר' יהודה אומר אף אשה אחרת מתקנין לו שפא תמות אשתו שנאמר וכפר בעדו וכעד ביתו ביתו היא אשתו אמרו לו חכמים אם בן אין לדבר סוף:

גמרא – ר' בא בשם ר' יוחנן שמע לה מן הדא (ויקרא ה, לד): "כאשר עשה ביום הזה" – אלו שבעת ימי המילואים. "צנה ה'" – לדורות. "לעשת" – זה שעיר של יום הכפורים או אינו אלא שעיר של ראש חדש? אמר רבי בא: "לכפר עליכם" – כפרה שהיא כזו. מה זו כפרת אהרן עצמו, כפרת בנים עצמו, אף זו כפרת אהרן עצמו כפרת בנים עצמו. ר' יונה בשם בר קפרא שמע לה מן הדא: "כאשר עשה ביום הזה" – אלו שבעת ימי המילואים. "צנה ה'" – זו שריפת הפרה. נאמר כאן "צנה ה'", ונאמר להלן "זאת הקת התורה אשר צנה ה' לאמר", "לעשת" – זה שעיר של יום הכפורים, או אינו אלא שעיר של ראש חדש, כהיא דאמר ר' בא: "לכפר עליכם" – כפרה שהיא כזו, מה זו כפרה שאינה כשירה אלא ככהן גדול, אף זו כפרה שאינה אלא ככהן גדול, מה בין כהן השורף את הפרה לכהן גדול ביום הכפורים? שזה אפרשתו בטהרה ואין אחיו הכהנים נוגעין בו, וזה אפרשתו בקדושה ואחיו הכהנים נוגעין בו, על דעתיה דר' יוחנן דו יליף לה מן הדין קרייא, שמע לה היא כפרה, סלסול היא כפרה, ניהא על דעתיה דבר קפרא דלא יליף לה מן קרייא למה כהן נוגעין וכאן אין נוגעין אמר רבי חייא בר אדא שלא יטמאו אותו אחיו הכהנים ולא כהן אינו טמא מחמת הוייתו אמר רבי בון אף בר קפרא אית ליה משום מעלה הוא כפרה סלסול הוא כפרה רבי שמעון בן לקיש בעא קומי רבי יוחנן אי מה איל המילואים מעעב אף שעיר של יום הכפורים מעעב והוא מקבל מיניה מן מה דמר ר' מנא ותמיה אני היך רבי שמעון בן לקיש מתיב קומי ר' יוחנן והוא מקבל מיניה ויתיביניה לא מצאנו דבר מעעב למד מדבר שאינו מעעב ודבר שאינו מעעב למד מדבר שהוא מעעב ומלק והקטיר מה מליקה בראש המזבח אף הקטרה בראש המזבח מליקה מעעבת אין הקטרה מעעבת תמיד תמיד נאמר תמיד בהביתין ונאמר תמיד בלחם הפנים מה תמיד האמור בהביתין שנים עשר אף תמיד האמור בלחם הפנים שנים עשר לחם הפנים מעעב אין הביתין מעעבת לקיחה לקיחה נאמר לקיחה במצרים ונאמר לקיחה בלולב מה לקיחה האמור במצרים אגודה אף לקיחה האמור בלולב אגודה לולב מעעב

[דף ב']

מִצְרִים אֵינָהּ מַעֲבֶבֶת הָרִי מִצְאֲנֵי דָבָר מַעֲבֶב לְמַד מִדְּבָר שְׂאִינֵי מַעֲבֶב וְדָבָר שְׂאִינֵי מַעֲבֶב לְמַד מִדְּבָר מַעֲבֶב הֵא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ מִקְשֵׁי לָה מִן הַזֶּה מִיִּתִּי לָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּהִדְאָ דְתַנְיָ רַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל "בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ" בְּאִמּוֹר בְּעִנְיִין מַה אִמּוֹר בְּעִנְיִין מִפְּרִישֵׁינּוּ אוֹתוֹ כֹּל שִׁבְעָה וְעוֹבֵד כֹּל שִׁבְעָה וּמִתְחַבְּבִין אוֹתוֹ כֹּל שִׁבְעָה אִם זֶה מִפְּרִישֵׁינּוּ אוֹתוֹ כֹּל שִׁבְעָה וְעוֹבֵד כֹּל שִׁבְעָה וּמִתְחַבְּבִין אוֹתוֹ כֹּל שִׁבְעָה וְכִי אִמּוֹר הוּא בְּעִנְיִין אֵלֶּא מִכִּיּוֹן שְׁמִיתִת בְּנֵי אֶהְרֹן אִמּוֹרָה בְּעִנְיִין וְלֹא מִתּוֹ אֵלֶּא בְּמִילּוּאִין כְּמוֹ שֶׁהוּא אִמּוֹר בְּעִנְיִין וְלִית סוֹפִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ מִיִּשְׁמַעְיָאֵל מִן הַדִּין קָרִיא אֵלֶּא כְּאִינֵשׁ דְּשַׁמְעֵ מִלְּהָ וּמִקְשֵׁי עֲלָה אָמַר רַבִּי יוֹסֵה בִּי רַבִּי בּוֹן טַעְמָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ "וַיִּשְׁכַּח כְּבוֹד ה' עַל הַר סִינַי" (שְׁמוֹת כד, טז), מַה מוֹשֶׁה לֹא נִכְנַס לִפְנֵי וְלִפְנֵים עַד שֶׁנִּתְקַדְּשׁ בְּעִנְיִן כֹּל שִׁבְעָה אִם אֶהְרֹן לֹא נִכְנַס לִפְנֵי וְלִפְנֵים עַד שֶׁנִּתְרַבֶּה בְּשִׁמּוֹן הַמּוֹשְׁחָה כֹּל שִׁבְעָה עַל דַּעֲתִיָּה דְרַבִּי יוֹהָנָן לְפָנָה מִיִּתֵּת בְּנֵי אֶהְרֹן אִמּוֹרָה בְּעִנְיִין וְלֹא מִתּוֹ אֵלֶּא בְּמִילּוּאִים אָמַר רַבִּי הֵיִיָּה בַר בַּא בְּנֵי אֶהְרֹן בְּאֶחָד בְּנִיסָן מִתּוֹ וְלָפָה הוּא מוֹבִיר מִיִּתְתָן בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים לְלַמֶּדֶת שְׁכֵשֵׁם שְׁיוֹם הַכִּיפּוּרִים מִכֹּפֶר עַל יִשְׂרָאֵל כֹּד מִיִּתְתָן שֶׁל צִדִּיקִים מִכֹּפֶרֶת עַל יִשְׂרָאֵל אָמַר רַבִּי בַּא בַר בִּינָה לְפָנָה סְמוּךְ הַכְּתוּב מִיִּתֵּת מוֹרִים לְפָרֶשֶׁת פָּרָה לְלַמֶּדֶת שְׁכֵשֵׁם שְׁאִפֵּר פָּרָה מִכֹּפֶרֶת עַל יִשְׂרָאֵל כֹּד מִיִּתְתָן שֶׁל צִדִּיקִים מִכֹּפֶרֶת עַל יִשְׂרָאֵל אָמַר רַבִּי יוֹדֵן בִּי ר' שְׁלוֹם לְפָנָה סְמוּךְ הַכְּתוּב מִיִּתֵּת אֶהְרֹן לְשִׁיבּוֹר הַלּוּחֹת לְלַמֶּדֶת שְׁמִיתְתָן שֶׁל צִדִּיקִים קָשָׁה לִפְנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשִׁיבּוֹר לּוּחֹת כְּתִיב "וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נָסְעוּ מִבְּאֵרֶת בְּנֵי יַעֲקֹב מוֹסְרָה שֵׁם מֵת אֶהְרֹן" (דְּבָרִים י, ו), וְכִי בְּמוֹסְרָה מֵת אֶהְרֹן וְהֵלֵא בְּהַר הַהָר מֵת הָדָא הוּא דְכְּתִיב "וַיַּעַל אֶהְרֹן הַכֹּהֵן אֶל הַר הַהָר עַל פִּי ה' וַיָּמָת שָׁם" (בְּמִדְבָר ל"ג, ל"ח), אֵלֶּא מִכִּיּוֹן שְׁמֵת אֶהְרֹן נִסְתַּלְקוּ עִנְיֵי הַכְּבוֹד וּבְקִשּׁוֹ הַכְּנַעֲנִים לְהַתְגַּרּוֹת בָּם הָדָא הוּא דְכְּתִיב "וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מִלֶּךְ עֲרֵד יֹשֵׁב הַנֶּגֶב בִּי בַּא יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ הָאֲתָרִים וַיִּלְחֶם בְּיִשְׂרָאֵל" (בְּמִדְבָר כ"א, א), מַהוּ דֶּרֶךְ הָאֲתָרִים בִּי מֵת הַתִּיִּיר הַגְּדוֹל שְׁהִיָּה תֵר לָחֶם אֶת הַדֶּרֶךְ וּבָאוּ וְנִתְגַּרּוּ בָהֶם וּבְקִשּׁוֹ יִשְׂרָאֵל לְחַזֵּר לְמִצְרַיִם וְנִסְעוּ לְאַחֲרֵיהֶן שְׁמוֹנָה מִסְעוֹת וְרִצֵּן אַחֲרֵי שְׁכֵמוֹ שֶׁל לִוִּי וְהָרַג מִמֶּנּוּ שְׁמוֹנָה מִשְׁפָּחוֹת אִם הֵם הָרַגוּ מִמֶּנּוּ אִרְבַּע לַעֲמֻרָי לִיצְהָרִי לְחֶבְרוֹנִי לַעֲזֻזָאִילִי אִימְתִי חֲזוּרִי בִימֵי דוֹד הָדָא הוּא דְכְּתִיב "וַיִּפְרַח בְּיָמָיו צִדִּיק וְרַב שְׁלוֹם עַד בְּלֵי יָרַח" (תְּהִלִּים ע"ב, ז), אָמְרוּ, מִי גָרַם לָנוּ לְדָמִים הַלָּלוּ אָמְרוּ עַל שְׂאֵל עֲשִׂינוּ חֶסֶד עִם אוֹתוֹ הַצִּדִּיק וַיִּשְׁבּוּ וְקִשְׁרוּ הַכְּפִידוֹ וְנִמְלּוּ לַצִּדִּיק חֶסֶד וְהַעֲלָה עֲלֵיהֶן הַמְּקוֹם כְּאֵלוֹ מֵת שֵׁם וְנִקְבַר שֵׁם וְנִמְלּוּ לַצִּדִּיק חֶסֶד רַבִּי יוֹסֵי בַר הַנִּינְיָה אָמַר עֲשִׂירִית הָאִיפָה וּמְכַנְסִים מַעֲבֶבִין מַה טַעְמָא זֶה וְזֶה עֲשִׂיָּה. אָמַר רַבִּי הַנִּינְיָה: "וְעֲשִׂיתָ לְאֶהְרֹן וּלְבָנָיו כְּכֹה" (שְׁמוֹת כ"ט, ל"ד) – כֹּל הָאִמּוֹר בְּפָרֶשֶׁת מַעֲבֶב וְאִתִּיאֵי בִּי דְמַר ר' שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן זֶה הַדְּבָר וְזֶה הַדְּבָר אִפְלוּ קָרִית הַפָּרֶשֶׁה מַעֲבֶבֶת אָמַר רַבִּי יוֹהָנָן כֹּל הַמַּעֲבֶב לְדוֹרוֹת מַעֲבֶב כְּאֵן וְכֹל שְׂאִין מַעֲבֶב לְדוֹרוֹת אֵינֵי מַעֲבֶב כְּאֵן מַה אֵית לָךְ סְמִיכָה וְשִׁירֵי דָמִים שְׂאִינֵי מַעֲבֶבִין לְדוֹרוֹת מַעֲבֶבִין כְּאֵן אָמַר רַבִּי הַנִּינְיָה צִיִּין וּמְצַנְפֶּת שֶׁל אֶהְרֹן קָדַם לְאֶבְרָהָם שֶׁל בְּנֵים יְהוּדָה בַּר אֹמֶר

"וְהִנֵּרְתָּ אִתָּם אֲבָנֵי אֶהָרָן וּבְנָיו" (שמות כט, ט), אָמַר רַבִּי אִידִי הֲדָא דְאֵתָא אָמַר לְמַצְוָה אֲכָל לְצוּרֵי
 "וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת אֶהָרָן וְאֵת בְּנָיו וַיִּרְחֹץ אֹתָם בַּמַּיִם" (ויקרא טו, ו), וְאַחַר כֵּן "וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַכֹּהֲנֵת"
 וְאַחַר כֵּן "וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת אֶהָרָן וְאֵת בְּנָיו וַיִּלְבָּשֵׁם בְּתֵנִת". אָמַר רַבִּי לְעֹזֵר בִּי ר' יוֹסִי פֶּשֶׁט הוּא לָן
 שְׁבַחְהוּ לָכֵן שִׁימֵשׁ מֹשֶׁה בְּכַהֲנֻתָּה גְדוּלָּה אָמַר רַבִּי תַנְחִימֵם פֶּר יוֹדֵן וְתַנִּי לָהּ כֹּל שְׁבָעַת יָמֵי הַמִּילּוּאִים
 הֵיחָה מֹשֶׁה מִשְׁמֵשׁ בְּכַהֲנֻתָּה גְדוּלָּה וְלֹא שְׂרָתָה שְׂכִינָה עַל יָדָיו וְכִינּוּן שְׁלֹבֵשׁ אֶהָרָן בְּגִידֵי כַהֲנֻתָּה גְדוּלָּה
 וְשִׁימֵשׁ שְׂרָתָה שְׂכִינָה עַל יָדָיו מַה מְעַמָּא "כִּי הַיּוֹם ה' נִרְאָה אֱלֹהִים", רַבִּי יוֹסִי פֶּר תַנְיָנָה בְּעֵי

[דף ג']

לְלִילָה וְלִילָה לַיּוֹם הַכֹּא צְרִידָא שְׁיִמְכֵר יוֹם לְלִילָה וְלִילָה לַיּוֹם רַבִּי הֵיחָה פֶּר יוֹסֵה אָמַר מִכִּינּוּן שְׁמֵכֵר יוֹם
 לְלִילָה דִּינֵי מַה אָמַר ר' הֵיחָה פֶּר יוֹסֵה בִישׁוּבֵת אֶהָרָן וּבְנָיו מַה אֵינן תַּפְּסוּן שְׁבַתוֹב בּוּ תַמִּיד אֵת אָמַר
 מִכִּינּוּן שְׁמֵכֵר יוֹם לְלִילָה דִּינֵי כֹּאן שְׂאִין כְּתוֹב בּוּ תַמִּיד לֹא כֹּל שְׁבֹן אֲשַׁכְּחַת אָמַר עַל דְּעֵתִיחָה דְר' יוֹהָנָן
 הֵיחָה שֵׁם שְׁבַע עֲמִידוֹת וְשִׁשָּׁה פִירוֹקִין עַל דְּעֵתִיחָה דְר' הֵיחָה פֶּר יוֹסֵה הֵיחָה שֵׁם אַרְבַּע עֲשָׂרָה עֲמִידוֹת
 וְשִׁלֵּשׁ עֲשָׂרָה פִירוֹקִין תַנִּי כֹּל שְׁבָעַת יָמֵי הַמִּילּוּאִים הֵיחָה מֹשֶׁה מוֹשֵׁחַ אֶת הַמִּשְׁכָּן וּמְעַמְדוֹ וּמְפָרְקוֹ
 וּסוֹדֵר עָלָיו אֶת הָעֲבוֹדוֹת וּבִיּוֹם הַשְּׁמִינִי הִעֲמִידוֹ וְלֹא פָּרְקוּ ר' יוֹסֵה בִי ר' יוֹדָה אָמַר אֵף בִּיּוֹם הַשְּׁמִינִי
 הִעֲמִידוֹ וּמִשָּׁחוֹ וּפָרְקוֹ אָמַר רַבִּי וְעִירָא זֹאת אוֹמְרַת שְׁהַקְמַת הַלִּילָה פְּסִילָה לְעֲבוֹדַת הַיּוֹם אֲשַׁכְּחַת
 אָמַר עַל דְּעֵתִיחָה דְר' יוֹהָנָן כֹּר' יוֹסִי פֶּר ר' יוֹדָה הֵיחָה שֵׁם

[דף ד']

אַרְבַּע עֲשָׂרָה עֲמִידוֹת וְשִׁלֵּשׁ עֲשָׂרָה פִירוֹקִין עַל דְּעֵתִיחָה דְרַבִּי הֵיחָה פֶּר יוֹסֵה כֹּר' יוֹסִי בִי רַבִּי יוֹדָה הֵיחָה
 שֵׁם עֲשָׂרִים וְאַחַת עֲמִידוֹת וְעֲשָׂרִים פִירוֹקִין מִכִּינּוּן לְפִירוֹקִין אָמַר רַבִּי וְעִירָה וְהֵי בִיּוֹם כִּלּוֹת מֹשֶׁה
 לְהַקִּים אֶת הַמִּשְׁכָּן בִּיּוֹם שְׁכָלוֹ תַקְמוֹתָיו. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיֵשׁ אָמַר כֹּאשֶׁר עָשָׂה בִיּוֹם הַזֶּה צִוָּה ה' וְגו'
 וְלֹא כֹּכֵר תַנִּיתָה הֲדָא בְּשֵׁם ר' יוֹהָנָן וְהֲדָא בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיֵשׁ בְּשִׁמְיָנִי אֵת תַנִּי תַנִּי נְמִשָּׁח
 וְאֵת תַנִּי תַנִּי לֹא נְמִשָּׁח אֵת תַנִּי תַנִּי נְתַפְּרַק אֵת תַנִּי תַנִּי לֹא נְתַפְּרַק אָמַר רַבִּי תַנִּי תַנִּי פֶּשֶׁט הוּא
 לָן מֵאֵן דְּאָמַר נְמִשָּׁח נְתַפְּרַק וּמֵאֵן דְּאָמַר לֹא נְמִשָּׁח לֹא נְתַפְּרַק מֵאֵן דְּאָמַר נְמִשָּׁח נִיחָא דְכְּתִיב
 וַיִּמְשָׁחֵם וּמֵאֵן דְּאָמַר לֹא נְמִשָּׁח מַה מְקַיִם וַיִּמְשָׁחֵם מֵעֵלָה אֲנִי עֲלֵיכֶם פְּאִילוֹ שְׁהוּא מְחוּסְרָא מְשִׁיחָה
 וּמְשָׁחָתֵם אוֹתוֹ מֵאֵן דְּאָמַר נְתַפְּרַק נִיחָא דְכְּתִיב שְׁבָעַת יָמִים וַיִּכְפְּרוּ אֶת הַמִּזְבֵּחַ מֵאֵן דְּאָמַר לֹא נְתַפְּרַק
 מַה מְקַיִם שְׁבָעַת יָמִים וַיִּכְפְּרוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ כְּפָרָה שְׁהִיא בְּדָם כְּהָדָא דְתַנִּי עַל זֶה וְעַל זֶה הָיוּ מִזִּין עָלָיו
 מִכֹּל הַחַטָּאוֹת שְׁהָיוּ שֵׁם בְּגֵדֵי שְׁיַבְנָכּוֹ הַמַּיִם תַּחַת הַדָּם דְכָרִי ר' יוֹהָנָן ר' יוֹסִי אוֹמַר תַּחַתָּה דָם וְתַחַת
 שְׁמֹן הַמִּשְׁחָה פִירֵשׁ בֶּן בְּתִירָה שְׁמָא יבֵא עַל אֲשֵׁתוֹ נִידָה וְיִדְחָה כֹּל שְׁבָעָה וַיִּשְׂרָאֵל חֲשׂוּדִין עַל תַּחֲבִידוֹת

כיי דתנינן תמן היה משמש עם הפהורה אמרה לו נטמאתי פירש מיד חייב שיציאתו הנזיה לו
 בכיאתו אשפחה אמר מאן דאמר רבי יוחנן צריכה לזון בתירה מאן דאמר זון בתירה צריכה לר'
 יוחנן אילו אמר רבי יוחנן ולא אמרה זון בתירה הוינן אמרין וישמש מפתו וישן לו בלשפת פלהדרין
 הוי צורכה להיא דאמר זון בתירה אילו אמר זון בתירה ולא אמר רבי יוחנן הוינן אמרין ופירש
 מפתו וישן לו בתוך ביתו הוי צורכה להיא דא"ר יוחנן וצורכה להיא דאמר זון בתירה. תני כל
 הלשכות שהיו במקדש היו פטורות מן המזוזה חוץ מלשפת פלהדרין שהיא דירה לכהן גדול שבעת
 ימים בשנה אמר רבי יהודה אף היא גזירה גזרו עליה בשעריה אית תניי תני פרט לשערי הר הבית
 והעזרות אית תניי תני לרבות מאן דאמר פרט ר' יהודה מאן דאמר לרבות רבנן. יאות אמר רבי
 יהודה מה טעמא דרבנן בשעריה וכי בית דירה הוה התיב ר' יוסי פי ר' בון והתני בשעריה לרבות
 שערי המדינה וכי בית דירה הוה לא שפוקן הוה נכנסין לבית דירה והכא שפוקן הוי נכנסין לבית דירה
 הלדת המולידים חייבת במזוזה הלזן שהוא ארבע על ארבע שעבדים ויושבים שם ומניפין לרבוניהם
 חייבין במזוזה לולים אלו על גב אלו חייבין במזוזה הן דו דרם אסקופתה ארעייתא ר' יוסה הנה
 מצטער דלא חמא לילא דר' אילי דהנה עביד מן דעתון דכל רבנן: ללישפת פלהדרין: אבא שאול היה
 קורא אותה לשפת בולווטין בראשונה היו קורין אותה לשפת בולווטין ועכשיו הן קוראין אותה
 לשפת פלהדרין פראידתין מילא עבדה בראשון שהיו משמשין הוא ובנו ובן בנו שימשו בו שמונה
 עשר כהנים אבל בשני על ידי שהיו נומלין בדרמים ויש אומרים שהיו הורגין זה את זה בכשפים שמשו
 בו שמונים כהנים ויש אומרים שמונים ואחד ויש אומרים שמונים ושנים ויש אומרים שמונים ושלוש
 ויש אומרים שמונים וארבע ויש אומרים שמונים וחמש ומתן שמשו שמעון הצדיק ארבעים שנה
 אמר רבי אהא פתיב "יראת ה' תוסף ימים" (משלי י, כז), אילו כהנים ששימשו בבית הראשון
 "ושנות רשעים תקצרנה" – אילו ששימשו בכנן השני מעשה באחד ששילח בידו בנו שתי מידות
 של כסף מליאות כסף ומחוקיהן כסף ובא אחד ושילח ביד בנו שתי מידות של זהב מליאות זהב
 ומחוקיהן זאב אמרו כפה הסיח את המנורה מצאנו שלא חרב הבית בראשונה אלא שהיו עובדים
 עבודה זרה ומגלים עריות ושופכי דמים וכן בשני ר' יוחנן בר תורתא אמר מצאנו שלא חרבה שילה
 אלא שהיו מבאים את המועדות ומחללין את הקדשים מצאנו שלא חרב הבית בראשונה אלא שהיו
 עובדי עבודה זרה ומגלי עריות ושופכי דמים אבל בשני מכירין אנו אותם שהיו יגיעין בתורה
 וזהירין במצות ובמעשרות וכל ווסת טובה היתה בהן אלא שהיו אוהבין את הממון ושונאי אלו
 לאלו שנאת הנם וקושה היא שנאת הנם שהיא שקולה כנגד עבודת אלילים וגלוי עריות ושפיכות
 דמים דלמא ר' זעירה ור' יעקב בר אהא ור' אבונה הוון יתבין אמרין ביותר שבראשון נבנה ובשני

לא נבנה אמר רבי זעירא הראשונים עשו תשובה והשניים לא עשו תשובה אמר רבי אלעזר הראשונים

[דף ה']

נתגלו עונם ונתגלה קצם השניים נתגלה עונם ולא נתגלה קצם שאלו את ר' אלעזר דורות האחרונים פשרים מן הראשונים אמר להן עידיכם הפחירה יוכיח אבותינו העבירו את התקרה ויגל את מסף יהודה (ישעיה כב, ח), אבל אנו פגענו את הפתלים האמרים ערו ערו עד היסוד בה (תהלים קלו, ז), אמרו כל דור שאינו נבנה בימיו מעלין עליו כאלו הוא החריבו. מתקינין לו בהן אחר תהתיו שמו יארע בו פסול. מה מייחדין ליה עמיה אמר רבי חגיי משום דאין מייחדין ליה עמיה דו קמל ליה אותו אחד מושהין ואין מושהין שנים אמר ר' יוחנן מפני איבה עבר זה ושימש זה הראשון כל קדושת פהונה עליו השני אינו פשר לא לכהן גדול ולא לכהן הדיוט אמר רבי יוחנן עבר ועבד עבודתו כשירה. עבודתו משל מי נישמעניה מן הדא מעשה בן אילם מציפורין שאירע קרי לכהן גדול ביום הכפורים ונכנס בן אילם ושימש תהתיו בכהונה גדולה וכשיצא אמר למלך אדוני המלך פר ושעיר של יום הכפורים משלי הן קריבין או משל כהן גדול וידע המלך מה הוא שאלו אמר לו בן אילם אילו לא דייה אלא ששימשתה שעה אחת לפני מי שאמר והיה העולם וידע בן אילם שהוסע מכהונה גדולה מעשה בשמרון בן קמחית שיצא לדרב עם המלך ערב יום הכפורים ונתזה צינורה של רוק מפיו על בגדיו וסימתו ונכנס יהודה אחיו ושימש תהתיו בכהונה גדולה וראת אימן שני בניה כהנים גדולים ביום אחד שבעה בנים היו לה לקמחית וכלן שמשו בכהונה גדולה שלחו חכמים ואמרו לה מה מעשים טובים יש בידך אמרה להן יבא עלי אם ראו קורות ביתי שערות ראשי ואמרת הלוקי מימי אמרון כל קמחית קמח וקמחית דקמחית סלת וקרון גלה "כל בביתה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה" (תהלים מה, יד), יכול יהא משיח מלחמה מביא עשירית האיפה תלמוד לומר תהתיו מבניו את שבנו עובד תהתיו מביא עשירית האיפה יצא משיח מלחמה שאין בנו עובד תהתיו ומנין למשיח מלחמה שאין בנו עובד תהתיו תלמוד לומר "שבעת ימים ולבשם הכהן תהתיו מבניו" (שמות כט, ל) וגו' את שהוא בא אל אהל מועד לשרת בקדש בנו עובד תהתיו יצא משיח מלחמה שאינו בא אל אהל מועד לשרת בקדש ומנין שהוא מתמנה להיות כהן גדול שנאמר: "ויפינחם בן אלעזר נגיד היה עליהם לפני ה' עמו" (דברי הימים א' ט, כ), ר' יוסי פד הנה בעי מקמחיה לר' לעזר בי ר' יוסי הנה אמר ליה לפני ה' עמו לפני ה' עמו בימי זמרי מיתה בימי פילגש בגבעה לא מיתה מנין שהוא נשאל בשמונה ר' הויה בשם רבי יוחנן "ובגדי הקדש אשר לאהרן יהיו לבניו אחריו" (שמות כט, כט), מה תלמוד לומר אחריו אלא לגדולה של אחריו ומנין שהוא עובד בשמנה ר' ירמיה בשם

ר' יוחנן ובגדי הקדוש אשר לאהרן מה תלמוד לומר אהריו לקדושה של אהריו אמר ליה ר' יונה עמך הייתי לא אמר עובד אלא נשאל ובמה נשאל אייתי רב הושעיה מתניתא דבר קפרא מן דרומא ונתנא וחקמים אומרים אינו עובד לא בשמונה של כהן גדול ולא בארבעה של כהן הקדוש אמר ר' בא בדין היה שיהא עובד בארבעה וקמה אינו עובד שלא יהו אומרים ראינו כהן גדול פגעים עובד בארבעה פגעים בשמונה אמר רבי יונה ולא מפגעים הוא עובד ולא מבהוין נשאל ומועין מפגעים לכהוין וכי רבי טרפון אביהן של כל ישראל לא טעה

[ד]

בין תקיעת הקהל לתקיעת קרבן דתני (במדבר י) ובני אהרן הכהנים יתקעו בחוצרות תמימים ולא בעלי מומין דברי רבי עקיבה אמר לו רבי טרפון אקפה את בניי אם לא ראיתי אחי אמי חוגר באחת מרגליו עומד בעזרה וחוצרתו בידו ותוקע אמר לו רבי עקיבה רבי שמא לא ראיתה אלא בשעת הקהל ואני אומר בשעת קרבן אמר לו רבי טרפון אקפה את בניי שלא המיתה ימין ושמאל אני הוא שראיתי את המעשה ושכחתי ולא היה לי לפרש ואתה דורש ומסכים לשמועה הא כל הפורש ממך כפורש מחייו (ויקרא טז) וכפר הכהן אשר ימשה אותו מה תלמוד לומר לפי שכל הפרשה אמורה באהרן אין לי אלא אהרן עצמו ומניין לרבות כהן אחר תלמוד לומר אשר ימשה אתו משוח בשמן המשחה ומרובה בבגדים מניין תלמוד לומר (שם) ואשר ימלא את ידו ומניין לרבות כהן אחר המתמנה תלמוד לומר וכפר הכהן כמה הוא מתכפר רבנין דקיסרין בשם רבי חייה בר יוסף בפה אומר רבי זעירה הדא אמרה שממונין זקנים בפה אומר רבי חייה בר אדא מתניתא אמרה כן חזור כך בארבעה דברים שהיית אומר ונעשך אב בית דין על ישראל מניין בשם שמתקינין לו כהן אחר תחתיו שמא יארע בו פסול כך מקדשין לו אשה אחרת על תנאי שמא יארע דבר באשתו שנאמר (שם) וכפר בעדו ובעד ביתו ביתו זו אשתו דברי רבי יהודה אמר לו רבי יוסה אם כן אין לדבר סוף מהו אין לדבר סוף שמא תמות אשה זו ותמות אשה אחרת אומר רבי מנא עד דאת מקשי לה על דרבי יהודה קשייתה על דרבנן שמא יארע קרי לכהן זה ויארע קרי לכהן אחר קרי מצוי מיתה אינה מצויה גזרו על דבר שהוא מצוי ולא גזרו על דבר שאינו מצוי והא אשכחנן דרבי יהודה אמר מיתה מצויה הדא ההוא דתנינן תמן רבי יהודה אומר אף אשה אחרת מתקינין לו שמא תמות אשתו תמן תנינן המביא גט והניחו זקן או חולה נותנו לה בחוקת שהוא קיים תמן את אמר אין מיתה מצויה וכא את אמר מיתה מצויה תמן ביחיד וכאן בציבור חומר הוא בצבור והא אשכחנן דרבי יהודה מהמיר ביחיד דתני אומר רבי יהודה לא היה שופר של קינים בירושלם מפני התערובות שמא תמות אחד מהן ונמצא דמי המאות מיתות מעורבות בקרבן ויקדש מאתמול וכפר בעדו ובעד ביתו ולא

מַסְכַּת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי פָּרָק רֵאשׁוֹן

א. מַעֲשֵׂר שְׁנֵי - אֵין מוֹכְרִין אוֹתוֹ, וְאֵין מִמְשַׁכְּנִין אוֹתוֹ, וְאֵין מְהַרְהִינִין אוֹתוֹ, וְאֵין מַחְלִיפִין אוֹתוֹ, וְלֹא שׁוֹקְלִין כְּנֶגְדוֹ דִּינְרֵי זָהָב אֶפְלוֹ לְחַלְלַ עֲלֵיהֶן מַעֲשֵׂר שְׁנֵי אַחַר. וְלֹא יִתְגַּם לְשַׁלְּחֵנִי לְהַתְגַּאוֹת בְּהֶן, וְהַלְלוּתֶן לְהַתְעַשֵּׂר בְּהֶן. אִם בְּשִׁבִיל שְׁלֹא יַעֲלוּ חֲלוּדָה - הֲרֵי זֶה מִתָּר:

ב. כִּיֻּצַּד 'אֵין מוֹכְרִין אוֹתוֹ? לֹא יֹאמֵר לוֹ: 'הִילָךְ מֵאֵתִים וְתֵן לִי מְנָה שֶׁל חֲלִין'. כִּיֻּצַּד 'אֵין מִמְשַׁכְּנִין אוֹתוֹ? לֹא יִכְנַס לְבֵיתוֹ וַיִּמְשַׁכְּנֵנוּ מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שְׁלוֹ. כִּיֻּצַּד 'אֵין מְהַרְהִינִין אוֹתוֹ? לֹא יֹאמֵר לוֹ: 'הִילָךְ מַעֲשֵׂר זֶה וַיְהִי בִידֶךָ, וְתֵן לִי עֲלוֹי חֲלִין'. כִּיֻּצַּד 'אֵין מַחְלִיפִין אוֹתוֹ? לֹא יֹאמֵר לוֹ: 'הִילָךְ יֵין וְתֵן לִי שְׁמֵן, 'הִילָךְ שְׁמֵן וְתֵן לִי יֵין'. אֲלֹא אוֹמֵר לוֹ: 'הִילָךְ יֵין מִפְּנֵי שְׁאֵין לִי שְׁמֵן. וְהִלָּה אוֹמֵר לוֹ: 'הִילָךְ שְׁמֵן מִפְּנֵי שְׁאֵין לִי יֵין. נִמְצָאוּ, מַחְלִיפִין וְאֵין מַחְלִיפִין, וְעוֹשִׂין טוֹבָה זֶה עִם זֶה:

ג. מַעֲשֵׂר שְׁנֵי - אֵין נוֹתְנִין אוֹתוֹ לֹא עַל גְּבֵי צִינִית, וְלֹא עַל גְּבֵי חֲזִיזִית, וְאֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ קְמִיעַ:

ד. אֵין מַחְלִינִין מַעֲשֵׂר שְׁנֵי עַל אֶסִּימוֹן, וְרַבִּי דוֹסָא מִתִּיר. אֲבָל פְּרוּטוֹת קֶטְנוֹת הַנְּתוּנוֹת לְסִימָן בְּמִרְחֹץ - הַכֹּל שׁוֹיֵן שְׁאֵין מַחְלִינִין אוֹתוֹ עֲלֵיהֶן:

ה. אֵין מַחְלִינִין אוֹתוֹ לֹא עַל מִטְבַּע מְרוּד, וְלֹא עַל מִטְבַּע שְׁאֵינוֹ יוֹצֵא, וְלֹא עַל מִטְבַּע שֶׁל מְלָכִים רֵאשׁוֹנִים, וְלֹא עַל הַמְּעוֹת שְׁאֵין בְּרִשׁוֹתוֹ. כִּיֻּצַּד? הֵיוּ לוֹ מְעוֹת כְּזָבוֹיֹת וּמְמַעוֹת יְרוּשְׁלָמִיּוֹת - אֵין מַחְלִינִין אוֹתוֹ עֲלֵיהֶן. אִם חֲלַל עֲלֵיהֶן - לֹא קִנּוּ מַעֲשֵׂר. אֲבָל מִטְבַּע שֶׁל מְלָכִים הֵרֵאשׁוֹנִים הַיּוֹצֵאֵין - מַחְלִינִין אוֹתוֹ עֲלֵיהֶן. אֵין מַחְלִינִין אוֹתוֹ, לֹא עַל מְעוֹת שֶׁהֵן בְּבָבֶל וְלֹא עַל מְעוֹת שֶׁבְּבָבֶל וְהֵן כְּאֵן. אֲבָל אִם הָיָה כְּאֵן, וְהָיָה לוֹ מְעוֹת שֶׁל בָּבֶל - מַחְלִינִין אוֹתוֹ עֲלֵיהֶן. כִּיֻּצַּד 'אֵין מַחְלִינִין עַל הַמְּעוֹת שְׁאֵין בְּרִשׁוֹתוֹ?

הֵיוּ לוֹ מְעוֹת בְּגִיסְטָרָא, וּבֵית הַמֶּלֶךְ, אוֹ שְׁפָל כִּיסוֹ לְבוּר, אָף עַל פִּי שִׁידוּעַ שֶׁהוּא שֵׁם - אֵין מַחְלִינִין אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם, וְאִם חֲלַל - לֹא קִנּוּ מַעֲשֵׂר:

ו. כִּיֻּצַּא בּוֹ, מִי שִׁבָּא בְּדֶרֶךְ וּבִידוֹ מְעוֹת, וְרָאָה אִנְס בָּא כְּנֶגְדוֹ לֹא יֹאמֵר: 'פְּרוֹת שִׁישׁ לֹא בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ מַחְלִינִין עַל מְעוֹת הַלְלוֹי, וְאִם אָמַר: הֲרֵי הֵן מַחְלִלִים עַל מְעוֹת שִׁישׁ לִי בְּתוֹךְ בֵּיתִי, אִם עָשָׂה כֵן - דְּבָרֵינוּ קִימִים. כִּיֻּצַּא בּוֹ, הָיָה טְעוֹן כְּדֵי יֵין וְכֵדֵי שְׁמֵן, וְרָאָה אוֹתָם שְׁנִשְׁתַּבְּרוּ, לֹא יֹאמֵר: 'הֲרֵי הֵן עֲשׂוּיִין תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂרוֹת עַל פְּרוֹת שִׁישׁ לִי בְּתוֹךְ בֵּיתִי. אָמַר כֵּן - לֹא אָמַר כְּלוּם. אִם עָשָׂה כֵן - הֲרֵי זֶה אָסוּר:

ז. לוֹקְחִין חֲזִיהַ וְעוֹף לְבָשֵׁר הַתְּאֵוָה, אֲבָל לֹא לְזָבְחֵי שְׁלָמִים. מִשְׁגָּזְרוּ שִׁיּהָא בְּשַׁר הַתְּאֵוָה מְטַמֵּא אֶת הַיָּדִים, אָמְרוּ: אֵין לוֹקְחִין חֲזִיהַ לְבָשֵׁר הַתְּאֵוָה, אֲבָל לוֹקְחִין עוֹף לְבָשֵׁר הַתְּאֵוָה. רַבִּי אֲלֶעָזָר בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר אִישׁ אֲכָלִים: אָף לֹא בְּשַׁר עוֹף לְבָשֵׁר הַתְּאֵוָה, שְׁפָל הַגַּת שְׁנַעֲשָׂה עַל גְּבֵי בְּשַׁר הַתְּאֵוָה - טְמֵאָה לְקַדֵּשׁ, וְטָהוּר לְתְרוּמָה:

ח. הַלוֹקֵחַ חֲבִית בִּירוּשָׁלַיִם, פְּתוּחָה - צָרִיף לְאֹכֹל כְּנֶגְדַּת הַקֶּנֶקֶן. סְתוּמָה - אֵין צָרִיף לְאֹכֹל כְּנֶגְדַּת הַקֶּנֶקֶן. בְּמָה דְּבָרִים אָמְרוּ? בְּשֵׁל יֵין. אֲבָל בְּשֵׁל צִיר, וְשֵׁל חֲמֵץ, וְשֵׁל מוֹרִס, וְשֵׁל שְׁמֵן, וְשֵׁל דְּבִשׁ, בֵּין פְּתוּחָה בֵּין סְתוּמָה - אֵין צָרִיף לְאֹכֹל כְּנֶגְדַּת הַקֶּנֶקֶן:

ט. חֲרַשׁ שֶׁל תְּמָרָה - אֵין צָרִיף לְאֹכֹל כְּנֶגְדוֹ. קִפּוֹת, אִם הֵיוּ דְרוּסוֹת שֶׁל תְּמָרָה - אֵין אוֹכֵל כְּנֶגְדוֹ. וְשָׂאֵר כָּל הַדְּבָרִים - אוֹכְלִין כְּנֶגְדָן. וְאֵינוֹ אוֹכֵל, לֹא כְּנֶגְדַּת הַחֲרָצִינִין, וְלֹא כְּנֶגְדַּת הַזֵּינִין, וְלֹא כְּנֶגְדַּת הַגֶּפֶת:

י. הַלוֹקֵחַ צְבִי חֵי בִירוּשָׁלַיִם - אֵין צָרִיף לְאֹכֹל כְּנֶגְדַּת הָעוֹר. שְׁחוּט - צָרִיף לְאֹכֹל כְּנֶגְדַּת הָעוֹר:

יא. אֵין מְשַׁכְּרִין בְּתִים בִּירוּשָׁלַיִם, מִפְּנֵי שֶׁהֵן שֶׁל שְׁבָטִים. רַבִּי אֲלֶעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אָף לֹא הַמְּטוֹת. לְפִיכָה, עוֹרוֹת שֶׁל

קְדָשִׁים – בְּעֵלֵי אוֹשְׁפִיזִין בְּאִין וְנוֹטְלִין אוֹתָן בְּזָרוּעַ:

יב. לוֹלְבֵי הַזְּרָדִין וְהַחֲרוּבִין, עַד שְׁלֵא יִמְתִּיקוּ – אִין נִקְחִין בְּכֶסֶף מַעְשָׁר. מִשְׁמִיתִיקוּ – נִקְחִין בְּכֶסֶף מַעְשָׁר. אָבֵל הַלּוֹף, וְהַחֲרָדֵל, וְתוֹרְמִסִין, וְשָׁאֵר כֹּל הַנִּכְבָּשִׁין, בֵּין מִשְׁמִיתִיקוּ, בֵּין עַד שְׁלֵא יִמְתִּיקוּ – נִקְחִין בְּכֶסֶף מַעְשָׁר:

יג. חִלּוֹת חֲרִיעַ – נִקְחוֹת בְּכֶסֶף מַעְשָׁר שְׁנֵי, וְאִין מִטְּמָאוֹת טְמֵאוֹת אוֹכְלִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בֵּא רַבִּי יוֹחֲנָן בֶּן גּוּרִי אֲצֵל חֶלְפָתָא, אָמַר לוֹ: חִלּוֹת חֲרִיעַ, מַה הֵן שִׁילְקָחוּ בְּכֶסֶף מַעְשָׁר? אָמַר לוֹ: לֹא יִלְקָחוּ. אָמַר לוֹ: אָף אֲנִי אוֹמֵר כֵּן, אֲלֵא שְׁעֻקְיָהּ אוֹמֵר: שִׁילְקָחוּ:

יד. קוֹר – נִקַּח בְּכֶסֶף מַעְשָׁר. וְאִין מִטְּמָא טְמֵאוֹת אוֹכְלִין. כַּפְנִיּוֹת – נִקְחוֹת בְּכֶסֶף מַעְשָׁר, וּמִטְּמָא טְמֵאוֹת אוֹכְלִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: קוֹר – הָרִי הוּא כַּעַץ לְכֹל דְּבַר. אֲלֵא, שְׁנִקַּח בְּכֶסֶף מַעְשָׁר. כַּפְנִיּוֹת – הָרִי הֵן כַּפְרוֹת לְכֹל דְּבַר, אֲלֵא שְׁפִטּוּרוֹת מִן הַמַּעְשָׁרוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי אֲלִיעֶזֶר: כַּרְכוּם – אִין נִקַּח בְּכֶסֶף מַעְשָׁר, לְפִי שְׁאִין בּוֹ טַעַם אֲלֵא לְמַרְאֵה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בֶּן גְּרוּשׁ דִּין לְפָנֵי רַבִּי אֲלִיעֶזֶר: שֶׁל בֵּית אָבָא הֵיוּ לוֹקְחִין צִיר בְּכֶסֶף מַעְשָׁר. אָמַר לוֹ: שְׁמָא קָרְבֵי דְגֵיִם מַעְרְבִין בּוֹ:

טו. הַלּוֹקַח בְּהֵמָה לְזִבְחֵי שְׁלָמִים, בְּשׁוּגַג – יַחְזְרוּ דְמֵיהָ לְמִקְוֵם. בְּמִזִּיד – תַּעֲלֶה וְתֵאכֵל בְּמִקְוֵם. בְּזִמְן הַזֶּה – תָּמוֹת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שְׁמִתְכּוֹן וְלִקְחָהּ מִתְחַלֶּה לְשׁוּם שְׁלָמִים, אָבֵל בְּמִתְכּוֹן לְהוֹצִיא מַעוֹת שֶׁל מַעְשָׁר שְׁנֵי לְחֵלְדִין, בֵּין בְּשׁוּגַג בֵּין בְּמִזִּיד – יַחְזְרוּ דְמֵים לְמִקְוֵם. אִם הֵיְתָה בְּהֵמָה בְּעֵלֶת מוֹם, בֵּין בְּשׁוּגַג בֵּין בְּמִזִּיד – יַחְזְרוּ דְמֵים לְמִקְוֵם. אִם הֵיוּ פְרוֹת טְמֵאִין, בֵּין בְּשׁוּגַג בֵּין בְּמִזִּיד – יַחְזְרוּ דְמֵים לְמִקְוֵם:

טז. לַג יֵין שֶׁנֶּפֶל לְתוֹכוֹ לַג דְּבֶשׂ, וְהָרִי בּוֹ שְׁנֵי לּוּגִין – הִשְׁבַּח לְפִי חֲשׁבוֹן. תַּבְשִׁיל שֶׁל

מַעְשָׁר שְׁנֵי שֶׁתְּבֹלוּ בְּתַבְלִין שֶׁל חֵלְדִין – הִשְׁבַּח לְפִי חֲשׁבוֹן. וְשֶׁל חֵלְדִין שֶׁתְּבֹלוּ בְּתַבְלִין שֶׁל מַעְשָׁר שְׁנֵי – אֵל יוֹצִיא מַעְשָׁר שְׁנֵי שְׁלוֹ לְפָדְיוֹן. קַפְלוּט שֶׁל מַעְשָׁר שְׁנֵי וְשֶׁל חֵלְדִין שֶׁנִּתְבַּשְׁלוּ זֶה עִם זֶה – הִשְׁבַּח לְפִי חֲשׁבוֹן:

יז. הֵיְתָה לוֹ עֶסֶה שֶׁל מַעְשָׁר שְׁנֵי וְאִפְּאָה – הִשְׁבַּח לְשָׁנֵי. נִפְלָה הַפֶּת וְנִקְדַּח הַתְּבִשִׁיל – הַפֶּגֶם לְשָׁנֵי. בּוֹרֵר אֶת הַחֲטִים וְטוֹחֲנָן וּמְרַקְדִין, דֵּיִם שִׁיפְדָה כְּשַׁעַר הַחֲטִים. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מִקּוּם שְׁמַחְשָׁבִין אֶת הַהוֹצָאָה – פּוֹדִין אֶת הַחֲטִים וְאִין פּוֹדִין אֶת הַכַּפְרוֹת. מִקּוּם שְׁאִין מַחְשָׁבִין אֶת הַהוֹצָאָה – אָף פּוֹדִין אֶת הַכַּפְרוֹת:

יח. שְׁמֹן שֶׁל מַעְשָׁר שְׁנֵי, וְרֵאשֵׁי בְשָׂמִים שֶׁל חֵלְדִין, שְׁנִתְעָרְבוּ – הִשְׁבַּח לְפִי חֲשׁבוֹן. זֶה הַכָּל אָמַר רַבִּי יוֹסִי: כֹּל הַמּוֹתִיר בְּמִדַּת שְׁבָחוֹ נָכַר – הִשְׁבַּח לְפִי חֲשׁבוֹן. לֹא הוֹתִיר בְּמִדַּת שְׁבָחוֹ נָכַר – הִשְׁבַּח לְשָׁנֵי:

מִסְכַּת מַעְשָׁר שְׁנֵי פָּרָק שְׁנֵי

א. תִּלְתָּן שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁחִפָּה בָּהּ בַּת כֶּהֵן רֵאשָׁה – אִין בַּת יִשְׂרָאֵל רֵשָׁאֵי לְחַף אַחֲרֶיהָ. אָבֵל מַעֲנַגַּת שְׁעָרָה:

ב. תִּלְתָּן שֶׁל מַעְשָׁר – יֵאָכֵל צוּמְחֵנוֹת. שֶׁל תְּרוּמָה, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: כֹּל מַעֲשִׂיָה בְּטָהֳרָה. וּבֵית הֶלֶל אוֹמְרִים: כֹּל מַעֲשִׂיָה בְּטָמְאָה חוּץ מִחִפְּפִתָּה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: כֹּל מַעֲשִׂיָה בְּטָהֳרָה חוּץ מִחִפְּפִתָּה. וּבֵית הֶלֶל אוֹמְרִים: כֹּל מַעֲשִׂיָה בְּטָמְאָה חוּץ מִשְׁרִיתָה:

ג. כְּרִשְׁיָנִין שֶׁל מַעְשָׁר שְׁנֵי – יֵאָכֵלוּ צְמַחֲנוּגִין. שֶׁל תְּרוּמָה, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: שׁוּרִין בְּטָהֳרָה, וְשָׁפִין בְּטָהֳרָה, וּמֵאֲכִילִין בְּטָמְאָה. וּבֵית הֶלֶל אוֹמְרִים: שׁוּרִין וְשָׁפִין בְּטָהֳרָה וּמֵאֲכִילִין בְּטָמְאָה; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: שׁוּרִין וְשָׁפִין בְּטָהֳרָה וּמֵאֲכִילִין בְּטָמְאָה. וּבֵית הֶלֶל אוֹמְרִים: כֹּל מַעֲשִׂיָהֶן בְּטָמְאָה. אָמַר רַבִּי

יוסי: זו משנת רבי עקיבא. לפיכך הוא אומר יתנונו לכל כהן. וחכמים לא הודו לו:

ד. אין שורין תמרים להוציא מהן שר תמרים. ולא צמוקים להוציא מהן מי צמוקים. אבל שוחקם ועושה אותן טרימה. בתבלין מתר, מפני שכהן הוא מלאכתו. צורך את התבלין ונותנן לתוך התבשיל. אם נפל לקדרה אחרת, אם בטל טעמן - מתירין. ואם לאו - אסורין:

ה. אין עושין את היין אלונתית, ואת השמן ערב. סף את השמן, ואין סף יין וחמץ, שהשמן - דרכו לסיכה, יין וחמץ - אין דרכן לסיכה:

ו. מעות חלין ומעות הקדש שנתפזרו, מה שלקט - לקט להקדש. אחד מעות במעות, פרות בפרות, רמונין ברמונין, וכל דבר שאין דרכו לבלל. אבל דבר שדרכו לבלל, מה שלקט - לקט לשניהם, ומה שהותר - הותר לשניהם:

ז. סלע של מעשר שני ושל חלין שנתערבו - מביא בסלע מעות, ואומר: 'סלע של מעשר שני בכל מקום שהיא - מחללת על מעות האלו'. בן עזאי אומר: בשתים. סלע של חלין ושל הקדש שנתערבו - בורר את היפה שבהן ואומר: 'אם הקדש הוא - הרי הוא הקדש, ואם לאו, הקדש בכל מקום שהוא - מחלל על זה'. ושניה, הרי היא מתרת. וסלע של מעשר שני ושל הקדש - בורר את היפה שבהן ואומר: 'אם הקדש - הרי הקדש, ואם לאו, הקדש בכל מקום שהוא - מחלל על זה'. נוטל את השניה ומחלל את המעות עליה. סלע של מעשר שני, ושל חלין, ושל הקדש, שנתערבו - מביא בסלע מעות, ואומר: 'סלע של מעשר שני בכל מקום שהוא - מחללת על המעות האלו', בורר את היפה שבהן, ואומר: 'אם הקדש הוא - הרי הוא הקדש, ואם לאו, הקדש בכל מקום שהוא - מחלל על זה'. נוטל את השניה ומחלל את המעות עליה, ושלישית - הרי זו מתרת, מפני שאמר:

מחללין נחשת על הכסף, וכסף על הזהב, כסף על הנחשת מדחק, אבל לא זהב על הכסף. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: כשם שמחללין כסף על נחשת - כן יחללו זהב על כסף. אמר לו: רבי, מפני מה מחללין כסף על נחשת? שכן מחללין כסף על הזהב. לא יחללו זהב על הכסף שאין מחללין זהב על הנחשת?! אמר רבי אלעזר ברבי שמעון: שכן מעשר שני של זהב - מחללין אותו על המעות שבירושלים. במה דברים אמורים? בשל ודאי, אבל בשל דמאי - מחללין על הכל ועל האוכלין:

ח. מעשר שני של זהב שעשאו כלים - אין לו פדיון. אם היה של כסף - הרי זה מתר. מעשר שני של דמאי שנתערב בשל ודאי - יאכלו כחמור שבהן:

ט. חמר בהקדש שאין במעשר שני, ובמעשר שני שאין בהקדש. הקדש - מתחללת על הכל, מעשר שני - אין מתחלל אלא על המעות בלבד. הקדש - נפדה בכל מקום ואין מעשר שני נפדית מכאן ואילך, ומכאן ואילך. הקדש - נכנס לירושלים ויוצא, מעשר שני - נכנס לירושלים ואין יוצא. חמר בהקדש, שהקדש - חל על הכל, ומועלין בו, לא התר לאכילה אלא בפדיון, מה שאין כן במעשר שני. חמר במעשר שני מבתרומה, שמעשר שני - קונה את הקנקן, אוסר דמיו וערוביו, ספק ערובו - כל שהוא אסור לאונן, וטעון בעור, וטעון ודוי, ולא התר לאכילה אלא בפדיון, ואין מדליקין בו את הנו, מה שאין כן בתרומה. חמר בתרומה מה שאין כן במעשר שני, שהתרומה - אינה נתרם אלא מן המקף, ואינה נטלת אלא מן הגמור, ואינה נטלת מן הטהור על הטמא, ומדמעת, וחכיבין עליה חמש, ונוהגת בכל השנים, מה שאין כן במעשר שני:

י. רבי מאיר אומר: אין מחללין כסף ופרות על הכסף אלא אם כן יש עמו פרוטרוט, וחכמים מתירין. רבי יעקב אומר משמו: שלשה דינרין כסף ודינר, הרביעי - כסף,

וְהַשְּׁאָר - מַעוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר, שְׁמַאי הִזְקֵן אוֹמֵר: יִנְחָנָה בַּחֲנוּת וַיֵּאכֹל כִּנְגֻדָּה:

יא. הֵי לֹו שְׁתֵּי מַגּוּרוֹת, אַחַת שֶׁל תְּרוּמָה וְאַחַת שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי, וּמִצָּא בִּינְיָהֶן פְּרוֹת, קָרוֹב לְתְרוּמָה - יִפְלוּ לְתְרוּמָה, קָרוֹב לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי - יִפְלוּ לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי. מַחֲצָה עַל מַחֲצָה - מִטְּלִין אוֹתוֹ לְשְׁנֵי חוּמְרִין. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: תְּבָה שְׁנֵשְׁתַּמְשׁוּ בָּהּ חֲלִין וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי, וּמִצָּא בְּתוֹכָהּ מַעוֹת, אִם רַב הַנִּיחוֹ חֲלִין - חֲלִין, אִם רַב הַנִּיחוֹ מַעֲשֵׂר שְׁנִי - מַעֲשֵׂר שְׁנִי. אָמַר לָהֶם רַבִּי שְׁמַעוֹן: הֲרִי שְׁלָמִים שֵׁשׁ בֶּהֶן חֲזָה וְשׁוֹק שֶׁהֵן אֲסוּרִין לְזָרִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי יוֹסִי: כִּף אָמְרוּ בֵּית הַלֵּל לְבֵית שְׁמַאי: אִי אַתֶּם מוֹדִים לָנוּ בְּפִרוֹת שְׁלֵא נִגְמְרָה מְלֵאכְתָּן, שִׁיפְדָה מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁלָה וַיֵּאכֹל בְּכָל מְקוֹם, אָף פְּרוֹת שְׁנִי נִגְמְרָה מְלֵאכְתָּן כִּי־צָא בָּהֶן. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שְׁמַאי: לֹא! אִם אָמַרְתֶּם בְּפִרוֹת שְׁלֵא נִגְמְרָה מְלֵאכְתָּן, שְׂיִכּוֹל לְהַפְקִירָן וּלְפוֹטְרָן מִן הַמַּעֲשְׂרוֹת, תֹּאמְרוּ תְּפִרוֹת שְׁנִי נִגְמְרָה מְלֵאכְתָּן, שְׁאִינוּ יִכּוֹל לְהַפְקִירָן וּלְפוֹטְרָן מִן הַמַּעֲשְׂרוֹת! אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הַלֵּל: אָף פְּרוֹת שְׁנִי נִגְמְרָה מְלֵאכְתָּן, יְכּוֹל לְהוֹצִיא תְּרוּמָה וּמַעֲשְׂרוֹת מִמְּקוֹם אַחַר עֲלִיָּהֶן עַד שְׁרִירָמוֹ:

יב. אֵילָן שְׁעוֹמֵד בַּפְּנִים וְנוֹפוּ נוֹטָה לְחוּץ - יֵשׁ לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁלוֹ פְּדִיּוֹן. הַחֲזִיר נוֹפוּ לְפָנִים - אֵין לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁלוֹ פְּדִיּוֹן. הֵיָה עוֹמֵד בַּחוּץ וְנוֹפוּ נוֹטָה לְפָנִים - אֵין לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁלוֹ פְּדִיּוֹן. הַחֲזִיר נוֹפוּ לְחוּץ - יֵשׁ לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁלוֹ פְּדִיּוֹן:

יג. בְּתִים שֶׁפְּתַחְהֶן לְפָנִים וְחִלְלָן לְחוּץ, פְּתַחְהֶן לְחוּץ וְחִלְלָן לְפָנִים, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין פּוֹדִין בֶּהֶן מַעֲשֵׂר שְׁנִי כְּאֵלוֹ הֵן מִבְּפָנִים, וְאֵין אוֹכְלִין בָּהֶם קִדְשִׁים קְלִים כְּאֵלוֹ הֵן בַּחוּץ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מִכְּנֶגֶד הַחוּמָה וּלְפָנִים - כְּלָפְנִים. וּמִכְּנֶגֶד הַחוּמָה וְלְחוּץ - כְּלָחוּץ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: זֹו מִשְׁנַת רַבִּי עֲקִיבָה. מִשְׁנָה רֵאשׁוֹנָה, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין פּוֹדִין בֶּהֶן מַעֲשֵׂר שְׁנִי כְּאֵלוֹ הֵן

מִבְּפָנִים, וְאֵין אוֹכְלִין בָּהֶן קִדְשִׁים קְלִין כְּאֵלוֹ הֵן מִבַּחוּץ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: הֲרִי הֵן כְּלִשְׁכוֹת, אֶת שֶׁפְּתַחָהּ לְפָנִים - כְּלָפְנִים. וְאֶת שֶׁפְּתַחָהּ לְחוּץ - כְּלָחוּץ:

יד. לְשִׁכָּה בְּנוּיָה בְּקִדְשׁ וּפְתַחָהּ לְחוּל, תּוֹכָהּ - חוּל, וְגִגָּה - קִדְשׁ. אוֹכְלִין בָּהּ קִדְשֵׁי קִדְשִׁים, וְאֵין שׁוֹחֲטִין בָּהּ קִדְשִׁים קְלִים, וְאֵין חִיבִין עָלֶיהָ מִשׁוּם טְמֵאָה. בְּנוּיָה בַּחוּל וּפְתַחָהּ לְקִדְשׁ, אָף עַל פִּי שְׂאִין מִקִּימִין בֶּן, תּוֹכָהּ - קִדְשׁ, וְגִגָּה - חוּל. אוֹכְלִין בָּהּ קִדְשֵׁי קִדְשִׁים, וְשׁוֹחֲטִין בָּהּ קִדְשִׁים קְלִים, וְחִיבִין עָלֶיהָ מִשׁוּם טְמֵאָה. בְּנוּיָה בְּקִדְשׁ וּפְתַחָהּ לְחוּל וְלְקִדְשׁ, כְּלָהּ - קִדְשׁ. בְּנוּיָה בַּחוּל וּפְתַחָהּ לְקִדְשׁ וְלְחוּל, כְּלָהּ - חוּל. בְּנוּיָה בְּקִדְשׁ וּבַחוּל, וּפְתַחָהּ לְקִדְשׁ וְלְחוּל, כְּגוֹן: בֵּית הַמּוֹקֵד, תּוֹכָן וְגִגּוֹתֵיהֶן, מִכְּנֶגֶד הַקִּדְשׁ וְלְקִדְשׁ - קִדְשׁ, וּמִכְּנֶגֶד הַחוּל וְלְחוּל - חוּל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם לְעִנְיַן טְמֵאָה, מִכְּנֶגֶד הַחוּמָה וּלְפָנִים - כְּלָפְנִים, מִכְּנֶגֶד הַחוּמָה וְלְחוּץ - כְּלָחוּץ. אִם לְאֶכוֹל קִדְשִׁים - הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר פְּתַחָהּ:

טו. הֵיָתָה בְּנוּיָה בַּחוּמַת עֲזָרָה - אוֹכְלִין בָּהּ קִדְשֵׁי קִדְשִׁים, וְשׁוֹחֲטִין בָּהּ קִדְשִׁים קְלִים. הֵיָתָה בְּנוּיָה בַּחוּמַת יְרוּשָׁלַיִם - אוֹכְלִין בָּהּ קִדְשִׁים קְלִים וְאֵין פּוֹדִין בָּהּ מַעֲשֵׂר שְׁנִי:

טז. בֵּית הַבְּנוּיָה בַּחוּמָה, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּאֵלוֹ הוּא מִבַּחוּץ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כְּאֵלוֹ הוּא מִבְּפָנִים:

יז. כָּל הַלְּשָׁכוֹת כֵּלָן בְּנוּיּוֹת בְּקִדְשׁ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: תְּחוּמֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּכַתּוּבִים - נִדּוּנֵין כַּחוּצָה לְאֶרֶץ. רַבִּי אֱלֶעָזָר בְּרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: נִדּוּנֵין כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל:

יח. מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁכַנְסָה לִירוּשָׁלַיִם וְנִטְמָא, בֵּין שְׁנִטְמָא בְּאֵב הַטְּמֵאָה וּבֵין שְׁנִטְמָא בּוֹלֵד הַטְּמֵאָה, בֵּין מִבְּפָנִים בֵּין מִבַּחוּץ - בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: הַכֹּל יִפְדָּה וַיֵּאכֹל בַּפְּנִים. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: הַכֹּל יִפְדָּה וַיֵּאכֹל מִבַּחוּץ, חוּץ מִשְׁנִטְמָא בְּאֵב הַטְּמֵאָה מִבְּפָנִים; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: הַכֹּל יִפְדָּה וַיֵּאכֹל

כא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר: לֹא נִחְלָקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל הַדּוֹרֵף בְּחֻבֵּיּוֹת, שֶׁמִּפְתַּח וְאֵין צָרִיף לְעֵרוֹת. עַל מֵה נִחְלָקוּ? עַל הַדּוֹרֵף בַּגֵּת, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מִפְתַּח וּמַעֲרָה לַגֵּת. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מִפְתַּח וְאֵין צָרִיף לְעֵרוֹת:

מִסְכַּת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי פָּרָק שְׁלִישִׁי

א. הַמּוֹלִיף פְּרוֹת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי מִמָּקוֹם הַיָּקָר לְמָקוֹם הַזּוֹל, אוּ מִמָּקוֹם הַזּוֹל לְמָקוֹם הַיָּקָר – פּוֹדֵהוּ כְּשַׁעַר מְקוֹמוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה: בְּמֵה דְבָרִים אָמוּרִים? בְּשֵׁל דְּמַאי. אָבֵל בְּשֵׁל וְדַאי – פּוֹדֵין אוֹתוֹ כְּשַׁעַר הַמָּקוֹם הַזּוֹל:

ב. פּוֹדֵין מַעֲשֵׂר שְׁנֵי כְּשַׁעַר הַזּוֹל, כְּמוֹ שְׁחַנְגִּי לֹקַח אוֹתוֹ יוֹם, וְלֹא כְּמוֹ שֶׁהוּא מוֹכֵר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר: כְּמוֹ שְׁחַנְגִּי לֹקַח בְּאוֹתוֹ הַמֵּיִן. הַפּוֹרֵט דִּינָר כֶּסֶף לְמַעֲשֵׂר שְׁנֵי – כְּמוֹ שְׁחַנְגִּי לֹקַח וְלֹא כְּמוֹ שֶׁהוּא מוֹכֵר. הַמְצָרֵף דִּינָר זֶהֱבָ לְמַעֲשֵׂר שְׁנֵי – כְּמוֹ שְׁשֻׁלְחָנֵי פּוֹרֵט וְלֹא כְּמוֹ שֶׁהוּא מְצָרֵף. הֵיךְ מוֹלִיכֵנו מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וּמִשְׁתַּכֵּר עָלֵינוּ עַל שְׁוִיָּו רַבֵּעַ; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוֹדָה. רַבִּי מַאִיר אוֹמֵר: עַד דִּינָר. מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שְׁאֵין לוֹ דְּמִים – דִּיו שְׁיֵאמַר הוּא וְחוּמְשׁוֹ מַחְלָל עַל אִיסַר זֶה:

ג. מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שְׁאֵין דְּמִיו יְדוּעִים – נִפְדָּה עַל פִּי שְׁלֹשָׁה לְקוֹחוֹת וְלֹא עַל פִּי שְׁלֹשָׁה שְׁאֵין לְקוֹחוֹת, אֶפְלוּ אֶחָד מֵהֶן נִכְרִי, וְאֶפְלוּ אֶחָד מֵהֶן בְּעָלִים – כּוֹפִין אֶת הַבְּעָלִים לְפַתַּח רֵאשׁוֹן. אִם אָמַר: הֲרֵי הוּא שְׁלֵי בְּסַלְעַ, וְאֶחָד אוֹמֵר בְּסַלְעַ וְאֶסֶר – יְכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ. זֶה חֲמֹד בְּהַקְדָּשׁ מִבְּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי:

ד. אֵין פּוֹדֵין מַעֲשֵׂר שְׁנֵי אֶכְסָרָה אֶלָּא מְעוֹת. כִּיצַד? הֵיוּ לוֹ פְּרוֹת מְרַקֵּיבִין וּמְעוֹת מַחְלֵידִין – לֹא יֵאמַר: 'כַּמָּה אָדָם רוֹצֵה לְתַן בְּצַבּוֹר זֶה, וְכַמָּה אָדָם רוֹצֵה לְתַן בְּכָרִי זֶה', אֶלָּא אוֹמֵר: 'כַּמָּה אָדָם רוֹצֵה לְקַח לוֹ מְעוֹת בְּסַלְעַ', וְכַמָּה אָדָם רוֹצֵה לְקַח לוֹ פְּרוֹת בְּדִינָר':

בְּפָנִים, חוּץ מֵה שְׁנַטְמָא בְּאֵב הַטְּמָאָה בַּחוּץ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: הַכֹּל יְפָדָה וַיֵּאֱכַל בַּחוּץ, חוּץ מֵה שְׁנַטְמָא בּוֹלֵד הַטְּמָאָה מִבְּפָנִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: נְטָמָא בְּאֵב הַטְּמָאָה, בֵּין מִבְּפָנִים בֵּין מִבַּחוּץ – יְפָדָה וַיֵּאֱכַל בַּחוּץ. נְטָמָא בּוֹלֵד הַטְּמָאָה, בֵּין בְּפָנִים בֵּין בַּחוּץ – יְפָדָה וַיֵּאֱכַל בְּפָנִים. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: נְטָמָא בַּחוּץ, בֵּין בְּאֵב הַטְּמָאָה בֵּין בּוֹלֵד הַטְּמָאָה, יְפָדָה וַיֵּאֱכַל בַּחוּץ. נְטָמָא בְּפָנִים, בֵּין בְּאֵב הַטְּמָאָה בֵּין בּוֹלֵד הַטְּמָאָה – יְפָדָה וַיֵּאֱכַל בְּפָנִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר: לֹא נִחְלָקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל שְׁנַטְמָא בְּאֵב הַטְּמָאָה בַּחוּץ – שִׁיפְדָה וַיֵּאֱכַל בַּחוּץ. וְעַל שְׁנַטְמָא בּוֹלֵד הַטְּמָאָה בְּפָנִים – שִׁיפְדָה וַיֵּאֱכַל בְּפָנִים. עַל מֵה נִחְלָקוּ? עַל שְׁנַטְמָא בְּאֵב הַטְּמָאָה בְּפָנִים, וּבּוֹלֵד הַטְּמָאָה בַּחוּץ, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: נִפְדָּה בְּמָקוֹם, וַיֵּאֱכַל בְּמָקוֹם. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: נִפְדָּה בְּמָקוֹם, וַיֵּאֱכַל בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת:

יט. הַלְּקוֹחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שְׁנַטְמָא – יְפָדָה. רַבִּי יְהוֹדָה אוֹמֵר: יְקַבֵּר. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוֹדָה: מַחְמִיר אֶתְּהָ בְּטַפְלָה יְתֵר מִן הַעֶקֶר. אָמַר לָהֶם: מְצִינּוּ שֶׁהַחֲמִירוֹ בְּטַפְלָה יְתֵר מִן הַעֶקֶר, שֶׁהַתְּמוּרָה – חֲלָה עַל בַּעַל מוֹם מוֹם קְבוּעַ, הַקָּדָשׁ – אֵין חָל עַל בַּעַל מוֹם קְבוּעַ. אָמְרוּ לוֹ: מִמָּקוֹם שְׁבֵאתָהּ, מֵה לְהֵלֵן, תְּמַיִמִין – אֵין נִפְדִּין, וּבַעֲלֵי מוּמִין – גִּפְדִּין, אֵף כְּאֵן, טְהוּרִין – לֹא יְפָדוּ, טְמֵאִין – יְפָדוּ:

כ. הַמְּשֵׂאֵל קִנְיָן לְמַעֲשֵׂר שְׁנֵי, עַד שְׁלֵא גִיפֵן – לֹא קִנְיָה מַעֲשֵׂר, וּמִשְׁגִּיפֵן – קִנְיָה מַעֲשֵׂר. בְּמֵה דְבָרִים אָמוּרִים? בְּשֵׁל יֵיִן. אָבֵל שֶׁל צִיר וְשֶׁל חֲמֵץ וְשֶׁל מוֹרִיס, שֶׁל שְׁמֵן וְשֶׁל דְּבַשׁ, בֵּין גֶּפֶס בֵּין שְׁלֵא גֶפֶס – לֹא קִנְיָה מַעֲשֵׂר. בֵּין גֶּפֶס בֵּין שְׁלֵא גֶפֶס – עוֹלִים בְּאֶחָד וּמֵאָה. בֵּין גֶּפֶס בֵּין שְׁלֵא גֶפֶס – תּוֹרוֹם מֵאֶחָד עַל הַכֹּל. אֵימְתֵי אָמְרוּ קִנְיָה מַעֲשֵׂר? בּוֹזֵן שְׁפָלָה מַעֲשֵׂר. אָבֵל אִם הַפְּקִיד לְתוֹכָהּ רְבִיעִית שֶׁל חֲלִין, אֵף עַל פִּי שְׁגָפֶס – לֹא קִנְיָה מַעֲשֵׂר:

בן לוי שאכל מעשרותיו בטבלו, אף על פי שמתחייב בהן לשמים - אין לכהן בהן כלום, שנאמר בהן: "וזה אשר ירימו לה" - אין לה בהן אלא עד שיירמו:

יא. המביא פרות מן הגרן לעיר, הפריש תרומה ונתנה לכהן, מעשר ראשון ונתנו ללוי, מעשר עני ונתנו לעני - אין מחשב עמיהן דמי הבאה. אבל אם קרא להן שם בגרן - הרי זה מחשב עמיהן דמי הבאה:

יב. המוכר פרות לחברו, ואמר לו: פרות שמכרתי לך טבלין הם, בשור בכור הוא, זין נסך הוא - מה שאכלו אכלו, ויחזיר להן את הדמים. רבי שמעון בן אלעזר אומר: דבר שהנפש קצה בו - מה שאכלו אכלו ויחזיר להן את הדמים. דבר שאין הנפש קצה בו - מה שאכלו אכלו, וינקה להן מן הדמים:

יג. אין פודין מעשר שני בירושלים בזמן הזה. ואין אוכלין מעשר שני בירושלים בזמן הזה. ואין מחללין מעשר שני בירושלים בזמן הזה. ואין מוכרין מעשר שני בירושלים בזמן הזה. ואין מוציאין מעשר שני בירושלים בזמן הזה. ואם הוציא - הרי אלו ירקבו. המחלל מעות על פרות בירושלים בזמן הזה - בית שמאי אומרים: זה וזה מעשר שני. ובית הלל אומרים: המעות - כמות שהיו, והפרות - כמות שהיו:

יד. בית הלל אומרים: מפריש אדם מעשר ראשון של דמאי, ותורמו ואוכלו, ואין צריך להפריש שני. בית שמאי אומרים: צריך להפריש שני, שמא הורם הראשון - לא הורם השני. והלכה כדברי בית הלל:

טו. ראה אחד שהפריש מעשר שני - נאמן על הראשון; דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: נאמן על הראשון - נאמן על השני. אינו נאמן על השני - אינו נאמן על הראשון:

טז. הפריש תרומה ומעשר ראשון ומעשר שני ואכלן, על אותו המין - נאמן, על מין

ה. סלע, כמה תהא חסרה ולא יהיו מחללין עליה מעשר שני? לסלע - ארבע אסרות. ולדינר - איסר; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: לסלע - ארבע פונדיאות. ולדינר - פונדיון. רבי שמעון אומר: סלע - שמונה פונדיאות. ודינר - שני פונדיאות. יתר על כן - מחללה בשויה. עד כמה תפחת ויהא רשאי לקימה בסלע? סלע - עד שקל, ובדינר - עד רבע. פחות מכן, אפלו איסר - אין רשאים להחל עליה. היתה יוצא לסימון בסלע, ולמטבע בשקל, לסימון בשקל, ולמטבע בסלע - אין למעשר שני אלא כשער המטבע:

ו. המוכר פרות לחברו ונמצאו טבליים - רץ אחריו לתקנן. לא מצאו, בידוע שהן קמיין - צריך לעשר על ידו, אם בידוע שאין קמיין - אין צריך לעשר על ידו. ספק שהן קמיין ספק שאינן קמיין - מעשר עליהן וקורא שם למעשרותיהם:

ז. המוכר פרות לחברו, המוכר אומר: טבליים מכרתי לך, והלוקח אומר: מתקנין מכרת לי - כופין את המוכר לתקן משלם את שלו. הרי שלקחו של בית המלך את גרנו, אם מחמת החוב - צריך לעשר על ידו. אם מחמת אנס - אין צריך לעשר על ידו:

ח. האוכל פרות מעשר שני, בין בשוגג בין במזיד - יזעק לשמים; דברי רבן שמעון בן גמליאל. רבי אליעזר אומר: בשוגג - יזעק לשמים. במזיד - יחזור דמים למקומן. ואם היו מעות, שוגג - יזעק לשמים. מזיד - יחזור דמים למקומן; דברי רבן שמעון בן גמליאל. רבי אומר: בין שוגג בין במזיד - יחזור דמים למקומן:

ט. הגונב טבלו של חברו - משלם לו דמי טבלו; דברי רבי. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: דמי חלין שבו:

י. ישראל שאכל פרותיו בטבלו, אף על פי שמתחייב בהן לשמים - אין לכהן בהן כלום, שנאמר (במדבר יח, יט): "אשר ירימו" - אין לכהן בהן אלא עד שיירמו. וכן

אחר - אינו נאָמן; דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחֻכְמִים אומרים: אף על אותו המין - אינו נאָמן. לא כל הימנו שיתקין את עצמו ויבא ויקלקלנו:

יז. האומר: מעשר שני שבחפץ זה מחלל על איסור זה, ולא קבע לו מקום - רבי שמעון אומר: קרא שם. וחכמים אומרים: עד שיאמר: לצפוני או לדומי. מעשה ברבן שמעון בן גמליאל, ורבי יהודה, ורבי יוסי, שנכנסו אצל בעל הבית לכזיב, אמרו: לא נדע היאך בעל הבית הזה מתקן את פרותיו. כיון שהרגיש בהן, הלך והביא לפניו דלוסקיא מלא דיגרי זהב. אמרו לו: היאך אתה מתקן את פרותיך? אמר להם, כך וכך אני אומר: מעשר שני שבחפץ זה מחלל על איסור זה. אמרו לו: צא ואכול את פרותיך, השתפרת במעות, אבדת נפשות:

יח. חבר שמת והניח פרות, אפלו באותו היום כנס - הרי הן בחזקת מתקנין:

מִסְכַּת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי פָּרָק רַבִּיעִי

א. הפודה מעשר שני שלו - הרי זה חיב בחמש. אחד הכונס מתוך שלו, ואחד הלוקח מן הכותי ומן הנכרי פרות טבילים, אחד שירש, ואחד שנתן לו במתנה - הרי זה חיב בחמש. כיצד חיב בחמש? הפודה בסלע - נותן חמשה דיגרין. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: הפודה בשקל - נותן חמשה של סלע. הפודה במעשר, אם רצה לדקדק - דקדק. כיצד? חלל על הסלע ונמצאת רעה, על הטריסית ונמצאת רעה - יחליף:

ב. מערימין על מעשר שני לפוטרו מן החמש. כיצד? אומר אדם לבנו ולבתו הגדולים, לעבדו לשפחתו העברים: 'הילך מעות אלו ופדה לך בהן את מעשר זה'. אבל לא יאמר לו: 'פדה לי בהן את מעשר זה'. אמר רבי יהושע בן קרחה: בראשונה היו נוהגין כך. משרבו הרמאין: אומר אדם לחברו: 'הרי הפרות האלו נתונין לך במתנה', וחזור ואומר לו: 'הרי הן מחללין

על פרות שיש לי בבית'. ובלבד שלא יאמר לו: 'הרי הן מחללין על מעות שיש לי בתוך הכיס עד שיזכה בעל הבית לתוך ידו, או עד שישכר לו את מקומו':

ג. מפקיד אדם מעשר שני שלו אצל חבר, ושל דמאי אצל עם הארץ. אבא חלקיה מן קרויה אומר: בראשונה היו עושין כן. חזרו לומר: אפלו חבר - אין מפקידין אצלו, שאין אתה יודע מי עומד אחריך:

ד. נתן לו את הקרן ולא נתן לו את החמש - רבי אליעזר אומר: חלל. וחכמים אומרים: לא חלל. אמר רבי: נראין דברי רבי אליעזר בשבת, ודברי חכמים בחול:

ה. מי שלא קרא שם למעשר שני של דמאי - רבי אליעזר אומר: יאכל. וחכמים אומרים: לא יאכל. אמר רבי יוסי: נראין דברי רבי אליעזר בשבת, ודברי חכמים בחול:

ו. שני אחין ושני שתפין, אב ובנו - פודין זה לזה מעשר שני, ונותנין זה לזה מעשר עני. אמר רבי יהודה: תבא מארה לאדם שנותן מעשר עני לאביו. לא אמרו אלא את שהיו שניהם עניים:

ז. אשתו - אין פודה לו את המעשר. רבי שמעון בן אליעזר אומר: אשתו פודה לו את המעשר:

ח. כל אלו שאמרו: 'פודין זה לזה מעשר שני' - נותנין זה לזה מעשר עני. מודה רבי שמעון בן אלעזר באשתו, שאף על פי שפודה לו את המעשר - שאין נותנין לה מעשר עני:

ט. מפרישין תרומת מעשר על פרות עם הארץ, אף על פי שעושה תקלה לבאין אחריה. כיצד? הוציא פרות מתוך ביתו, ואמר לו: 'הפרש על אלו' - לא הפריש אלא עד מקום שהוא לוקח. מחללין מעשר שני על מעות עם הארץ, אף על פי שעושה תקלה לבאים אחריה. כיצד? הוציא מעות מתוך ביתו, ואמר לו: חלל על אלו - לא

חלל, אלא עד מקום לוקח, ופורט לו דינר לאלתר. אם מחמת החוב - מתר. ואם מחמת מלוה - הרי זה אסור, עד שילך לתוך ביתו ויחזור:

י. קטן שמוכר בשוק - מפרישין עליו מעשר שני. כיצד? נתן לו טריסית, בין שהיא ביד הלוקח, בין שהיא ביד המוכר, בין שהיא באונקלין - מפריש עליו והולך, וחוזר ומביאו. נטל הימנו דינר - מפריש עליו והולך. ולא עוד: אלא שאדם מוציא דינר מתוך ביתו - מפריש עליו והולך, וחוזר ומביאו לו באחרונה, ואומר לו: 'על זה חלתי':

יא. לקח הימנו עשרה דינרין של זהב - לא יחלל על כלן אלא על אחד מהם. לקח הימנו עשרה כורין של חטין - לא יפריש על כל המגורה אלא על אחד מהם. לקח הימנו עשר חביות של יין - לא יפריש על כל האוצר, אלא על אחת מהן. לקח הימנו עשר אגדות של ירק - לא יפריש על כל האונקלי אלא על אחת מהן, שלא להפחית את השוק בעיניו:

יב. מוכר מעשר שני לשם חלין. לא ימכרנו לשם מעשר, מפני שפגם את המעשר. יש לו חלין ומעשר שני מערבין זה בזה ומבקש למוכרו - מוכר ראשון ראשון ונותן לתוך האונקלי. נתנו כלן בכרף - נוטל דמיהן בכרף. אלו שרוצה - מוכר לשם חלין, ואלו שרוצה - מוכר לשם מעשר שני:

יג. האומר: 'מעשר שני מחלל על סלע שתעלה בידי מכיס זה', ו'על דינר שיעלה בידי מכיס זה' - רבי יוסי אומר: לא חלל. וחקמים אומרים: חלל. מודה רבי יוסי לחקמים, באומר: 'מעשר שני מחלל על סלע חדשה שתעלה בידי מכיס זה', ו'על דינר חדש שיעלה בידי מכיס זה' - שזה חלל. מודים חכמים לרבי יוסי, באומר: 'מעשר שני מחלל על סלע שהיתה ביד בני', ו'על דינר שהיה ביד בני' - שלא חלל, שאני אומר: שמה לא היתה בידו באותה שעה:

יד. האומר: 'מעשר שני מחלל על סלע שאפרט מן הדינר', ו'על טריסין שאפרט מן הסלע' - פורט לו דינר ונוטל הימנו סלעים ונוטל הימנו טריסית. נותן אדם לחברו טריסית טברית, ונוטל הימנו צפורית. צפורית ונוטל הימנו טברית. שני פונדיון. פונדיון, ונוטל הימנו שני איסרין. נותן אדם לחברו מעין ונוטל ממנו דינר. דינר, ונוטל ממנו פונדיון. אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים? בדמאי, אבל בודאי - אסור. ומחללין נחשת על פרות. אף בדמאי מחללין אותו נחשת על נחשת. נותן אדם לחברו גולגית ונוטל הימנו דינר ונוטל הימנו פונדיון. אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים? בדמאי ובדחק, אבל בודאי ובכרח - הרי זה אסור:

טו. היה עובר ממקום למקום ובידו מעות, אם עתיד לחזר למקומו - מחללן כשער מקומו. ואם לאו - מחללן בשניהן ובשער אותו מקום:

טז. הפריש תרומה, ומעשר ראשון, ומעשר שני, ולא קרא להן שם. - רבי יוסי אומר: נתקדשו. רבי יהודה אומר: לא נתקדשו. רבי מאיר אומר: אם עתיד לקרות להן שם - אין בהן קדשה, עד שיקרא להן שם, אם אין עתיד לקרות להן שם - פינן שהפרישן נתקדשו:

יז. פדה הימנו מעשר בסלע, ולא הספיק למדודו עד שעמד בשתים, מה שפדה - פדה, ומדת הדין ביניהם. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מעשר שני - משיכתו הוא פדיונו. פדה ממנו מעשר בשתים, ולא הספיק למושכו עד שעמד בסלע, מה שפדה - פדה, ומדת הדין ביניהם, שמעשר שני - פדיתו היא משיכתו. רבן שמעון בן גמליאל ורבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקא אומרים: אף הקדש - פדיתו היא משיכתו:

יח. המניח איסר ואכל עליו חציו, והלך למקום אחר והרי הוא יוצא בפונדיון - יאכל עליו עוד איסר. המניח פונדיון ואכל

עָלְיו חֲצִיּו, וְהִלֵּךְ לְמָקוֹם אַחַר וְהָרִי הוּא יוֹצֵא בְּאֶסֶר – יֹאכַל עָלְיו פֶּלֶג. זֶה הַכֹּלל: עַד שֶׁלֹּא פָּדָאו, מֵה שֶׁהִשְׁבִּיחַ – הַשְּׁבִיחַ לְפִי חֲשַׁבּוֹן, וּמֵה שֶׁפָּגַם – פָּגַם לְפִי חֲשַׁבּוֹן. אַחַר שֶׁפָּדָאו, מֵה שֶׁהִשְׁבִּיחַ – הַשְּׁבִיחַ לְשָׁנִי, וּמֵה שֶׁפָּגַם – פָּגַם לְשָׁנִי:

מִסְכַּת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי פָּרָק חֲמִישִׁי

א. מִצָּא כְּלִי וְכָתוּב עָלָיו: 'אֶלֶף, דָּלֶ"ת, חֵי"ת, טִי"ת, רִי"ש, תִּי"ו' – הָרִי זֶה תְּרוּמָה'.
 יו"ד מ"ם – הָרִי זֶה מַעֲשֵׂר. פ"א שִׁי"ן – הָרִי זֶה שְׁנֵי. עִי"ן – הָרִי זֶה עֲנִי וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: כֵּלָן שְׁמוֹת אָדָם הֵן. אֲבָל מִצָּא חֲבִית מְלֵאָה פְּרוֹת, וְכָתוּב עָלֶיהָ: 'תְּרוּמָה' – הָרִי זֶה תְּרוּמָה. 'מַעֲשֵׂר' – הָרִי זֶה מַעֲשֵׂר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אֶפְלוּ מִצָּא חֲבִית מְלֵאָה פְּרוֹת, וְכָתוּב עָלֶיהָ: 'תְּרוּמָה' – הָרִי אֵלּוּ חֲלִין. שְׂאֲנִי אוֹמֵר: אֲשַׁתְּקֵד הֵיתָה מְלֵאָה תְּרוּמָה וּפְנָה, וְחֹזֵר וּמְלֵאָה חֲלִין. מוֹדֵה רַבִּי יוֹסִי: שְׂאֵם כָּתוּב בְּחֵרֶס וְנִתְּנוֹן עַל גְּבִי חֲבִית, בְּנִיר וְנִתְּנוֹן עַל פִּי עֲגוּל, אִם תְּרוּמָה – הָרִי זֶה תְּרוּמָה, אִם מַעֲשֵׂר – הָרִי זֶה מַעֲשֵׂר:

ב. מִצָּא כְּלִי חֵרֶס וְכָתוּב עָלֶיהָ קו"ף קָרְבָן – הָרִי זֶה קָרְבָן, וּמֵה שֶׁבִּתְּוֹכוֹ קָרְבָן; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין דֶּרֶךְ אָדָם לְהִיּוֹת מְקַדֵּשׁ כְּלִי חֵרֶס. מִצָּא כְּלִי מִתְּכוֹת כָּתוּב עָלָיו 'קָרְבָן', אִם הִיָּה רִיקָן – אֶסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, עַד שֶׁיִּדְּעַ שֶׁהוּא שֶׁל הַקֹּדֶשׁ וְנִפְדָּה. אִם הִיָּה מְלֵא – הוּא וּמֵה שֶׁבִּתְּוֹכוֹ קָרְבָן:

ג. מִצָּא כְּלִי חֵרֶס וְכָתוּב עָלֶיהָ קָרְבָן – הָרִי זֶה קָרְבָן. מִצָּא כְּלִי חֵרֶס וְכָתוּב עָלֶיהָ מַעֲשֵׂר שְׁנֵי – הָרִי זֶה מַעֲשֵׂר שְׁנֵי. מַעֲשֵׂר סֶתֶם – מְטִילִין עָלָיו שְׁנֵי חוֹמְרִין. לְעֵלוֹת וּלְאוֹכְלוּ בִירוּשָׁלַיִם – הָרִי אֵלּוּ חֲלִין. 'לְשֵׁם יוֹסֵף' וּלְשֵׁם שְׁמַעוֹן' – אֵינּוּ כְּלוּם:

ד. הָאוֹמֵר: 'מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שִׁישׁ לִי בְּבֵית', וְנִמְצָא בְּעֵלֶיהָ. 'בְּעֵלֶיהָ', וְנִמְצָא בְּבֵית. 'בְּכִיס' וְנִמְצָא בְּדִלְסָקִים. 'בְּדִלְסָקִים' וְנִמְצָא בְּכִיס – הָרִי אֵלּוּ חֲלִין. 'מַעֲשֵׂר שְׁנֵי יֵשׁ לִי', וְהִלֵּךְ לוֹ, וּמִצָּאוּ בֵין בְּבֵית בֵין בְּעֵלֶיהָ בֵין בְּכִיס בֵין בְּדִלְסָקִים – הָרִי אֵלּוּ מַעֲשֵׂר שְׁנֵי. 'כִּיס מַעֲשֵׂר שְׁנֵי יֵשׁ לִי בְּתוֹךְ הַבַּיִת', הִלֵּךְ וּמִצָּא שֵׁם שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה כִּיסִין, הַגְּדוּל – מַעֲשֵׂר שְׁנֵי, וּשְׁנַיִם הַקְּטָנִים – חֲלִין. לֹא יֹאכַל מִן קְטָנִים עַד שֶׁיַּחֲלֵלֵם עַל הַגְּדוּל:

ה. 'שְׁמוּנָה שֶׁל זֶהָב יֵשׁ לִי בְּכִיס', וְהִלֵּךְ וּמִצָּא שְׁמֹנֶה דִינָרֵי זֶהָב – הָרִי אֵלּוּ מַעֲשֵׂר שְׁנֵי. 'שְׁמוּנָה דִינָרֵי זֶהָב יֵשׁ לִי בְּכִיס', וְהִלֵּךְ וּמִצָּא שְׁמֹנֶה שֶׁל זֶהָב – הָרִי אֵלּוּ חֲלִין. 'שְׁמֹנֶה שֶׁל חֲלִין יֵשׁ לִי בְּכִיס', וְהִלֵּךְ וּמִצָּא חֲמִשִּׁים סֶלַע אוֹ מֵאֵתִים זוּזֵי. 'מֵאֵתִים זוּזֵי' אוֹ 'חֲמִשִּׁים סֶלַע', וְאַחַר כֵּךְ מִצָּא שְׁמֹנֶה דִינָרֵי זֶהָב – הָרִי אֵלּוּ מַעֲשֵׂר שְׁנֵי. 'שְׁמוּנָה דִינָרֵי זֶהָב יֵשׁ לִי בְּכִיס', וְהִלֵּךְ וּמִצָּא חֲמִשִּׁים זוּזֵי אוֹ מֵאֵתִים זוּזֵי. 'מֵאֵתִים זוּזֵי' אוֹ 'חֲמִשִּׁים סֶלַע', אַחַר כֵּךְ מִצָּא שְׁמֹנֶה – הָרִי אֵלּוּ חֲלִין. 'הָרִי שֵׁם מְנָה וּמִצָּא מֵאֵתִים' – חֲלִין וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי מְעַרְבִין זֶה בְּזֶה; דְּבָרֵי רַבִּי. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: הַכֹּל חֲלִין. 'מֵאֵתִים וּמִצָּא מְנָה' –

שְׁנֵאָמַר "מִכֵּל חֶלְבוֹ תְּרִימוּ תְּרוּמָה". טִי"ת – רוּמוֹ אֵל טוֹבוֹ שֶׁהוּא תְּרוּמָה. רִי"ש – רֵאשִׁית שֶׁהַתְּרוּמָה נִקְרָאת רֵאשִׁית. תִּי"ו תְּרוּמָה. פ"א שִׁי"ן – שְׁנֵי כִי הָאוֹת פ' רוּמוֹת שְׁצָרֵךְ פְּדִיוֹן. וּבְאוֹתִיּוֹת יו"ד מו"ם – חוֹשֵׁשׁ שְׁמוֹא הוּא מַעֲשֵׂר, הָאוֹת י' – רוּמוֹ לְאֶחָד מִן עֲשָׂר, וְהָאוֹת מ' – רוּמוֹת לְמַעֲשֵׂר.

1 בִירוּשָׁלַיִם מִסְכַּת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי (פָּרָק רִבְעִי חֲלֵכָה ו') מְבַאֵר טַעַם הַדְּבָר. אֶלֶף – קְדֻמִּיתָא הָאוֹת אֶלֶף תַּחֲלָה לְאוֹתִיּוֹת, וְרוּמוֹת לְתְּרוּמָה שֶׁהִיא תַּחֲלָה לְהַפְּרוֹשׁוֹת. דָּלֶ"ת – רוּמוֹת אֵל דְּמוּעַ וְדְמוּעַ הוּא תְּרוּמָה שְׁנֵאָמַר "מִלֵּאֲתָךְ וְדְמוּעַד לֹא תֵאָחֵר". חֵי"ת – רוּמוֹת לְתַבַּת חֶלְבוֹ וְחֶלְבוֹ רוּמוֹ לְתְּרוּמָה,

מְנָה מְנַח וּמְנָה מוֹטָל; דְּבַרְי רַבִּי. וְחֻכְמִים
אוֹמְרִים: הַכֹּל חֲלִין:

ו. הִיָּה חוֹלָה וּמִשְׁתַּק, אָמְרוּ לוֹ: 'הֵיכָן מַעֲשֵׂר
שְׁנֵי שְׁלֹף? הֲרָאָן בְּאַצְבָּעוֹ, כֶּף וְכַף הֵן.
'שְׁמָא בְּמָקוֹם פְּלוּנֵי הֵן?' הֲרֹכִין בְּרָאשׁוֹ –
בּוֹדְקִין אוֹתוֹ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים. אִם אָמַר עַל
'לְאוּ' לְאוּ וְעַל 'הֵן' הֵן – דְּבַרְי קְיָמִין. הִיָּה
מַצְטַעַר: 'הֵיכָן מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שֵׁל אַבָּא? בָּא
בְּעַל חִלוּם אָמַר לוֹ: 'כֶּף וְכַף הֵן', בְּמָקוֹם
פְּלוּנֵי הֵן' – זֶה הִיָּה מַעֲשֵׂה, וּמַצָּאוּ שֵׁם
מְעוֹת, וּבָאוּ וְשָׁאלוּ אֶת הַחֻכְמִים וְאָמְרוּ:
הֲרִי אֵלוֹ חֲלִין, שְׂדַבְרֵי חִלּוּמֹת – לֹא מַעֲלִין
וְלֹא מוֹרִידִין:

ז. הָאוֹמֵר לְבָנָיו: 'אִפְלוּ אַתֶּם מֵתִים, אַל
תִּגְעוּ בְּזוּתֵי זוּ'. הִלְכוּ וּמַצָּאוּ שֵׁם מְעוֹת –
הֲרִי אֵלוֹ חֲלִין. רָאוּ אֶת אַבְיָהֶן שֶׁהִטְמִין
מְעוֹת בְּשִׂדָּה בְּתַבְהָ בַּמַּגְדָּל, וְאָמַר: 'שֵׁל
פְּלוּנֵי הֵן'; 'שֵׁל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי הֵן', אִם כְּמַעֲרִים
– לֹא אָמַר כְּלוּם, אִם כְּמִתְפַּנֵּן לְעֵדוֹת –
דְּבַרְי קְיָמִין. אָמַר לָהֶם אַחַד: 'אֲנִי רֵאִיתִי
אֶת אַבְיָכֶם שֶׁהִטְמִין בְּשִׂדָּה, בְּתַבְהָ, וּבַמַּגְדָּל'
– דְּבַרְי קְיָמִין. 'בְּמָקוֹם פְּלוּנֵי, בְּשִׂדָּה
פְּלוּנֵית' – לֹא אָמַר כְּלוּם. זֶה הַכֵּלָל: כָּל
הַמַּצְוֵי לָהֶם – לֹא אָמַר כְּלוּם. כָּל שְׂאִין מַצְוֵי
לָהֶם – דְּבַרְי קְיָמִין:

ח. אָמַר לוֹ כּוּכַס: 'טְלִית זוּ, שֵׁל אַבְיָה הִיתָה,
וְלִקְחָתִיָּה הִימְנוּ' – נֶאֱמַן, הוּא הִפֵּה שְׂאֶסֶר
הוּא הִפֵּה שֶׁהִתִּיר. אִם יֵשׁ עֲדִים שֶׁהִיָּה שֵׁל
אַבְיוֹ, וְאוֹמַר: 'לִקְחָתִיָּה הִימְנוּ' – אֵינּוּ נֶאֱמַן:

ט. אַחֲרִים אוֹמְרִים: אֵילָן שֵׁל הַקֹּדֶשׁ –
סוֹקְרִין אוֹתוֹ בְּסַקְרָא. בֵּית עֲבוּדָה זֹרָה –
מִפְּחָמִין אוֹתוֹ בְּפִחְמִין. בֵּית מִנְגַּע – מִטִּילִין
עָלָיו אֶפֶר מִקְלָה. מְקוֹם הַרוּג – מַצִּינִין אוֹתוֹ
בְּדָם. עֲגָלָה עֲרוּפָה – מַצִּינִין אוֹתוֹ בַּמַּגּוּרָה
שֵׁל אַבְנִים:

י. כָּרֶם רַבְעֵי – עוֹלָה לִירוּשָׁלַיִם מֵהֶלֶךְ יוֹם
לְכָל צַד. בְּמָה דְּבָרִים אָמְרוּם? בְּכָרֶם שֵׁישׁ
בוֹ חֲמִשָּׁה גְּפָנִים. אֲבָל כָּרֶם שְׂאִין בוֹ חֲמִשָּׁה
גְּפָנִים, וְשָׂאֵר כָּל הָאֵילָן – הֲרִי זֶה נִפְדָּה
סְמוּךְ לַחוּמָה. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל

אוֹמַר: אַחַד כָּרֶם שֵׁישׁ בוֹ חֲמִשָּׁה גְּפָנִים,
וְאַחַד כָּרֶם שְׂאִין בוֹ חֲמִשָּׁה גְּפָנִים – הֲרִי זֶה
עוֹלָה לִירוּשָׁלַיִם, וּמַחֲלַק הִימְנוּ לְשִׁכְנָיו
וְלִקְרוּבָיו וְלַמִּדְעֵי, וּמַעֲטַר בוֹ אֶת הַשּׁוּק.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: אֵין בְּזֶה עֲטוּר הַשּׁוּק. אֲלֹא
פּוֹדָהוּ בְּשַׁעַר הַזּוּל, וְדַמְיוּ נֶאֱכַל כְּמַעֲשֵׂר
שְׁנֵי. מִשְׁחָרַב הַבַּיִת, בֵּית דִּין הֲרֵאשׁוֹן לֹא
אָמְרוּ בוֹ כְּלוּם. בֵּית דִּין הָאֲחֵרוֹן גִּזְרוּ שִׁיָּהּ
זֶה נִפְדָּה סְמוּךְ לַחוּמָה. מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר
שֶׁהִיָּה לוֹ כָּרֶם בְּצַד כְּפַר טְבִי בַּמִּזְרַח לוד,
וְרָצָה לְהַפְקִירוֹ. אָמְרוּ לוֹ תַלְמִידָיו: אֵין אַתָּה
צָרִיךְ לְהַפְקִירוֹ, כִּכְּבַר נִמְנוּ חֲבָרִיף לְהִתִּירוֹ.
וְלֹא רָצָה לְפַדּוֹתוֹ. אָמְרוּ תַלְמִידָיו: רַבִּי!
מִשְׁגִּזְרוּ שִׁיָּהּ זֶה נִפְדָּה סְמוּךְ לַחוּמָה אַתָּה
צָרִיךְ לְפַדּוֹתוֹ. עֲמַד רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וּבְצָרוֹ
וּפְדָאוּ. וְשָׂאֵר כָּל הָאֵילָן נִטְעָ רַבְעֵי – כְּמַעֲשֵׂר
שְׁנֵי:

יא. כָּרֶם רַבְעֵי – בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: אֵין לוֹ
חֶמֶשׁ וְאֵין לוֹ בַּעוּר. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: יֵשׁ
לוֹ חֶמֶשׁ. בְּמָה דְּבָרִים אָמְרוּם? בְּשִׁבְעִיעִית,
אֲבָל בְּשָׂאֵר שְׁנֵי שְׁבֻעַ – יֵשׁ לוֹ חֶמֶשׁ וְיֵשׁ לוֹ
בַּעוּר; דְּבַרְי רַבִּי. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמַר: אַחַד
שְׁבִיעִית וְאַחַד שְׁנֵי שְׁבֻעַ. בֵּית שְׂמַאי
אוֹמְרִים: אֵין לוֹ חֶמֶשׁ וְאֵין לוֹ בַּעוּר, וּבֵית
הֵלֵל אוֹמְרִים: יֵשׁ לוֹ. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים:
אֵין גּוּמְמִין אוֹתוֹ, וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים:
גּוּמְמִין אוֹתוֹ. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: אֵין פּוֹדִין
אוֹתוֹ עֲנָבִים אֲלֵא יֵין, וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: יֵין
וְעֲנָבִים. אֲבָל הַכֹּל מוֹדִים שְׂאִין פּוֹדִין
בְּמַחְבֵּר לְקַרְקַע. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: אֵין
נוֹטְעִין אוֹתוֹ בְּרַבְעִיעִית שֶׁהַרְבִּיעִית שְׁלוֹ חָל
לְהִיּוֹת בְּשִׁבְעִיעִית, וּבֵית הֵלֵל מִתִּירִין:

יב. אֵילָן שֶׁנִּטְעָנוּ בְּעֶרְבַר רֵאשׁ הַשְּׁנָה שֵׁל
שְׁבִיעִית – אֵין מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שְׁלוֹ מִתְבַּעַר אֲלֵא
בְּשִׁבְעִיעִית. הַמַּקְדִּישׁ מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שְׁלוֹ – הֲרִי
זֶה פּוֹדָה עַל מְנַת לַתָּן לְהַקְדִּישׁ אֶת שְׁלוֹ,
וְלַמַּעֲשֵׂר שְׁנֵי אֶת שְׁלוֹ:

יג. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: (דְּבָרִים כו, יג) "בְּצַרְתִּי
הַקֹּדֶשׁ" – זוֹ תְרוּמָה. "מִן הַבַּיִת" – זוֹ חֵלֶה.
"נִתְתַּיִן לְלוּי" – זוֹ מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן. "וְגַם
נִתְתַּיִן" – זוֹ תְרוּמַת מַעֲשֵׂר. "לְגַר לִיתוּם

וְלֹאֲלַמְנָהּ - זוּ מַעֲשֵׂר עֵינִי. "כִּכְלָ מִצְוֹתָי
אֲשֶׁר צִוִּיתִנִּי" - וְאֶכְלוּ בִשְׁעָרֶיךָ וְשִׁבְעוּ -
זוּ מַעֲשֵׂר שְׁנֵי דָבָר אַחֵר: כִּינּוֹן שֶׁהַפְּרִשְׁתוּ מִן
הַבַּיִת - אֵין אַתָּה זָקוּק לוֹ:

י.ד. כָּל הַעוֹסְקִין בְּמִצְוֹת - פִּיהֶם פְּתוּחַ
בַּתְּפִלָּה לְפָנֵי הַמַּקּוֹם. שְׁנֹאֲמַר (אִיּוֹב כב,
כח): "וַתִּגְדַּר אִמֶּר וַיִּקָּם לָךְ" וְגו'. וְאוֹמַר
(יִשְׁעִיָּה לח, ב): "וַיִּסַּב חֲזָקִיהוּ פָּנָיו וְגו'
וַיֹּאמֶר אֲנִי ה' זָכַר נָא" וְגו'. וְאוֹמַר (דְּבָרִים
כו, טו): הַשְּׂקִיפָה מִמַּעוֹן קִדְשֶׁךָ וְגו' - זוּ
מַקּוֹם הַשְּׂקִיפָה, שְׁנֹאֲמַר (תְּהִלִּים פה, יב):
"אָמַת מֵאַרְץ תִּצְמַח" וְגו'. מִן הַשָּׁמַיִם -
מֵאֲצֵר טוֹב שֶׁבַשְּׁמַיִם, שְׁנֹאֲמַר (דְּבָרִים כח,
יב): "יִפְתַּח ה' לָךְ אֶת אוֹצְרוֹ הַטּוֹב אֶת
הַשָּׁמַיִם". וְכִרְוֹךְ אֶת עַמְּךָ - הַכֹּל בְּכֹלל
הַבְּרָכָה. (שֵׁם): "כִּרְוֹךְ אַתָּה בְּעִיר". אֶת
יִשְׂרָאֵל - הַכֹּל בְּזִכּוֹת יִשְׂרָאֵל, שְׁנֹאֲמַר
(דְּבָרִים לג, כח): "וַיִּשְׁכּוֹן יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּדָד
עֵין יַעֲקֹב". וְאֶת הָאֲדָמָה - בְּזִכּוֹת הַמִּזְבֵּחַ,
שְׁנֹאֲמַר (שְׁמוֹת כ, כא): "מִזְבַּח אֲדָמָה
תַּעֲשֶׂה" וְגו'. אֲשֶׁר נִתְּתָ לָנוּ - הַכֹּל בְּכֹלל לְפִי
מִתְּנוּת, שְׁנֹאֲמַר (דְּבָרִים ו, יא): "וּבְתֵימִים
מִלֵּאִים כָּל טוֹב" וְגו'. כֹּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ - זוּ
שְׁבוּעָה שֶׁל אֲבֵרָהָם שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית כב,
טז): "וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נָאִם ה' יַעַן כִּי"
וְגו'. לְאַבְרָהָם - הַכֹּל בְּזִכּוֹת שְׁבָטִים,
שְׁנֹאֲמַר (חִבְקוּק ג, ט): "שְׁבַעוֹת מִטּוֹת אִמֶּר
סֵלָה". אֲרֵץ - זוּ אֲרֵץ עֲצֻמָּה. שְׁנֹתָ לָנוּ -
כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (יחֲזַקְיָאֵל מח): "מִפְּאֵת קֳדִים
עַד פְּאֵת יָם דִּן אַחַד. מִפְּאֵת קֳדִים וְעַד פְּאֵת
יָם רְאוּבֵן אַחַד. מִפְּאֵת קֳדִים עַד פְּאֵת יָם
נִפְתְּלֵי אַחַד". זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ - מְלַמֵּד:
שֶׁהַמַּעֲשָׂרוֹת נוֹתְנִין טַעַם וְרִיחַ וְשֶׁמֶן הַדֶּגֶן
בְּפִרוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אוֹמֵר: טְהִירָה
- נְטִילָה אֶת הַטַּעַם וְאֶת הָרִיחַ. מַעֲשָׂרוֹת -
נְטִלוּ אֶת הַשֶּׁמֶן וְאֶת הַדֶּגֶן:

מִסְכַּת חֵלֶה פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר: אִף הַקְּרָמִית
חִיבַת בַּחֲלָה. רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
מִשֵּׁם אֲבִי: אֵיזְהוּ חִלוּט? הַנּוֹתֵן קֶמַח לַתּוֹךְ
חֲמִין. הַמְעִיסָה, חֲמִין לַתּוֹךְ קֶמַח. וְחֲכָמִים

אוֹמְרִים: אַחַד זוּ וְאַחַד זוּ, הַנְּעִשִׂית בְּאֶלְפֵס
וּבְקַדְרָה - פְּטוּרָה. הַנְּעִשִׂית בַּתְּנוּר - חִיבַת:

ב. הַמְלוּי שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּפּוֹעֲלֵי נִכְרִים עוֹשִׂין
בְּתוֹכּוֹ - חִיבַת בַּחֲלָה. הַמְלוּי שֶׁל נִכְרִים
וּפּוֹעֲלֵי יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין בְּתוֹכּוֹ - פְּטוּר מִן
הַחֲלָה. הַעוֹשֶׂה עֶסֶה לְרַבִּים - חִיבַת בַּחֲלָה.
הַעוֹשֶׂה עֶסֶה לְאֶחָד בַּצֵּק - חִיבַת בַּחֲלָה:

ג. קֶמַח קְלוּי שֶׁנִּבְלָו וְעִשָּׂאוֹ עֶסֶה - חִיבַת
בַּחֲלָה. עֶסֶת אֲרֻנּוֹנָא - חִיבַת בַּחֲלָה, מִפְּנֵי
שְׁחִיבַת בְּאַחֲרֵי־תֵתָה עַד שְׁעָה שְׁיִמְסַר. עֶסֶת
מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בִירוּשָׁלַיִם - חִיבַת בַּחֲלָה. סִפְק
מְדַמַּע - חִיבַת בַּחֲלָה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְרַבִּי
יוֹסִי פּוֹטֵר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: מְדַמַּע - פְּטוּר
מִן הַחֲלָה. סִפְק מְדַמַּע - נֶאֱכַל מִשּׁוּם דְּמַע
וְחִיבַת בַּחֲלָה:

ד. אִמֵּר רַבִּי אֱלֵעָזָר: שְׂאֵלְתִי אֶת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ:
חִלוֹת תּוֹדָה וְרִקְיָקִי נְזִיר, מַה הֵן בַּחֲלָה?
אָמַר לִי: פְּטוּרוֹת. וּכְשֶׁבִאתִי וְשְׂאֵלְתִי אֶת
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אָמַר לִי: עֲשֵׂאֵן לַעֲצֻמוֹ - פְּטוּר.
לְמַכּוֹר בְּשׁוּק - חִיבַת. וּכְשֶׁבִאתִי וְהִרְצִיתִי
דְּבָרִים לְפָנָי רַבִּי אֱלֵעֶזֶר בֶּן עֲזַרְיָה, אָמַר לִי:
הַבְּרִית! אֵלוּ דְּבָרִים נֶאֱמָרוּ מֵהַר חֹרֵב:

ה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עֶסֶת כְּלָבִים - מַעֲצֻמָּה
נִכְרַת. עֲשֵׂאֵן כְּעֵבִין - חִיבַת. עֲשֵׂאֵה לְמוֹדִין
- פְּטוּרָה:

ו. כֵּהֵן שִׁשִּׁיר קֶמַח בְּעֶסֶק עֶסְתּוֹ, וְכֵן הָאִשָּׁה
שִׁשִּׁירָה קֶמַח בְּעֶסְתָּה - הַקֶּמַח וְהַשְּׂאוֹר
מִצְטָרְפִין לְחִמְשַׁת רְבָעִים לְאִסּוֹר אֶת הָעֶסֶה.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ: בַּעַל הַבַּיִת
- אַחַד מַעֲשָׂרִים וְאַרְבַּע? מִפְּנֵי שְׁעִינוּ יָפָה
בְּעֶסְתּוֹ. נַחְתוּם - אַחַד מֵאַרְבָּעִים וְשִׁמּוּנָה,
מִפְּנֵי שְׁעִינוּ צָרָה בְּעֶסְתּוֹ. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים:
לֹא מִן הַשֵּׁם הוּא זֶה, אֲלָא בַּעַל הַבַּיִת - עֶסְתּוֹ
מְעַטָּה, וְאֵין בָּהּ כְּדֵי מִתְּנָה לְכַהֵן. נַחְתוּם -
עֶסְתּוֹ מְרַבָּה, וַיֵּשׁ בָּהּ כְּדֵי מִתְּנָה לְכַהֵן:

ז. הַלּוֹקַח מִן הַנַּחְתוּם וּמִן הָאִשָּׁה שְׁעוֹשֶׂה
לְמַכּוֹר בְּשׁוּק - צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ חֵלֶת דְּמָאִי.
מִן בַּעַל הַבַּיִת וּמִן הַמִּתְאַרְחִין אֲצֵלוֹ - אֵין
צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ חֵלֶת דְּמָאִי. נְטִילַת אַחַד

מִסְכַּת חֵלֶה פָּרָק שְׁנִי

מֵאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִפְלוּ
לֹא עָלָה בִּירוֹ אֶלָּא אֶחָד מִשְׁשִׁים - יָצָא:

ח. מִי שְׁאִין יֹכֹל לַעֲשׂוֹת עֶסֶת בְּטְהָרָה -
יַעֲשֶׂנָה קִבִּין וְאֵל יַעֲשֶׂנָה בְּטַמְאָה. רַבִּי
עֲקִיבָא אוֹמֵר: יַעֲשֶׂנָה בְּטַמְאָה וְאֵל יַעֲשֶׂנָה
קִבִּין. שְׁכָשֵׁם שְׁקוּרָא עַל הַטְהוּרָה - כִּף
קוּרָא עַל הַטַּמְאָה. עַל זֶה קוּרָא חֵלֶה לְשָׁם,
וְעַל זֶה קוּרָא חֵלֶה לְשָׁם. אַבְל קִבִּין - אִין בְּהֵן
חֵלֶק לְשָׁם. אָמְרוּ לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא: אִין
אוֹמְרִים לוֹ לְאָדָם: עֲמַד וְחֹטָא בְּשִׁבִיל
שְׁתַּזְכָּה, עֲמַד וְקַלְקַל בְּשִׁבִיל שְׁתַּתְקַן:

ט. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: חֵלֶה - גִּטְלַת מִן
הַטְהוּר עַל הַטַּמְא. וְחֻכְמִים אוֹסְרִין. אָמְרוּ
לִפְנֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: הֲלֵא פְלוֹנִי יֵשׁ בְּדוֹרוֹם
וְהִיא מוֹרָה כַּהוֹרָאָה הַזֹּאת! אָמַר לָהֶם:
לְבוֹשׁ שְׁלִבְשׁ בּוֹ אָבָא, וְצִיץ שְׁתַּנֵּן בֵּין עֵינָיו,
אִם לֹא אֶלְמַד בּוֹ לְכָל מוֹרָה הוֹרָאוֹת! אָמְרוּ
לוֹ בְּשֵׁם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: אָמַר לָהֶם: אֵף הוּא יֵשׁ
לוֹ בְּמָה יִחְלָה:

י. הָאִשָּׁה שֶׁהִפְקִירָה עֶסֶתָהּ, אוֹ שִׁמְכַרְתָּהּ, אוֹ
שְׁנַתְנָתָה בְּמִתְנָה - פְּטוּרָה, עַד שֶׁתַּגְלִגֵּל
בְּחֻטִּים וְתַטְמַטֵּם בְּשַׁעוּרִים. אִין חֵיבַת
בְּחֵלָה, עַד שִׁיְהֵא בְּכָל אֶחָד כְּשַׁעוֹר. גִּלְגְּלָה
בְּחֻטִּים וְתַטְמַטְמָה בְּשַׁעוּרִים, אֵף עַל פִּי שְׁאִין
בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד אֶלָּא כְּזֵית - חֵיבַת בְּחֵלָה:

יא. נוֹלַד לַעֲיֶסָה סִפְקַ טַמְאָה, עַד שֶׁלֹּא
גִּלְגְּלָה - תַּעֲשֶׂה בְּטַמְאָה. מִשְׁגִּלְגְּלָה -
תַּעֲשֶׂה בְּטְהָרָה, וְחֵלְתָה תְלוּיָה. בְּאִיזָה סִפְקַ
אָמְרוּ? בְּדָבָר הַסִּפְקַ לְחֵלָה. וְכֵן פְּרוּת שְׁנוּלַד
לָהֶן סִפְקַ טַמְאָה, עַד שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלֹאכְתָּן -
יַעֲשׂוּ בְּטַמְאָה. מִשְׁנוֹנְמְרָה מְלֹאכְתָּן - יַעֲשׂוּ
בְּטְהָרָה, וְתוֹרְמַתָּן תְלוּיָה. בְּאִיזָה סִפְקַ
אָמְרוּ? בְּדָבָר הַסִּפְקַ לְתוֹרְמָה:

יב. גַּר שֶׁנִּתְגַּיֵר וְהִיתָה לוֹ עֶסֶה, נַעֲשֶׂה עַד
שֶׁלֹּא קָרְמוּ פְּנִיָה - חֵיבַת. מִשְׁקָרְמוּ פְּנִיָה -
פְּטוּרָה; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי
אוֹמֵר: עַד שֶׁלֹּא תַתְּגַלְּגַל בְּחֻטִּים וְתַטְמַטֵּם
בְּשַׁעוּרִים - חֵיבַת. גִּלְגְּלָה בְּחֻטִּים וְתַטְמַטְמָה
בְּשַׁעוּרִים - פְּטוּרָה. אַחֲרִים אָמְרוּ מִשֵּׁם רַבִּי
יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָה: מִשְׁתַּעֲשֶׂה מִקְרָצוֹת:

א. הָעוֹשֶׂה עֶסֶה מִן הַחֻטִּים וּמִן הָאָרֶז, רִבֵּן
שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִין חֵיבַת בְּחֵלָה
עַד שִׁיְהֵא בְּדָגָן כְּשַׁעוֹר. וְאִין אָדָם יוֹצֵא בָּהּ
יְדֵי חוֹבְתוֹ בְּפִסַּח עַד שִׁיְהֵא בָּהּ כְּשַׁעוֹר:

ב. הַנוּטֵל שְׂאוֹר מֵעֶסֶה שֶׁלֹּא הוֹרְמָה חֵלְתָהּ,
וְנוֹתֵן לְתוֹךְ עֶסֶה שֶׁהוֹרְמָה חֵלְתָהּ - הָרִי זֶה
מְבִיא קָמַח מִמְּקוֹם אַחֵר, וּמְצַרְפוֹ לְחֻמְשַׁת
רְבָעִים קָמַח, וּמְפָרִישׁ עָלָיו לְחֵיב עָלָיו לְפִי
חֻשְׁבוֹן:

ג. קֵב מְכָאן, וְקֵב מְכָאן, וְקֵב חֲדָשׁ בְּאֻמְצַע.
קֵב מְכָאן, וְקֵב מְכָאן, וְקֵב שַׁעוּרִים בְּאֻמְצַע
- הָרִי אֵלוּ מְצַטְרְפִין. הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן: קֵב
מְכָאן, וְקֵב מְכָאן, וְקֵב שֵׁל אִשָּׁה אַחֲרַת
בְּאֻמְצַע, וְקֵב מְכָאן, וְקֵב מְכָאן, וְקֵב דְּבָר
שְׁנוּטְלָה חֵלְתוּ בְּאֻמְצַע - הָרִי אֵלוּ מְצַטְרְפִין.
קֵב מְכָאן, וְקֵב מְכָאן, וְקֵב הַנְּכָרִי בְּאֻמְצַע.
קֵב מְכָאן, וְקֵב מְכָאן, וְקֵב אֶרֶז בְּאֻמְצַע. קֵב
מְכָאן, וְקֵב מְכָאן, וְקֵב תְרוּמָה בְּאֻמְצַע - אִין
מְצַטְרְפִין. קֵב חֲטִין, וְקֵב שַׁעוּרִין, וְקֵב
בְּסָמִין - הָרִי אֵלוּ מְצַטְרְפִין. כְּשֶׁהוּא תוֹרֵם -
תוֹרֵם מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד, שְׁאִין תוֹרְמִין מִמֵּין
עַל שְׁאִינוֹ מִינוֹ. חֲצִי קֵב חֻטִּים, וְחֲצִי קֵב
שַׁעוּרִים, וְחֲצִי קֵב בְּסָמִין - נוּטֵל מִן
הַכְּסָמִין, שְׁאִין תוֹרְמִין מִמֵּין עַל שְׁאִינוֹ מִינוֹ.
אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: הַנוּטֵל חֵלֶה מִן הַקֵּב, לְמָה
הוּא דוֹמָה? לְתוֹרֵם תְּבוּאָה שֶׁלֹּא הִבִּיאָה
שְׁלִישׁ, שְׁאִין תְּרוּמְתוֹ תְרוּמָה. חֲזָרוּ לוֹמַר:
לֹא כֵן וְלֹא כֵן, שֶׁהָרִי הַקֵּב הַזֶּה אִינוֹ חֵיב
בְּחֵלָה וּמְצַטְרֵף עִם אַחֲרִים:

ד. קָמַח טַמָּא שֶׁנִּתְעַרַב בְּקָמַח טְהוּר, וְאִין
בְּטַמָּא כְּשַׁעוֹר, כְּשֶׁהוּא נוּטֵל, אוֹמֵר: הָרִי זֶה
חֵלֶה חוּץ מִן הַטַּמָּא שִׁישׁ בּוֹ. חֻטִּים טַמְאוֹת
שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּחֻטִּים טְהוּרוֹת, וְאִין בְּטַמְאוֹת
כְּשַׁעוֹר, כְּשֶׁהוּא תוֹרֵם, אוֹמֵר: הָרִי זֶה
תְרוּמָה חוּץ מִן הַטַּמְאוֹת שְׁבָהֶן:

ה. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק: אֵף עַל פִּי
שֶׁהִיא רִבֵּן גְּמְלִיאֵל פּוֹטֵר אֶת אַרְיִסוֹת
בְּסוּרְיָא, אוֹסֵר הִיא מְלֹאֲרֵס. אִם אֵרֵס - הָרִי
זֶה פְטוּר, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יְהֵא הוּא מְלַקֵּט וְהֵן

אוּגְדִים עַל יְדוֹ, הוּא בּוֹצֵר וְהֵן דּוֹרְכִים עַל יְדוֹ, הוּא מוֹסֵק וְהֵן עוֹטְנִין עַל יְדוֹ. אֵלֵא: הֵן מְלַקְטִין וְהוּא אוּגֵד עַל יְדֵיהֶן, הֵן בּוֹצְרִין וְהוּא דוֹרֵךְ עַל יְדֵיהֶן, הֵן מוֹסְקִין וְהוּא עוֹטֵן עַל יְדֵיהֶן. וְכֵן הִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צְדוֹק אוֹמֵר: לֹא הִיָּה רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל מְחִיב בְּסוּרְיָא אֵלֵא חֵלָה אַחַת בְּלַבָּד:

ו. הַלּוֹקֵחַ מִן הַנְּחָתוֹם בְּסוּרְיָא – צְרִיךְ לְהַפְרִישׁ חֵלֶת דְּמָאִי; דְּבָרֵי רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל. וְחֻמְמִים אוֹמְרִים: אֵין צְרִיךְ לְהַפְרִישׁ חֵלֶת דְּמָאִי מִנְהוּ דְרוּמָה שֶׁל כְּזִיב וְאֵילֶךְ. שְׂתֵי חֵלוֹת דְּמָאִי, רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִם לֹא תֵרַם אֶת הָאֶחָד כְּשַׁעוֹר – לֹא יֵאכַל מִן הַשְּׁנִי:

ז. חֵלוֹת הַנְּכָרִים בְּחוּצָה לְאַרְץ וּתְרוּמַת הַנְּכָרִים בְּחוּצָה לְאַרְץ – מְזַרְעִין אוֹתוֹ, שְׂאִינוֹ חֵיב בַּחֵלָה גְּאֻכְלַת לְזָרִים:

ח. עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע מִתְּנוֹת כְּהוֹנָה נִתְּנוּ לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו, בְּכֹלֶל, וּבַפֶּרֶט, וּבְכַרִּית מְלַח. אֵלוֹ הֵן: עֶשֶׂר בַּמִּקְדָּשׁ, וָאַרְבַּע בִּירוּשָׁלַיִם, וְעֶשֶׂר בְּגִבּוֹלֵין. עֶשֶׂר בַּמִּקְדָּשׁ: חֹטֵאת, וְאַשֶׁם, וְזִבְחֵי שְׁלָמֵי צְבוּר, וְחֹטֵאת הָעוֹף, וְאַשֶׁם תְּלוּי, וְלֶג שֶׁמֶן שֶׁל מִצֹּרַע, שְׂתֵי הַלֶּחֶם, וְלֶחֶם הַפָּנִים, וְשִׁירֵי מִנְחוֹת, וְהַעֲמֵר. אַרְבַּע בִּירוּשָׁלַיִם: הַבְּכוֹרָה, וְהַבְּכוֹרִים, וְהַמּוֹרֵם מִתּוֹדָה וְאֵיל נֹזֵר, וְעוֹרוֹת קֹדְשִׁים. עֶשֶׂר בְּגִבּוֹלֵין: תְּרוּמָה, וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר, וְחֵלָה, רֵאשִׁית הַגֶּזֶז, הַזְּרוּעַ וְהַלְחִיִּים וְהַקֶּבֶה, וּפְדִיּוֹן הַבֶּן, וּפְדִיּוֹן פֶּטֶר חֲמוֹר, וְהַחֲרָמִים, וְשׂוּדָה אַחוּזָה, וְגִזְלֵי גֵר. כָּל אֵלוֹ נִתְּנוּ לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו, בְּכֹלֶל וּפְרֵט וּבְכַרִּית מְלַח, לְחֵיב עַל הַכֹּלֶל, וּלְחֵיב עַל הַפֶּרֶט. לִתֵּן שֹׂכֵר עַל כֹּלֶל, וּלְתֵן שֹׂכֵר לְפֶרֶט. הַעוֹבֵר עֲלֵיהֶן – כְּעוֹבֵר מִשׁוּם כֹּלֶל וּמִשׁוּם פֶּרֶט:

ט. אֵיזוֹ הִיא הָאֶרֶץ וְאֵיזוֹ הִיא חוּצָה לְאַרְץ? כָּל הַשּׁוֹפֵעַ מִטּוּרֵי אֲמִנּוֹן וְאֵילֶךְ – אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. מִטּוּרֵי אֲמִנּוֹן וְלַהֲלֵן – חוּצָה לְאַרְץ. הַנִּסְיִין שְׁבִיִּים – רוֹאִין אוֹתָן כְּאֵלוֹ חוֹט מִתּוֹחַ מִטּוּרֵי אֲמִנּוֹן וְעַד נַחַל מִצְרַיִם, מִחוּט וּלְפָנִים – אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מִלְּחוּט וְלַחוּץ – חוּצָה לְאַרְץ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁהוּא כְּנֻגָד

אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל – הִרִי הוּא כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁנֹאֲמַר (בַּמִּדְבָּר לַד, ו): "וַיִּגְבּוּל יָם וְהִיָּה לְכֶם הַיָּם הַגָּדוֹל וַיִּגְבּוּל". הַנִּסְיִין שְׁבַצְדִּיִן – רוֹאִין אוֹתָן כְּאֵלוֹ חוֹט מִתּוֹחַ מִקְפְּלֵרְיָא וְעַד אוֹקֵינוֹס, מִנְחַל מִצְרַיִם וְעַד אוֹקֵינוֹס, מִחוּט וּלְפָנִים – אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מִחוּט וְלַחוּץ – חוּצָה לְאַרְץ:

י. סְפִינָה שֶׁהִיא בְּאֵה מִחוּצָה לְאַרְץ לְאַרְץ, וְהִיתָה בָּהּ עֶסָה, עַד שֶׁלֹּא קָרְמוּ פְּנֵיהָ – חֵיבַת, מִשְׁקַרְמוּ פְּנֵיהָ – פְּטוּרָה:

		אסרו חג	
31	ראשון Sunday	ה	8 עלות השחר 4:15 סו"ז קר"ש - מג"א 8:34 סו"ז קר"ש - גר"א 9:10 סו"ז תפלה - מג"א 10:00 סו"ז תפלה - גר"א 10:24 שקיעה 8:21 צה"כ לשיטת ר"ת 9:33 בבלי: שבת פו • ירושלמי: ר"ה כא • תוספתא: מעשר שני א נ"ך: ישעיה ל-לא • רמב"ם: עדות טז
1	שני Monday	ט	9 עלות השחר 4:15 סו"ז קר"ש - מג"א 8:34 סו"ז קר"ש - גר"א 9:10 סו"ז תפלה - מג"א 10:00 סו"ז תפלה - גר"א 10:24 שקיעה 8:21 צה"כ לשיטת ר"ת 9:34 בבלי: שבת פז • ירושלמי: ר"ה כב • תוספתא: מעשר שני ב נ"ך: ישעיה לב-לג • רמב"ם: עדות יז
2	שלישי Tuesday	י	10 עלות השחר 4:14 סו"ז קר"ש - מג"א 8:34 סו"ז קר"ש - גר"א 9:10 סו"ז תפלה - מג"א 10:00 סו"ז תפלה - גר"א 10:24 שקיעה 8:22 צה"כ לשיטת ר"ת 9:34 בבלי: שבת פח • ירושלמי: יומא א • תוספתא: מעשר שני ג נ"ך: ישעיה לד-לה • רמב"ם: עדות יח
3	רביעי Wednesday	יא	11 עלות השחר 4:14 סו"ז קר"ש - מג"א 8:34 סו"ז קר"ש - גר"א 9:10 סו"ז תפלה - מג"א 10:00 סו"ז תפלה - גר"א 10:24 שקיעה 8:23 צה"כ לשיטת ר"ת 9:35 בבלי: שבת פט • ירושלמי: יומא ב • תוספתא: מעשר שני ד נ"ך: ישעיה לו-לז • רמב"ם: עדות יט
4	חמישי Thursday	יב	12 עלות השחר 4:14 סו"ז קר"ש - מג"א 8:33 סו"ז קר"ש - גר"א 9:09 סו"ז תפלה - מג"א 10:00 סו"ז תפלה - גר"א 10:24 שקיעה 8:23 צה"כ לשיטת ר"ת 9:36 בבלי: שבת צ • ירושלמי: יומא ג • תוספתא: מעשר שני ה נ"ך: ישעיה לח-לט • רמב"ם: עדות כ
5	ששי Friday	יג	13 עלות השחר 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א 8:33 סו"ז קר"ש - גר"א 9:09 סו"ז תפלה - מג"א 10:00 סו"ז תפלה - גר"א 10:24 שקיעה 8:24 צה"כ לשיטת ר"ת 9:36 בבלי: שבת צא • ירושלמי: יומא ד • תוספתא: חלה א נ"ך: ישעיה מ-מא • רמב"ם: עדות כא
6	שב"ק Shabbos	יד	14 עלות השחר 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א 8:33 סו"ז קר"ש - גר"א 9:09 סו"ז תפלה - מג"א 10:00 סו"ז תפלה - גר"א 10:24 שקיעה 8:25 צה"כ לשיטת ר"ת 9:37 בבלי: שבת צב • ירושלמי: יומא ה • תוספתא: חלה ב נ"ך: ישעיה מב-מג • רמב"ם: עדות כב

Candle Lighting 8:06 ודלקת הנרות

Shabbos Ends 9:37 זמן מוצש"ק

ווער עס איז א ותרון, קענען זיינע עבירות נישט איבערזענן זיינע מצות.
 (ספר המדות אות ותרון חלק ב' סימן א')